

Бюлетинът е изготвен по последни данни публикувани към Март 2019 г.

Цитираните данни в бюлетина са последните данни, публикувани в официалните източници: Министерство на финансите, Българска народна банка, Национален статистически институт, Национална агенция по заетостта.

Електронната система, използвана за теглене на данни от официалните източници е CEIC Data Manager.

Обединена българска банка
Структура
Главен икономист

За контакти:

Петя Цекова
Главен икономист
e-mail:
Petia.Tsekova@ubb.bg
тел.:+359 2 811 2980

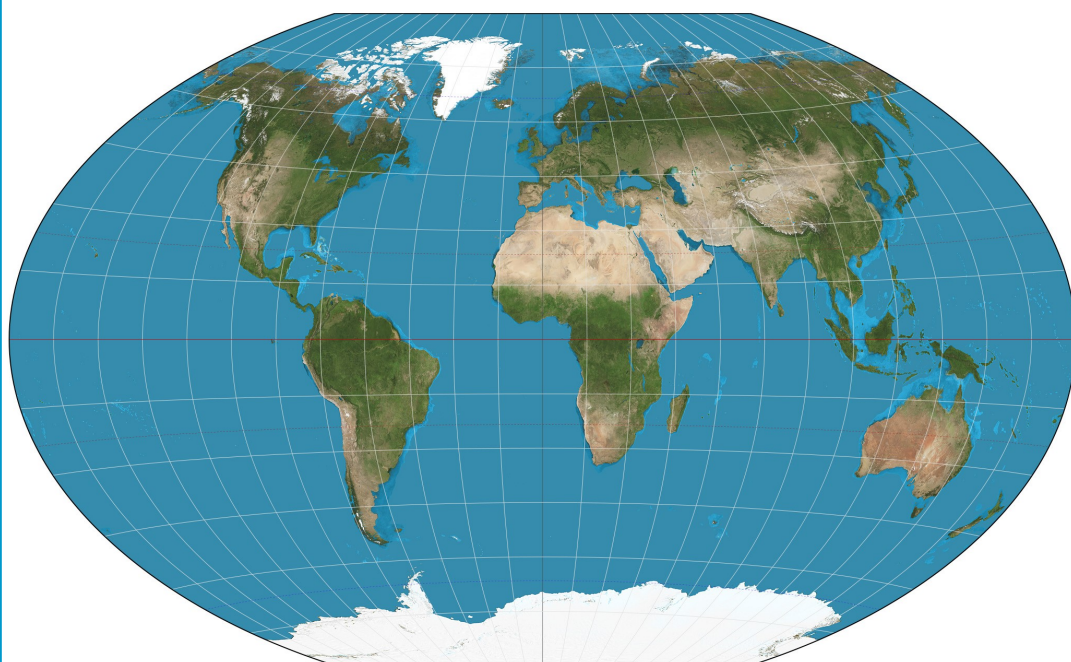
Зафира Боюклиева
Главен анализатор
e-mail:
Zafira.Boyuklieva-Petrova@ubb.bg
тел.:+359 2 811 2981

Петър Игнатиев
Главен анализатор
e-mail:
Petar.Ignatiev@ubb.bg
тел.:+359 2 811 2982

Източник: https://en.wikipedia.org/wiki/World_map

АКЦЕНТИ И ПРОГНОЗИ

МЕСЕЧЕН ИКОНОМИЧЕСКИ БЮЛЕТИН

Март 2019 г.

гр. София

- В сравнение със същото тримесечие на предходната година, икономиката на еврозоната се увеличи с 1,1% през трите месеца до декември, малко под експресната оценка от 1,2%. През 2018 г. БВП е нараснал с 1,8% в сравнение с 2,4% през 2017 г. През 2018 г. за Европейският съюз като цяло БВП нарасна с 1,9% в сравнение с 2,4% през 2017 г. Очаква се годишната инфлация в еврозоната да нарасне до 1,5% през февруари 2019 от деветмесечния минимум от 1,4% през предходния месец. Годишната основна инфлация се понижи до 1% през февруари от 1,1% през предходния месец. Сезонно коригираният процент на безработица в еврозоната е стабилен на 7,8% през януари 2019 г., същият като ревизирания надолу 7,8% през декември. Като се има предвид Европейският съюз като цяло, безработицата намаля до 6,5% през януари от 6,6% през декември и 7,2% година по-рано. Равнището на безработица сред младите хора е 14,9% в ЕС28 и 16,5% в еврозоната, съответно от 15,8% и 17,7% съответно през януари 2018 г.
- Икономиката на Италия се е сви с -0,1% спрямо тримесечието през последните три месеца на 2018 г., също както през предходния период (-0,1%) и малко над прогнозите от -0,2%. Това е най-слабото икономическо представяне от третото тримесечие на 2014 г. Двамата последователни тримесечни спадове на Италия подчертават по-дълбоките проблеми; те също така означават, че третата по големина икономика в еврозоната попада единствена в рецесия. Рецесията на Италия в края на 2018 г. е безпрецедентна сред основните членове на еврозоната и предостави допълнителни доказателства за самонанесената вреда за икономиката. Италия е изправена пред прекомерни икономически дисбаланси и политиките на нейното правителство влошават проблемите и представляват заплаха за други страни от еврозоната, заяви Европейската комисия на 27 февруари. ОИСР намали прогнозата си за италианската икономика до -0,2% свиване тази година, което отразява ефектите от забавянето на световната търговия. Годишният темп на инфлация в Италия се повиши до 1% през февруари 2019 г. от деветмесечния минимум от 0,9% през предходния месец. Нивото на безработица в Италия се повиши до 10,5% от ревизираните нагоре 10,4% през предходния месец.
- На 13 март 2019 г. британският парламент обсъди промените в споразумението за Брекзит и след това гласува по него. При гласуването планът на правителството се провали - британският парламент отхвърли споразумението за Брекзит с 149 гласа. Британският парламент също отхвърли напускането без сделка при всички обстоятелства. Два пъти повече представители на британския парламент гласуваха, за да поискат от ЕС да отложи датата на Брекзит от 29 март, отколкото срещу отлагането. Нивото на безработица в Обединеното кралство достигна 4% през четвъртото тримесечие на 2018 г., което е най-ниското си ниво от 70-те години на миналия век.
- Американската икономика нарасна с 2,6% на годишна база през четвъртото тримесечие на 2018 г. Фиксираните инвестиции нараснаха по-бързо, потребителските разходи останаха стабилни и намалението от нетната търговия беше по-малко. За цялата 2018 г., икономиката нарасна с 2,9%, над растежа от 2,2% през 2017 г. и регистрирайки най-високия ръст от 2015 г. насам. Потребителските цени в САЩ са нараснали с 1,5% на годишна база през февруари 2019 г., след увеличение от 1,6% през януари. Изключвайки храните и енергията, основната инфлация се понижи до 2,1% от 2,2% през януари. Безработицата в САЩ спадна до 3,8% през февруари 2019 г. от 4% през предходния месец.
- Японската икономика нарасна с 0,5% за последното тримесечие на 2019 г., по-силна от предварителната оценка за 0,3% ръст и възстановяване от понижението от -0,6% през третото тримесечие. На годишна база икономиката нарасна с 1,9%, по-добре от предварителната цифра от 1,4%, малко над прогнозите за 1,8% ръст и възстановяване от -2,4% свиване през предходното тримесечие. Инфлацията в Япония се понижи до 0,2% на годишна база през януари 2019 г. от 0,3% през предходния месец. Сезонно изгладеният коефициент на безработица в Япония достигна 2,5% през януари 2019 г. от 2,4% през предходния месец.
- За цялата 2018 г., китайската икономика се увеличи с 6,6%, което е най-слабият темп на растеж от 1990 г. Пекин трябва да е "напълно подготвен" и да предприеме мерки - такива са данъчните облекчения за 2 трлн. юана (265 млрд. евро). Предстои да се публикува и въведе в действие законът за чуждестранните инвестиции, да се смекчат или отменят ограниченията за достъпа на чуждестранни инвестиции. САЩ ще отложат увеличаването на митата върху китайския внос в

размер на над 200 млрд. долара, след като бе постигнат значителен напредък в търговските преговори. Министърът на външните работи на Китай Ван И подчерта, че Пекин ще вземе всички необходими мерки, за да защити китайския телекомуникационен гигант "Хуауей" (Huawei). Инфлацията в Китай е спаднала до 1,5% на годишна база през февруари 2019 от 1,7% през предходния месец.

- Турската икономика се сви с -3% на годишна база през четвъртото тримесечие на 2018 г., в сравнение с ревизираната нагоре 1,8% експанзия през предходния тримесечен период. На сезонно коригираната тримесечна база икономиката се сви с -2,4% през четвъртото тримесечие, следвайки ревизираният нагоре спад от -1,6% през предходния период. За цялата 2018 г. икономиката нарасна с 2,6%, в сравнение с 7,4% през 2017 година. Индексът на потребителските цени в Турция се понижи до 1,67% на годишна база през февруари 2019 г. от 2,35% през предходния месец. Равнището на безработица в Турция се повиши до 13,5% през декември 2018 г. от 10,4% през същия месец на предходната година.
- Лихвеният процент на ЕЦБ по основните операции по рефинансиране и лихвените проценти на ЕЦБ по пределното кредитно улеснение и депозитното улеснение остават непроменени – съответно 0,00%, 0,25% и -0,40%. Понастоящем Управителният съвет очаква основните лихвени проценти на ЕЦБ да се задържат на сегашното си равнище най-малко до края на 2019 г. Управителният съвет възнамерява да продължи да реинвестира в пълен размер погашенията по главници на ценни книжа с настъпващ падеж, придобити по програмата за закупуване на активи. През септември 2019 г. ще бъде дадено началото на нова поредица от целеви операции по дългосрочно рефинансиране (ЦОДР-III), които ще се провеждат веднъж на тримесечие, ще приключат през март 2021 г. и всяка ще бъде с двегодишен матуритет. Прирастът на реалния БВП се прогнозира да се повиши от 1,1% през 2019 г. до 1,6% през 2020 г. и 1,5% през 2021 г. Очаква се в хода на 2019 г. ХИПЦ инфлацията да продължи да се понижава, а през останалата част от прогнозния период да се повишава и през 2021 г. да достигне 1,6%.
- Английската централна банка публикува пакет от материали за актуализиране на фирмите относно регулаторния и надзорен подход по оттеглянето от ЕС. Пакетът от съобщения включва три пункта: Първо, той потвърждава намерението на Английската централна банка да предостави на фирмите широко преходно облекчение по отношение на промените в техните регулаторни задължения в случай, че Обединеното кралство се оттегли от ЕС през март 2019 г. без период на изпълнение. Второ, той потвърждава подхода на Английската централна банка към промените в правилата и обвързващите технически стандарти в резултат на оттеглянето на ЕС. Трето, той определя ролите и отговорностите на Английската централна банка през март 2019 г., ако Обединеното кралство напусне ЕС без период на изпълнение.
- Федералния комитет за открит пазар продължава да счита, че най-вероятните резултати са постоянното разширяване на икономическата активност, силните условия на пазара на труда и инфлация в близост до симетричната 2% цел на Комитета. В съответствие със законовия си мандат, Комитетът се стреми да насърчи максималната заетост и ценовата стабилност. В подкрепа на тези цели, Комитетът реши да запази целевия диапазон за курса на федералните фондове на 2,25% до 2,5%. В икономическите прогнози и по-специално целевите прогнози за федералните фондове, направени от участниците в Комитета на Федералния комитет за открит пазар на заседанието от 19-20 март, не се очаква увеличение на лихвените проценти по федералните фондове през тази година.
- Японската централна банка ще продължи с "Количествени и качествени парични улеснения с контрол на кривата на доходността", чиито цел е да постигне целева стабилност на цените от 2%, стига да е необходимо за поддържането на тази цел по стабилен начин. Тя ще продължи да разширява паричната база, докато годишният темп на нарастване на наблюдавания индекс на потребителските цени (ИПЦ, всички позиции без пресни храни) надвиши 2% и ще остане над целта стабилно. Що се отнася до лихвените проценти, Банката възнамерява да запази сегашните изключително ниски нива на краткосрочните и дългосрочните лихвени проценти за продължителен период от време, като вземе предвид несигурността по отношение на икономическата активност и цените.
- Китайската централна банка понижи нормата на задължителните резерви (RRR) пет пъти с

общо 3,5%, за да запази ликвидността достатъчно адекватна. Китайската централна банка води низходящата тенденция на лихвените проценти. В края на февруари 2019 г. 10-годишната доходност на държавните облигации на Китай спадна над 70 базисни пункта в сравнение с началото на миналата година, намаляваше и лихвеният процент по кредитите. Китайската централна банка предостави повече подкрепа за политиката за кредитиране, емитиране на облигации от частни предприятия и въвеждане на инструмент за дялово финансиране от частни предприятия, наричани общо „три стрели“. Китайската централна банка постигна както вътрешен, така и външен баланс. Обменният курс на юана се запази като цяло стабилен на адаптивно и равновесно ниво, а валутните резерви са поддържани на над 3 трилиона долара. Китайската централна банка ефективно стабилизира коефициента на макроикономически левъридж. В края на 2018 г. коефициентът на макроикономическия левъридж на Китай възлиза на 249,4%, което е с 1,5% по-малко спрямо година по-рано.

- Централната банка на Турция реши да запази строгата позиция на паричната политика, докато прогнозата за инфлацията не покаже значително подобрение и да запази постоянната ставка на лихвения процент (едноседмичен курс на репо сделките) на 24%. Въпреки че развитието на цените на вноса и условията на вътрешното търсене са довели до известно подобрение на показателите за инфлация, рисковете за ценовата стабилност продължават да преобладават. Централната банка ще продължи да използва всички налични инструменти за постигане на целта за ценова стабилност. Очаква се колективните усилия за превръщане на наскоро засилената координация между паричната и фискалната политика в устойчива и систематична структура да подкрепят постигането на ценова стабилност.
- Цените на петрола за 20.03.2019 г. не намират единна посока, притиснати от опасенията около икономическия растеж, които ограничават перспективите за потреблението на гориво. Суровият петрол се понижи с 0,16 долара за барел или с 0,27% до 58,76 в сряда 20 март от 58,92 през предишната търговска сесия. Цените на петрола сорт Брент се повиши с 0,08 долара за барел или с 0,12% до 67,57 в сряда 20 март от 67,49 през предишната търговска сесия. Според анализатори икономическото забавяне може скоро да намали потреблението на горива.
- Цените на основните зърнени култури по световните борсови пазари се пораздвижиха през периода до 15 март и трендът вече не беше така ясно очертан надолу. В Чикаго цената на пшеницата е с плюс 3,00 долара до 210,00 долара/тон, във Франция имаше плюс 2 евро до 193,00 евро/тон, а в Украйна и Русия цената се понижи с -6,00 долара до еднаквите 223,00 долара/тон. В Европа цените отиват нагоре благодарение на покупките от страна на Алжир и Турция за пшеница от ЕС и най-вече Франция и там контрактите са на 193,00 евро/тон за пшеница и плюс 1,25 евро до 171,00 евро/тон за царевича. У нас в подкръг „Зърно“ на Софийска стокова борса АД цените отбелязват промени надолу. Хлебна пшеница се търсеше на 270,00 лева/тон, продавачите оферираха с малък марж 290,00 лева/тон.

- За януари 2019 г. текущата и капиталовата сметка е положителна и възлиза на 161,8 млн. евро и заема 0,3% от БВП.
- За януари 2019 г., преките инвестиции нето в България възлизат на 448,2 млн. евро и заемат 0,8% от БВП.
- През февруари 2019 г. чуждестранните резерви на БНБ са в размер на 48,4 млрд. лева (24,7 млрд. евро) и нарастват с 1,5% на месечна база и с 11,5% на годишна база.
- Сезонно изгладените данни за БВП по предварителни оценки показват растеж от 3,2% през четвъртото тримесечие на 2018 г. спрямо съответното тримесечие на 2017 година. Брутният вътрешен продукт (БВП) през четвъртото тримесечие на 2018 г. се увеличава с 0,3% в ЕС-28 спрямо предходното тримесечие по сезонно изгладени данни. За същия период БВП в България нараства с 0,8%.
- През февруари 2019 г. общият показател на бизнес климата остава на равнището си от предходния месец на 27,7%. Подобрене на стопанската конюнктура се наблюдава в строителството и сектора на услугите, докато в търговията на дребно запазва приблизително нивото си от януари. Единствено в промишлеността показателят се понижава.
- По предварителни данни през януари 2019 г. индексът на промишленото производство, изчислен от сезонно изгладените данни, нараства с 3,2% в сравнение с декември 2018 година. През януари 2019 г. при календарно изгладения индекс на промишленото производство е регистриран ръст от 2,8% спрямо съответния месец на 2018 година.
- По предварителни сезонно изгладени данни през януари 2019 г. оборотът в раздел Търговия на дребно, без търговията с автомобили и мотоциклети по съпоставими цени нараства с 0,4% спрямо предходния месец.
- По предварителни данни през януари 2019 г. индексът на продукцията в сектор „Строителство“, изчислен въз основа на сезонно изгладени данни, е с 1,5% над равнището от предходния месец. През януари 2019 г. в сравнение със същия месец на 2018 г. календарно изгладеният индекс на строителната продукция се увеличава с 0,9%.
- През февруари 2019 г. НСИ отчита 0,5% месечна инфлация и 3,2% годишна инфлация в резултат на нарастването на цените на горивата и хранителните стоки.
- Общият индекс на цените на производител през януари 2019 г. се понижава с 0,4% в сравнение с предходния месец и се покачва с 1,4% спрямо януари 2018 година. Индексът на цените на производител на вътрешния пазар през януари 2019 г. нараства с 0,1% спрямо предходния месец, а спрямо съответния месец на предходната година е регистриран ръст от 2,1%.
- През 2018 г. коефициентът на безработица е 5,2% и намалява с 1,0 процентен пункт в сравнение с 2017 година. Коефициентът на заетост за населението на възраст 20 - 64 навършени години е 72,4% и е с 1,1 процентни пункта по-висок в сравнение с 2017 година.
- Към края на януари 2019 г. салдото по КФП на касова основа е положително в размер на 1 005,9 млн. лв. или 0,9% от прогнозния БВП. Размерът на фискалния резерв към 31.01.2019 г. е 10,5 млрд. лв.
- Към края на януари 2019 г. дългът на подсектор „Централно управление“ възлиза на 11 839,7 млн. евро. и заема 19,9% от прогнозния БВП.
- През януари 2019 г. широките пари (паричния агрегат М3) се увеличават с 10% на годишна база и достигат 93,729 млрд. лева. Вътрешният кредит, възлиза на 58,321 млрд. лв. и нараства спрямо януари 2018 г. с 8,6%.
- Към края на февруари 2019 г. индексът на сините чипове SOFIX почти задържа нивото си от предходния месец на 585.4 пункта, а останалите борсови индекси отчитат месечен ръст:

BGBX 40 до 116.13 пункта, BG REIT до 120.89 пункта и BGTR30 до 506.04 пункта.

- *През януари 2019 г. агрегираната нетна печалба на банковата система в България е в размер на 77 млн. лева и намалява с 34.2% на годишна база.*

Съдържание

I. ГЛОБАЛНИ ТЕНДЕНЦИИ

Икономики на развитите страни	8
Евро зона	8
Италия	9
Обединено кралство Великобритания	10
САЩ	11
Япония	12
Китай	12
Турция	13
Политика на Централните банки	14
ЕЦБ	14
Централна банка на Англия	15
Федерален резерв на САЩ	16
Централна банка на Япония	17
Народна банка на Китай	18
Централна банка на Турция	19
Международни цени на борсови стоки	20
Петрол	20
Селскостопански продукти	20

II. БЪЛГАРИЯ

Външен сектор	22
Платежен баланс	22
Преки чуждестранни инвестиции	23
Международни резерви	23
Реален сектор	24
Брутен вътрешен продукт	24
Бизнес климат	25
Индекс на промишленото производство	26
Търговия на дребно	26
Строителство	27
Безработица	27
Инфлация	28
Общ индекс на цените на производител в промишлеността	28
Фискален сектор	29
Бюджетно салдо	29
Държавен дълг	30
Паричен сектор	31
Капиталов пазар	31
Банков сектор	32
Приложение	35
Дефиниции и методологически бележки	51

ГЛОБАЛНИ ТЕНДЕНЦИИ

Икономики на развитите страни

Евро зона

В сравнение със същото тримесечие на предходната година, икономиката на еврозоната се увеличи с 1,1% през трите месеца до декември, малко под експресната оценка от 1,2%. През 2018 г. БВП е нараснал с 1,8% в сравнение с 2,4% през 2017 г. През 2018 г. за Европейският съюз като цяло БВП нарасна с 1,9% в сравнение с 2,4% през 2017 г. Очаква се годишната инфлация в еврозоната да нарасне до 1,5% през февруари 2019 от деветмесечния минимум от 1,4% през предходния месец. Годишната основна инфлация се понижи до 1% през февруари от 1,1% през предходния месец. Сезонно коригираният процент на безработица в еврозоната е стабилен на 7,8% през януари 2019 г., същият като ревизирувания надолу 7,8% през декември. Като се има предвид Европейският съюз като цяло, безработицата намалва до 6,5% през януари от 6,6% през декември и 7,2% година по-рано. Равнището на безработица сред младите хора е 14,9% в ЕС28 и 16,5% в еврозоната, съответно от 15,8% и 17,7% съответно през януари 2018 г.

В сравнение със същото тримесечие на предходната година, икономиката на еврозоната се увеличи с 1,1% през трите месеца до декември, малко под експресната оценка от 1,2% и след ръст от 1,6% през предходния период. През 2018 г. БВП е нараснал с 1,8% в сравнение с 2,4% през 2017 г. Като се има предвид Европейският съюз като цяло, ръстът на БВП е непроменен на 0,3% на тримесечна база; но се забави до 1,4% на годишна база (при 1,8% през третото тримесечие). През 2018 г. за Европейският съюз като цяло БВП нарасна с 1,9%, също в сравнение с 2,4% през 2017 г. Тримесечният икономически растеж в еврозоната беше потвърден на 0,2% през четвъртото тримесечие на 2018 г., малко над ревизираната цифра от 0,1% за предходния период. От страна на разходите най-голям положителен принос за растежа на БВП има нетният износ (0,2% пункта), следван от крайните потребителски разходи на домакинствата (0,1% пункта), бруто образуване на основен капитал (0,1% пункта) и държавни разходи (0,1% точки); докато запасите намаляват 0,4% от БВП. Износът нарасна с 0,9% през четвъртото тримесечие (при 0,2% през третото тримесечие), докато вносът се повиши с 0,5% (при 1,1% през третото тримесечие). В допълнение, разширяването беше подкрепено от увеличението на потреблението на домакинствата (0,2% спрямо 0,1%), фиксираните инвестиции (0,6%, същото като през третото тримесечие) и правителствените разходи (0,7% срещу 0,1%). От страна на производството, основната движеща сила за растежа са услугите свързани с търговията, транспорта, настаняване и хранене (0,2% срещу 0,1%); информация и комуникация (0,6% срещу 0,7%); финансови и застрахователни дейности (0,1% срещу 0,5%); операции с недвижими имоти (0,3% срещу 0,4%); професионални и спомагателни дейности (0,5% срещу -0,1%) и администрация и други обществени услуги (0,3%, същите като през третото тримесечие). Също така, строителството напредна с 1,1% (при 0,5% през Q3). От друга страна, производството се е свило с -0,5% (при -0,1% през третото тримесечие), основно поради промишлеността (-0,2% срещу -0,3%). Сред най-големите икономики на блока, германската икономика е в застой през четвъртото тримесечие с 0%, след като се сви през юли-септември за първи път от 2015 г. насам. Икономиката на Италия се сви за втори пореден период с -0,1%, поради спад на запасите, хвърляйки страната в рецесия за трети път за десетилетие. От друга страна, темпът на растеж на БВП на Франция беше непроменен на 0,3%, а испанската икономика продължи да се развива със солидни темпове (0,7% срещу 0,6%). Очаква се годишната инфлация в еврозоната да нарасне до 1,5% през февруари 2019 г. от деветмесечния минимум от 1,4% през предходния месец и в съответствие с пазарния консенсус, показва предварителната оценка. Цените нарастват с по-бързи темпове при преработените храни, алкохола и тютюна (2,2% спрямо 1,8% през януари), непреработените храни (2,9% срещу 1,8%) и енергията (3,5% срещу 2,7%). В същото време цените на неенергийните промишлени стоки се повишават с 0,3%, което е същото темпо както през предходния месец, докато инфлацията при услугите се очаква да се забави до 1,3% от 1,6%. Годишната основна инфлация, която изключва колебливите цени на енергията, храните, алкохола и тютюна и която ЕЦБ разглежда за своите решения, се понижи до 1% през февруари от 1,1% през предходния месец и малко под пазарния консенсус от 1,1%. Сезонно коригираният процент на безработица в еврозоната е стабилен на 7,8% през януари 2019 г., същият като ревизирувания надолу 7,8% през декември и малко под пазарните очаквания от 7,9%. Това е най-ниската стойност на безработица от октомври 2008 г.

Март 2019 г.

Година по-рано безработицата бе по-висока на 8,6%. В сравнение с декември, броят на безработните в еврозоната е намалял с 23 000 до 12,848 милиона. В сравнение с предходната година той е намалял с 1,233 млн. Като се има предвид Европейският съюз като цяло, безработицата намаля до 6,5% през януари от 6,6% през декември и 7,2% година по-рано. Това е най-ниският процент, регистриран от началото на месечната безработица в ЕС през януари 2000 г. Броят на безработните намалява с 56 000 от декември до 16,222 милиона и намалява с 1,536 милиона от януари 2018 година. Сред държавите-членки най-ниските нива на безработица през януари от 019 г. са регистрирани в Чехия (2,1%) и Германия (3,2%), а най-високи са наблюдаваните в Гърция (18,5% през ноември 2018 г.), Испания (14,1%) и Италия (10,5%). В сравнение с предходната година равнището на безработица е намаляло във всички държави-членки, с изключение на Дания и Малта, където остава стабилно. Най-голямо намаление е регистрирано в Кипър (от 10,1% до 7,4%), Гърция (от 21,1% до 18,5% между ноември 2017 г. и ноември 2018 г.) и Испания (от 16,4% на 14,1%). Равнището на безработица сред младите хора е 14,9% в ЕС28 и 16,5% в еврозоната, съответно от 15,8% и 17,7% съответно през януари 2018 г. 3,375 милиона млади хора (под 25 години) са безработни в ЕС28, от които 2,383 милиона са еврозоната. В сравнение с януари 2018 г. младежката безработица е намаляла със 184 000 в ЕС-28 и със 141 000 в еврозоната. Най-ниските нива се наблюдават в Германия (6%), Чехия (6,1%) и Холандия (6,5%), а най-високи в Гърция (39,1% през ноември 2018 г.), Италия (33%) и Испания (32,6%).

Италия

Икономиката на Италия се е сви с -0,1% спрямо тримесечието през последните три месеца на 2018 г., също както през предходния период (-0,1%) и малко над прогнозите от -0,2%. Това е най-слабото икономическо представяне от третото тримесечие на 2014 г. Двата последователни тримесечни спадове на Италия подчертават по-дълбоките проблеми; те също така означават, че третата по големина икономика в еврозоната попада единствена в рецесия. Рецесията на Италия в края на 2018 г. е безпрецедентна сред основните членове на еврозоната и предостави допълнителни доказателства за самонанесената вреда за икономиката. Италия е изправена пред прекомерни икономически дисбаланси и политиките на нейното правителство влошават проблемите и представляват заплаха за други страни от еврозоната, заяви Европейската комисия на 27 февруари. ОИСП намали прогнозата си за италианската икономика до -0,2% свиване тази година, което отразява ефектите от забавянето на световната търговия. Годишният темп на инфлация в Италия се повиши до 1% през февруари 2019 г. от деветмесечния минимум от 0,9% през предходния месец. Нивото на безработица в Италия се повиши до 10,5% от ревизираните нагоре 10,4% през предходния месец.

Икономиката на Италия се е сви с -0,1% спрямо тримесечието през последните три месеца на 2018 г., също както през предходния период (-0,1%) и малко над прогнозите от -0,2%. И все пак това беше второто поредно тримесечие на спад на БВП, което изкара страната в рецесия за трети път през последното десетилетие. На годишна база, икономиката се забави през четвъртото тримесечие 0%, в сравнение с предварителния ръст от 0,1% и под ръста на растежа от третото тримесечие от 0,6%. Това е най-слабото икономическо представяне от третото тримесечие на 2014 г. Двата последователни тримесечни спадове на Италия подчертават по-дълбоките проблеми; те също така означават, че третата по големина икономика в еврозоната попада единствена в рецесия. Рецесията на Италия в края на 2018 г. е безпрецедентна сред основните членове на еврозоната и предостави допълнителни доказателства за самонанесената вреда за икономиката. Италия е изправена пред прекомерни икономически дисбаланси и политиките на нейното правителство влошават проблемите и представляват заплаха за други страни от еврозоната, заяви Европейската комисия на 27 февруари. Комисията заяви, че високият държавен дълг и продължителната слаба динамика на производителността предполагат рискове с европейска значимост, в контекста на все още високо равнище на необслужваните кредити и високата безработица. Съотношението на държавния дълг не се очаква да намалее през следващите години, тъй като слабата макроикономическа перспектива и настоящите фискални планове на правителството, макар и по-малко експанзивни от първоначалните планове за 2019 г., ще доведат до влошаване на първичния излишък. През втората половина на 2018 г. разходите за заеми в Италия се покачиха, тъй като инвеститорите се разтревожиха за допълнителните заеми, необходими за финансиране на щедри политики за намаляване на данъците и разходи за социалната система и по-ранни пенсии. Италия регистрира държавен дълг, еквивалентен на 132,10% от брутният вътрешен продукт на страната през 2018 г., достигайки най-високото си ниво от 1988 г. насам. Комисията обяви, че италианският държавен дълг вероятно ще се повиши

Март 2019 г.

тази година, вместо да падне според прогнозите на Рим, защото страната беше вероятно няма да осигури големи приватизационни приходи през 2019 г., от които зависи намаляването на дълга. Комисията заяви, че италианските реформи са останали в застои миналата година, а някои, като пенсионната реформа на предишното правителство, са били отменени, което ще направи публичните финанси по-малко устойчиви и ще засегнат производителността и потенциалния растеж на БВП. Слабият растеж на производителността продължава да се дължи на лошото функциониране на трудовите, капиталовите и стоковите пазари и слабостите в публичната администрация и съдебната система. Докато италианските банки са намалили значително сумата на лошите си заеми, запазването на тази тенденция може да се окаже предизвикателство в забавящата се икономика. ОИСР намали прогнозата си за италианската икономика до -0,2% свиване тази година, което отразява ефектите от забавянето на световната търговия. ОИСР заяви, че рязкото му ревизиране надолу в прогнозите за Италия отразява "относително високите експозиции на страните към глобалното забавяне на търговията в сравнение с тази на Франция". Най-новата цифра се сравнява с 0,9% растеж, предвиден от ОИСР през ноември. Базираната в Париж организация заяви, че Италия ще се върне към растеж през следващата година, но само с 0,5% увеличение. Европейската комисия също предвижда забавяне на темпото за Италия тази година, но с нарастване на икономиката с 0,2%. Годишният темп на инфлация в Италия се повиши до 1% през февруари 2019 г. от деветмесечния минимум от 0,9% през предходния месец, малко под експресната оценка от 1,1%. Разходите нарастват по-бързо главно за непреработени и преработени храни, тютюн и нерегулирани енергийни продукти. Годишната базова инфлация, която изключва енергията и непреработената храна, намалю до 0,4% от 0,5% през януари. На месечна база, потребителските цени нараснаха с 0,1%, също както през януари и по-ниски от бързите оценки от 0,2%. Хармонизиращият индекс на потребителските цени напредна с 1,1% спрямо предходната година (от 0,9% през януари); и спадна с -0,3% спрямо предходния месец (от -1,7% за януари). Нивото на безработица в Италия се повиши до 10,5% от ревизираните нагоре 10,4% през предходния месец и в сравнение с пазарните очаквания от 10,3%. Броят на безработните нараства с 0,6%, а заетостта нараства с 0,1%.

Обединено кралство Великобритания

На 13 март 2019 г. британският парламент обсъди промените в споразумението за Брекзит и след това гласува по него. При гласуването планът на правителството се провали - британският парламент отхвърли споразумението за Брекзит с 149 гласа. Британският парламент също отхвърли напускането без сделка при всички обстоятелства. Два пъти повече представители на британския парламент гласуваха, за да поискат от ЕС да отложи датата на Брекзит от 29 март, отколкото срещу отлагането. Нивото на безработица в Обединеното кралство достигна 4% през четвъртото тримесечие на 2018 г., което е най-ниското си ниво от 70-те години на миналия век.

На 13 март 2019 г. британският парламент обсъди промените в споразумението за Брекзит и след това гласува по него. Но преди гласуването главният правен съветник на правителството Джефри Кокс публикува мнението си за новата сделка. От решаващо значение, каза той, въпреки промените, е, че правният риск на Великобритания да бъде обвързан с правилата на ЕС след Brexit "остава непроменен". При гласуването планът на правителството се провали - британският парламент отхвърли споразумението за Брекзит с 149 гласа. На 14 март 2019 г. британският парламент трябваше да гласува по предложение (или предложение), представено от правителството на г-жа Мей. Предложението беше да се изключи възможността за напускане на ЕС без сделка на 29 март. Но благодарение на другото изменение, прието само с четири гласа, предложението на правителството беше променено - и в крайна сметка стана много по-силно, отколкото правителството искаше. Вместо да призове да изключи възможността да напусне ЕС без сделка на 29 март, сега призова да се изключи възможността за напускане без сделка при всички обстоятелства. Правителството беше против това, така че беше необичайно да каже на собственото си мнозинство да гласува по собствено желание. Някои обаче отказаха да се подчинят и предложението бе прието. На 15 март 2019 г. британският парламент гласува плана на правителството за следващите му стъпки: да поиска от ЕС да отложи датата за Брекзит на 29 март. Два пъти повече представители на британския парламент гласуваха за плана, отколкото срещу него. Това означава, че Обединеното кралство вече не може да напусне на 29 март, както беше планирано преди това. С по-малко от две седмици преди насрочената дата на излизане, границата на правителственото поражение на предложенията за споразумения може да предполага, че Брекзит е „срив“. За да се избегне това, ще трябва да се очертае ниво на политически реализъм и компромис, което не е очевидно.

но в Обединеното кралство до този момент. Като се има предвид това, тъй като разискването се концентрира предимно върху ирландската граница, а не върху широк кръг въпроси, ние считаме, че все още е възможно да се постигне споразумение с по-нататъшни „разяснения“ или реструктуриране на ангажиментите около ирландската граница. По тази причина основният сценарий на КВС остава „мек, но не гладък“ Брекзит. Трябва също да се отбележи, че финансовите пазари са категорични и може би дори прекалено самодоволни, че ще се намери решение, за да се гарантира, че Великобритания няма да излезе от ЕС на 29 март. Нивото на безработица в Обединеното кралство достигна 4% през четвъртото тримесечие на 2018 г., което е най-ниското си ниво от 70-те години на миналия век и съответства на пазарните очаквания. Броят на безработните намалява с 14 хиляди през тримесечието, докато заетостта се увеличава със 167 хиляди. Ръстът на възнагражденията се запази на 3,4% годишно през четвъртото тримесечие, което е най-голямото покачване за три месеца от юли 2008 година.

САЩ

Американската икономика нарасна с 2,6% на годишна база през четвъртото тримесечие на 2018 г. Фиксираните инвестиции нараснаха по-бързо, потребителските разходи останаха стабилни и намалението от нетната търговия беше по-малко. За цялата 2018 г., икономиката нарасна с 2,9%, над растежа от 2,2% през 2017 г. и регистрирайки най-високия ръст от 2015 г. насам. Потребителските цени в САЩ са нараснали с 1,5% на годишна база през февруари 2019 г., след увеличение от 1,6% през януари. Изключвайки храните и енергията, основната инфлация се понижи до 2,1% от 2,2% през януари. Безработицата в САЩ спадна до 3,8% през февруари 2019 г. от 4% през предходния месец.

Американската икономика нарасна с 2,6% на годишна база през четвъртото тримесечие на 2018 г., като надхвърли пазарните очаквания за ръст от 2,4%, показва първоначалната оценка. Фиксираните инвестиции нараснаха по-бързо, потребителските разходи останаха стабилни и намалението от нетната търговия беше по-малко. За цялата 2018 г., икономиката нарасна с 2,9%, над растежа от 2,2% през 2017 г. и регистрирайки най-високия ръст от 2015 г. насам. Разходите за лично потребление допринесоха с 1,92% към растежа (2,37% в третото тримесечие) и нараснаха с 2,8% (3,5% през третото тримесечие). Разходите се увеличават по-малко за нетрайни стоки (2,8% спрямо 4,6%) и услуги (2,4% в сравнение с 3,2%), но се увеличават повече за стоки за дълготрайна употреба (5,9% в сравнение с 3,7%). Фиксираните инвестиции допринесоха с 0,69% за растеж (0,21% в Q3) и се повишиха с 3,9% (1,1% през третото тримесечие). Инвестициите нараснаха по-бързо за оборудване (6,7% в сравнение с 3,4%) и продукти на интелектуалната собственост (13,1% в сравнение с 5,6%), но продължиха да намаляват за жилищните инвестиции (-3,5% в сравнение с -3,6%). Приносът на частните запаси е 0,13%, под 2,33% през третото тримесечие. Износът нараства с 1,6% (-4,9% през третото тримесечие). Вносът нарасна с 2,7% (9,3% през третото тримесечие). В резултат на това въздействието от търговията беше -0,22%, в сравнение с -1,99% през предходното тримесечие, което беше най-голямото съпротивление на растежа от първото тримесечие на 1984 година. Правителствените разходи и инвестициите добавиха 0,07% към растеж, под 0,44% през третото тримесечие. Те се повишиха с 0,4%, по-малко от 2,6% през третото тримесечие. Частичното спиране на правителството, започнало на 22 декември, се очаква да е понижило ръста на БВП за четвъртото тримесечие с около 0,1%, когато се отчита ефектът от намаленията на услугите, предоставяни от федералното правителство. За цялата 2018 г., икономиката нарасна с 2,9%, над 2,2% през 2017 г. и най-висок темп на растеж от 2015 г. насам. Най-голям принос за увеличението има личните разходи (1,81% спрямо 1,73%), следвани от фиксираните инвестиции (0,91% пункта в сравнение с 0,81% пункта); материални запаси (0,12% пункта в сравнение с 0%); и публични разходи (0,26% пункта в сравнение с -0,01% пункта). От друга страна, нетната търговия отнема 0,22% от растежа, в сравнение с -0,31% през 2017 година. Потребителските цени в САЩ са нараснали с 1,5% на годишна база през февруари 2019 г., след увеличение от 1,6% през януари и под пазарните очаквания от 1,6%. Това е най-ниската инфлация от септември 2016 г., главно поради спад в цената на бензина и облеклото, докато цените на електричеството са в застой. На месечна база, потребителските цени се повишиха с 0,2% след едно явно отчитане през януари, съпоставяйки прогнозите. Това е първото месечно покачване на индекса на потребителските цени, дължащо се на цените на храните, бензина и наемите. Изключвайки храните и енергията, основната инфлация се понижи до 2,1% от 2,2% през януари, под прогнозите от 2,2%. Безработицата в САЩ спадна до 3,8% през февруари 2019 г. от 4% през предходния месец и под пазарните очаквания от 3,9%. Броят на безработните лица намалява с 300 000 до 6,2 милиона. Сред безработните броят на губещите работници и лицата, които са завършили временни ра-

Март 2019 г.

ботни места (включително лицата с временно уволнение) е намалял с 225 000 души. Този спад отразява, отчасти, завръщането на федералните работници, които през януари бяха утежнени поради частичното закриване на правителството. Процентът на участие на работната сила се запази на 63,2% през февруари и се промени малко през годината. Съотношението между заетостта и населението, което е 60,7%, не се е променило през месеца, но е нараснало с 0,3% през годината.

Япония

Японската икономика нарасна с 0,5% за последното тримесечие на 2019 г., по-силна от предварителната оценка за 0,3% ръст и възстановяване от понижението от -0,6% през третото тримесечие. На годишна база икономиката нарасна с 1,9%, по-добре от предварителната цифра от 1,4%, малко над прогнозите за 1,8% ръст и възстановяване от -2,4% свиване през предходното тримесечие. Инфлацията в Япония се понижи до 0,2% на годишна база през януари 2019 г. от 0,3% през предходния месец. Сезонно изгладеният коефициент на безработица в Япония достигна 2,5% през януари 2019 г. от 2,4% през предходния месец.

Японската икономика нарасна с 0,5% за последното тримесечие на 2019 г., по-силна от предварителната оценка за 0,3% разширение и възстановяване от понижението от -0,6% през третото тримесечие. Последното отчитане на БВП бе над пазарните очаквания за ръст от 0,4%, подкрепен от възстановяването на потреблението на домакинствата и възходящото преразглеждане на разходите за бизнес след поредица от природни бедствия. Частното търсене нарасна с 0,9% през четвъртото тримесечие, по-бързо от увеличението от 0,7% от предварителната оценка и от спада от -0,5% през предходния период. Частното потребление нарасна с 0,4% в сравнение с увеличението от 0,6% на експресната оценка, което се отрази на спада от -0,2% през предходното тримесечие. Също така, капиталовите разходи нарастват с 2,7%, което е най-голямото темпо от първото тримесечие на 2015 г., повече от предварителните 2,4%, но малко под пазарния консенсус от 2,8%. Този ход последва спад от -2,6% през третото тримесечие. В допълнение, публичното търсене нарасна с 0,2%, в сравнение с предварителното покачване от 0,4%, като все още се възстанови от свиването от -0,3% през предходното тримесечие, основно стимулирано от правителствените разходи (0,7% срещу 0,2% през третото тримесечие спрямо предварителните 0,8%). Износът на стоки и услуги се увеличи с 1,0%, което е по-високо от предварителното отчитане на ръст от 0,9%. Последната цифра последва спад от -1,4% през септемврийското тримесечие и отбелязва най-високия растеж за една година. В същото време вносът нарасна с 2,7%, не се ревизира от предварителните данни, след свиване с -0,7% през предходните три месеца и достигане на най-голямото повишение от септемврийското тримесечие на 2015 година. На годишна база икономиката нарасна с 1,9%, по-добре от предварителната цифра от 1,4%, малко над прогнозите за 1,8% ръст и възстановяване от -2,4% свиване през предходното тримесечие. Инфлацията в Япония се понижи до 0,2% на годишна база през януари 2019 г. от 0,3% през предходния месец и в съответствие с пазарните очаквания. Това е най-ниската инфлация от октомври 2017 г., на фона на по-нататъшно намаляване на цените на храните, транспорта и жилищата. Годишната основна потребителска инфлация, която изключва пресните храни, се повиши до 0,8% през януари от седеммесечния минимум от 0,7% през декември и съответства на пазарния консенсус. Тази цифра е доста под целта на Банката на Япония от 2%. На месечна база потребителските цени нараснаха с 0,3% през януари, след спад от 0,2% през декември и постигнаха първото месечно увеличение за три месеца. Сезонно изгладеният коефициент на безработица в Япония достигна 2,5% през януари 2019 г. от 2,4% през предходния месец и малко над пазарните очаквания от 2,4%. Междувременно съотношението между работници и служители остава непроменено на 1,63 и в съответствие с консенсуса.

Китай

За цялата 2018 г., китайската икономика се увеличи с 6,6%, което е най-слабият темп на растеж от 1990 г. Пекин трябва да е "напълно подготвен" и да предприеме мерки - такива са данъчните облекчения за 2 трлн. юана (265 млрд. евро). Предстои да се публикува и въведе в действие законът за чуждестранните инвестиции, да се смекчат или отменят ограниченията за достъпа на чуждестранни инвестиции. САЩ ще отложат увеличаването на митата върху ки-

Март 2019 г.

тайския внос в размер на над 200 млрд. долара, след като бе постигнат значителен напредък в търговските преговори. Министърът на външните работи на Китай Ван И подчерта, че Пекин ще вземе всички необходими мерки, за да защити китайския телекомуникационен гигант "Хуауей" (Huawei). Инфлацията в Китай е спаднала до 1,5% на годишна база през февруари 2019 от 1,7% през предходния месец.

За цялата 2018 г., китайската икономика се увеличи с 6,6%, което е най-слабият темп на растеж от 1990 г. Първичният сектор нарасна с 3,5%, по-малко от 3,9% през 2017 г., главно поради производството на зърно (-0,6% от 2017 г.); и свинско, говеждо, овнешко и птиче месо (-0,3%). Промисленото производство нарасна с 6,2%, с 0,4% по-малко в сравнение с 2017 г. Преработващата промишленост нарасна с 6,5%, ток, топлоенергия, газ и вода се увеличи с 9,9%, а минният сектор нарасна с 2,3%. Добавената стойност на високотехнологичното производство, нововъзникващите индустрии и производството на оборудване нараства съответно с 11,7%, 8,9% и 8,1% спрямо предходната година. Секторът на услугите нарасна със 7,7%, по-малко от 8,2% ръст през 2017 г. По отношение на разходите крайното потребление е 76,2% от БВП, като продажбите на дребно нарастват с 9%, по-ниски от 10,2% през 2017 г. Капиталообразуването представлява 32,4% от БВП, като инвестициите в имоти нарастват с 9,5%, 2,5% по-бързо от темповете през 2017 година. Инвестициите в жилищни сгради се увеличават с 13,4%, с 0,4% повече в сравнение с 2017 г. и представляват 70,8% от инвестициите в недвижими имоти. В същото време инвестициите в дълготрайни активи нарастват с 5,9%, с 1,3% по-малко в сравнение с 2017 г. Частните инвестиции нарастват с 8,7%, с 2,7% повече от 2017 г. Инвестициите на държавните холдингови предприятия нарастват с 1,9%. Общият обем на търговията нарасна с 9,7% от 2017 г. Износът се увеличи с 7,1%, а вносът се повиши с 12,9%. Китай обяви данъчни облекчения заради "трудности" в развитието. Пекин трябва да е "напълно подготвен" и да предприеме мерки - такива са данъчните облекчения за 2 трлн. юана (265 млрд. евро) и други стъпки, помагачи на компаниите, като намаляване на застрахователната тежест. В транспорта и строителството данъкът върху добавената стойност ще бъде намален от 10 на 9%, в производството - от 16 на 13 на сто. Освен това Китай ще разшири още тази година сферите, в които може да участва чуждестранен капитал. Предстои да се публикува и въведе в действие законът за чуждестранните инвестиции, както и да се преразгледа негативният списък, регламентиращ достъпа на чуждестранни инвестиции на китайския пазар, да се смекчат или отменят ограниченията за достъпа на чуждестранни инвестиции в сферите, които не са включени в списъка. САЩ ще отложат увеличаването на митата върху китайския внос в размер на над 200 млрд. долара, след като бе постигнат значителен напредък в търговските преговори. Това обяви американският президент Доналд Тръмп. След края на преговорите през февруари Тръмп отложи заплахата за повишаване на митата на китайските стоки от 1 март и в преговорите не бяха насрочени нови срещи лице в лице. Но Тръмп и други служители на администрацията оттогава представят преговорите като все още напредващи. В края на април е възможна среща на високо равнище за сключване на търговско споразумение между президента на САЩ Доналд Тръмп и китайския президент Си Дзинпинг. Министърът на външните работи на Китай Ван И подчерта, че Пекин ще вземе всички необходими мерки, за да защити китайския телекомуникационен гигант "Хуауей" (Huawei). "Задача на китайското правителство е да поеме тази отговорност", каза Ван И, допълвайки, че компанията е обект на "целенасочен политически натиск", оказван от САЩ. Инфлацията в Китай е спаднала до 1,5% на годишна база през февруари 2019 от 1,7% през предходния месец и съответства на пазарния консенсус. Това е най-ниската инфлация от януари миналата година, главно поради значително забавяне на цените на храните. Годишната основна инфлация, която изключва нестабилните цени на храните и енергията, спадна до 1,8% през февруари от 1,9% през предходния месец. На месечна база потребителските цени нараснаха с 1,0% през февруари, след 0,5% ръст през януари и над пазарните очаквания от 0,7%. Това е най-високата месечна стойност за една година.

Турция

Турската икономика се сви с -3% на годишна база през четвъртото тримесечие на 2018 г., в сравнение с ревизираната нагоре 1,8% експанзия през предходния тримесечен период. На сезонно коригираната тримесечна база икономиката се сви с -2,4% през четвъртото тримесечие, следвайки ревизираният нагоре спад от -1,6% през предходния период. За цялата 2018 г. икономиката нарасна с 2,6%, в сравнение с 7,4% през 2017 година. Индексът на потребителските цени в Турция се понижи до 1,67% на годишна база през февруари 2019 г. от 2,35% през предходния месец. Равнището на безработица в Турция се повиши до 13,5% през декември 2018 г. от 10,4% през същия месец на предходната година.

Март 2019 г.

Турската икономика се сви с -3% на годишна база през четвъртото тримесечие на 2018 г., в сравнение с ревизираната нагоре 1,8% експанзия през предходния тримесечен период и по-лоша от пазарните очаквания за свиване от -2,7%. Това е първото свиване от третото тримесечие на 2016 г., след като потреблението на домакинствата и инвестициите в основен капитал спаднаха, а държавните разходи се повишиха с по-слаби темпове. Положително е, че нетното външно търсене допринесе позитивно за БВП поради спада в вноса, породен от спада на лирата. На сезонно коригираната тримесечна база икономиката се сви с -2,4% през четвъртото тримесечие, следвайки ревизираният нагоре спад от -1,6% през предходния период. За цялата 2018 г. като цяло икономиката нарасна с 2,6%, в сравнение с 7,4% през 2017 година. В разходната част потреблението на домакинствата спадна с -8,9%, след като през третото тримесечие увеличението от 0,8% и фиксираните инвестиции спаднаха с -12,9%, след спад от -4,7% през предходния период. Освен това правителствените разходи нараснаха с 0,5% (при 3,4% през третото тримесечие). От друга страна, нетното външно търсене допринесе положително за растежа на БВП, като износът се увеличи с 10,6% (при 13,6% през третото тримесечие), а вносът се понижи с -24,4% (при -16,8% през третото тримесечие) поради слабата лира. От гледна точка на производството, промишленото производство се е свило с -6,4% (при -0,1% през третото тримесечие), предимно от преработващата промишленост (-7,4% спрямо 0,5%), а селското стопанство се е свило с -0,5%, като е обърнало увеличението от 1,8% през предходния период. В същото време строителната продукция се сви с -8,7%, след свиване от -5,6% през третото тримесечие. Производството на услуги също се сви с -0,3% (при -4,8% през третото тримесечие), основно поради финансовите и застрахователните дейности (-16,2% срещу -8,4%); професионални, административни и спомагателни дейности (-10,2% срещу -7,3%), докато публичната администрация, образованието, човешкото здраве и социалната работа (5,7% срещу 11,4%) и информацията и комуникацията (2,9% срещу 3,4%) нарастват, макар и по-слабо. За разлика от това, нарастването на недвижимите имоти се ускори до 4,7% през трите месеца до декември от 2,3% през предходния период. Индексът на потребителските цени в Турция се понижи до 1,67% на годишна база през февруари 2019 г. от 2,35% през предходния месец и малко под пазарните очаквания от 1,9%. Това е най-ниската инфлация от август миналата година. Годишната базова инфлация, която изключва енергията, храните и безалкохолните напитки, алкохолните напитки, тютюна и златото, спадна до шестмесечен минимум от 1,12% през февруари от 1,02% през предходния месец. На месечна база, потребителските цени нараснаха с 0,16% през февруари, след увеличение от 1,06% през януари и сравнени с пазарните очаквания от 0,4%. Равнището на безработица в Турция се повиши до 13,5% през декември 2018 г. от 10,4% през същия месец на предходната година. Равнището на безработица сред младите хора, измерващо търсещите работа лица на възраст между 15 и 24 години, също нарасна до 24,5% от 19,2% през същия месец преди година. На сезонно изгладената база равнището на безработица нарасна до 12,7% през декември от 12,1% през ноември.

Политика на Централните банки

ЕЦБ

Лихвеният процент на ЕЦБ по основните операции по рефинансиране и лихвените проценти на ЕЦБ по пределното кредитно улеснение и депозитното улеснение остават непроменени – съответно 0,00%, 0,25% и -0,40%. Понастоящем Управителният съвет очаква основните лихвени проценти на ЕЦБ да се задържат на сегашното си равнище най-малко до края на 2019 г. Управителният съвет възнамерява да продължи да реинвестира в пълен размер погашенията по главници на ценни книжа с настъпващ падеж, придобити по програмата за закупуване на активи. През септември 2019 г. ще бъде дадено началото на нова поредица от целеви операции по дългосрочно рефинансиране (ЦОДР-III), които ще се провеждат веднъж на тримесечие, ще приключат през март 2021 г. и всяка ще бъде с двегодишен матуритет. Прирастът на реалния БВП се прогнозира да се повиши от 1,1% през 2019 г. до 1,6% през 2020 г. и 1,5% през 2021 г. Очаква се в хода на 2019 г. ХИПЦ инфлацията да продължи да се понижава, а през останалата част от прогнозния период да се повишава и през 2021 г. да достигне 1,6%.

На заседание на 7 март 2019 г. Управителният съвет на Европейската централна банка (ЕЦБ) взе следните решения за паричната политика: (1) Лихвеният процент по основните операции по рефинансиране и лихвеният процент по пределното кредитно улеснение и депозитното улеснение остават непроменени – съответно 0,00%, 0,25% и -0,40%. Понастоящем Управителният съвет очаква основните лихвени проценти на ЕЦБ да се задържат на сегашното си

Март 2019 г.

равнище най-малко до края на 2019 г. и във всеки случай толкова дълго, колкото е необходимо, за да се осигури по-нататъшно устойчиво доближаване на инфлацията до равнища под, но близо до 2% в средносрочен план. (2) Управителният съвет възнамерява да продължи да реинвестира в пълен размер погашенията по главници на ценни книжа с настъпващ падеж, придобити по програмата за закупуване на активи, в продължителен период от време след датата, на която започне да повишава основните лихвени проценти на ЕЦБ, и във всеки случай толкова дълго, колкото е необходимо, за да се поддържат благоприятни условия на ликвидност и значителна степен на нерестриktivност на паричната политика. (3) През септември 2019 г. ще бъде дадено началото на нова поредица от целеви операции по дългосрочно рефинансиране (ЦОДР-III), които ще се провеждат веднъж на тримесечие, ще приключат през март 2021 г. и всяка ще бъде с двегодишен матуритет. Тези нови операции ще допринесат за запазването на благоприятни условия на банково кредитиране и за гладкото функциониране на трансмисионния механизъм на паричната политика. В ЦОДР-III контрагентите ще имат право да вземат в заем до 30% от размера на допустимите към 28 февруари 2019 г. кредити, при лихвен процент, който се индексира спрямо лихвения процент по основните операции по рефинансиране за целия срок на всяка операция. Подобно на неприключилата програма за ЦОДР, в ЦОДР-III ще бъдат вградени стимули за запазване на благоприятни кредитни условия. Повече подробности за точните условия на ЦОДР-III ще бъдат оповестени своевременно. (4) Кредитните операции на Евросистемата ще продължат да се провеждат по тръжна процедура с фиксиран лихвен процент и пълно разпределение толкова дълго, колкото е необходимо, и най-малко до края на периода на поддържане на резервите, който започва през март 2021 г. Макроикономически прогнози на експертите на ЕЦБ за еврозоната, март 2019 г. В краткосрочен план комплекс от фактори на глобална несигурност (например заплахата от ескалация на протекционистки мерки и възможността за хаотичен Брекзит) и неблагоприятните вътрешни фактори в някои държави от еврозоната вероятно ще потискат икономическата активност в нея. Основополагащите фактори, подкрепящи подема в еврозоната са най-вече подчертано нерестриktivната позиция на паричната политика, увеличението на заплатите, възстановяване на външното търсене и известно разхлабване на фискалната политика. Тъй като се очаква тези благоприятни фактори постепенно да станат водещи, се прогнозира прирастът на реалния БВП да се повиши от 1,1% през 2019 г. до 1,6% през 2020 г. и 1,5% през 2021 г. В сравнение с прогнозите от декември 2018 г. прирастът на реалния БВП за 2019 г. е ревизиран надолу с 0,6 процентни пункта. Очаква се в хода на 2019 г. ХИПЦ инфлацията да продължи да се понижава, а през останалата част от прогнозния период да се повишава и през 2021 г. да достигне 1,6%. Понижаването на ХИПЦ инфлацията през 2019 г. се обуславя от рязък спад в нейния енергиен компонент, който отразява неотдавнашното поевтиняване на петрола. Очаква се през прогнозния период ХИПЦ инфлацията без компонентите енергоносители и храни постепенно да се засили в резултат от непрекъснатото – макар и по-умерено – засилване на икономическата активност и затягането на условията на пазара на труда. В сравнение с прогнозите от декември 2018 г. ХИПЦ инфлацията е ревизирана надолу за целия прогнозен период главно в отражение на по-слабите данни, влошените перспективи за икономическия растеж и низходяща корекция в допусканията за цените на петрола.

Централна банка на Англия

Английската централна банка публикува пакет от материали за актуализиране на фирмите относно регулаторния и надзорен подход по оттеглянето от ЕС. Пакетът от съобщения включва три пункта: Първо, той потвърждава намерението на Английската централна банка да предостави на фирмите широко преходно облекчение по отношение на промените в техните регулаторни задължения в случай, че Обединеното кралство се оттегли от ЕС през март 2019 г. без период на изпълнение. Второ, той потвърждава подхода на Английската централна банка към промените в правилата и обвързващите технически стандарти в резултат на оттеглянето на ЕС. Трето, той определя ролите и отговорностите на Английската централна банка през март 2019 г., ако Обединеното кралство напусне ЕС без период на изпълнение.

Английската централна банка публикува пакет от материали за актуализиране на фирмите относно регулаторния и надзорен подход по оттеглянето от ЕС. Пакетът се основава на предишната ангажираност с фирмите относно подготовката им за оттеглянето от ЕС и действа като непредвидена ситуация за сценарий, при който периодът на изпълнение, който по принцип е договорен като част от Споразумението за изтегляне от ЕС с ЕС, не влиза в сила на 29 март 2019 г. Той отразява тясната координация между Банката и Комисията по Финансов Надзор, чийто пакет също беше публикуван днес.

Март 2019 г.

Пакетът от съобщения включва три пункта: Първо, той потвърждава намерението на Английската централна банка да предостави на фирмите широко преходно облекчение по отношение на промените в техните регулаторни задължения в случай, че Обединеното кралство се оттегли от ЕС през март 2019 г. без период на изпълнение. Позицията на Английската централна банка остава да използва преходната власт по такъв начин, че във всички, с изключение на някои ограничени изключения - както е отбелязано в съобщението - фирмите, регулирани от Великобритания, като цяло не трябва да предприемат действия сега, за да приложат промените в законодателството на Обединеното кралство, произтичащи от оттеглянето на Обединеното кралство до март 2019. Днес Банката публикува проекти на насоки, които ще въведат преходни мерки за период от 15 месеца от деня на излизане, при ограничени изключения. Това е в съответствие с подхода, възприет от Комисията по Финансов Надзор. Също така са публикувани подробни указания за фирмите относно начина, по който ще се прилага това преходно облекчение. Второ, той потвърждава подхода на Английската централна банка към промените в правилата и обвързващите технически стандарти в резултат на оттеглянето на ЕС. По този начин той определя промени в задълженията на фирмите, които ще се прилагат, след като преходното освобождаване отпада. Промените са за да осигурят функционираща правна рамка за финансовото регулиране на Обединеното кралство, когато Обединеното кралство напусне ЕС. Те не отразяват каквато и да е промяна в политиката на Банката, с изключение на това, че отразяват оттеглянето на Великобритания от ЕС. Днес банката публикува правилата и инструментите в почти окончателна форма. Използването от страна на Банката на временното преходно право подлежи на Закона за финансовите услуги и пазарите от 2000 г. (изменение) (Излизане от ЕС). Трето, той определя ролята и отговорностите на Английската централна банка през март 2019 г., ако Обединеното кралство напусне ЕС без период на изпълнение. Прехвърлените отговорности - които включват, например, производството на техническа информация Платежоспособност II - ще влязат в сила в деня на излизане.

Федерален резерв на САЩ

Федералния комитет за открит пазар продължава да счита, че най-вероятните резултати са постоянното разширяване на икономическата активност, силните условия на пазара на труда и инфлация в близост до симетричната 2% цел на Комитета. В съответствие със законовия си мандат, Комитетът се стреми да насърчи максималната заетост и ценовата стабилност. В подкрепа на тези цели, Комитетът реши да запази целевия диапазон за курса на федералните фондове на 2,25% до 2,5%. В икономическите прогнози и по-специално целевите прогнози за федералните фондове, направени от участниците в Комитета на Федералния комитет за открит пазар на заседанието от 19-20 март, не се очаква увеличение на лихвените проценти по федералните фондове през тази година.

Изявление на Федералния комитет за открит пазар. Информацията, получена след срещата на Федералния комитет за открит пазар през януари, показва, че пазарът на труда остава силен, но растежът на икономическата активност се забавя от стабилния си темп през четвъртото тримесечие. Заплатите на заетите през февруари бяха слабо променени, но през последните месеци ръстът на работните места бе стабилен, средният процент на безработица остава нисък. Последните показатели сочат по-бавен растеж на разходите на домакинствата и инвестициите в основен бизнес в първото тримесечие. На 12-месечна база общата инфлация е намаляла, до голяма степен в резултат на по-ниските цени на енергията; инфлацията за стоки, различни от храни и енергия, остава близо 2%. В крайна сметка пазарните мерки за компенсация на инфлацията остават ниски през последните месеци и мерките за по-дългосрочни инфлационни очаквания, базиращи се на проучвания, са слабо променени. В съответствие със законовия си мандат, Комитетът се стреми да насърчи максималната заетост и ценовата стабилност. В подкрепа на тези цели, Комитетът реши да запази целевия диапазон за курса на федералните фондове на 2,25% до 2,5%. Комитетът продължава да счита, че най-вероятните резултати са постоянното разширяване на икономическата активност, силните условия на пазара на труда и инфлация в близост до симетричната 2% цел на Комитета. В светлината на глобалното икономическо и финансово развитие и приглушения инфлационен натиск, Комитетът ще бъде търпелив, когато определя какви бъдещи корекции в целевия диапазон за ставката на федералните фондове може да са подходящи за подкрепа на тези резултати. При определянето на времето и размера на бъдещите корекции на целевия диапазон за лихвения процент по федералните фондове, Комитетът ще оцени реализираните и очакваните икономически условия спрямо максималната си цел за заетост и симетричната цел за инфлация от 2%. Тази оценка ще вземе предвид широк спектър от информация, включително мерки за условията на

Март 2019 г.

пазара на труда, показатели за инфлационния натиск и инфлационни очаквания, както и показания за финансовото и международно развитие. В икономическите прогнози и по-специално целевите прогнози за федералните фондове, направени от участниците в Комитета на Федералния комитет за открит пазар на заседанието от 19-20 март, не се очаква увеличение на лихвените проценти по федералните фондове през тази година.

Централна банка на Япония

Японската централна банка ще продължи с "Количествени и качествени парични улеснения с контрол на кривата на доходността", чиито цел е да постигне целева стабилност на цените от 2%, стига да е необходимо за поддържането на тази цел по стабилен начин. Тя ще продължи да разширява паричната база, докато годишният темп на нарастване на наблюдавания индекс на потребителските цени (ИПЦ, всички позиции без пресни храни) надвиши 2% и ще остане над целта стабилно. Що се отнася до лихвените проценти, Банката възнамерява да запази сегашните изключително ниски нива на краткосрочните и дългосрочните лихвени проценти за продължителен период от време, като вземе предвид несигурността по отношение на икономическата активност и цените.

Изявление за срещата на паричната политика на Банката на Япония на 15 март 2019 г. Контрол на кривата на доходност. Банката реши с мнозинство от 7-2 гласа да определи следните насоки за пазарните операции за периода до следващата среща да парична политика. Лихвен процент за краткосрочната политика: Банката ще прилага отрицателен лихвен процент от минус -0,1% към балансовите лихвени проценти по текущи сметки, държани от финансовите институции в Банката. Дългосрочният лихвен процент: Банката ще закупи японски държавни облигации, така че тяхната 10-годишна доходност ще остане около 0%. По този начин, доходността може да се движи нагоре и надолу до известна степен основно в зависимост от развитието на икономическата активност и цените. По отношение на сумата на закупените японски държавни облигации, Банката ще извършва покупки по гъвкав начин, така че техният размер да се увеличи с годишен темп от около 80 трилиона йени. Японската централна банка ще закупи фондове, търгувани на борсата (ETFs) и японски инвестиционни тръстове за недвижими имоти (J-REITs), така че непогасените им суми да се увеличават съответно на годишна база от около 6 трилиона йени и около 90 милиарда йени. С оглед на подходящо намаляване на премиите за риск на цените на активите, Банката може да увеличи или намали размера на покупките в зависимост от пазарните условия. Що се отнася до краткосрочните и дългосрочните корпоративни облигации, Японската централна банка ще запази в баланса си суми на около 2,2 трилиона йени и съответно 3,2 трилиона йени. Японската икономика се разраства умерено, благодарение на здравословния цикъл от доходите до оперативните разходи, въпреки че износът и производството са засегнати от забавянето на икономиките в чужбина. Задморските икономики като цяло нарастват умерено, въпреки че се наблюдава забавяне. В тази ситуация неотдавна износът е показал известни слабости. От гледна точка на вътрешното търсене, бизнес инвестициите в основен капитал продължават да нарастват, като корпоративните печалби и бизнес настроеността остават на благоприятни нива като цяло. Частното потребление нараства умерено, макар и с колебания, на фона на постоянното подобряване на заетостта и доходите. Междувременно жилищните инвестиции са повече или по-малко постоянни. Публичните инвестиции също са почти постоянни, оставайки на сравнително високо ниво. Отразявайки това развитие на търсенето както в страната, така и в чужбина, промишленото производство се характеризира с умерена тенденция на нарастване, въпреки че напоследък показва известни слабости. Условията на пазара на труда продължават да се засилват постоянно. Финансовите условия са много гъвкави. Относно ценовия фронт, годишният темп на изменение на индекса на потребителските цени (ИПЦ, всички позиции, без пресни храни) е в диапазона 0,5-1,0%. Инфлационните очаквания са повече или по-малко непроменени. По отношение на перспективата, японската икономика вероятно ще продължи умерената си експанзия, въпреки че засега е засегната от забавянето на икономиките в чужбина. Вътрешното търсене вероятно ще последва възходящ тренд, като се запазва здравословния цикъл от доходите до разходите както в корпоративния сектор, така и в сектора на домакинствата, главно на фона на силно адаптивните финансови условия и въз основа на държавните разходи. Въпреки че за момента се очаква износът да покаже известна слабост, се очаква те да са на умерена тенденция на нарастване в обратна посока в сравнение с умерено нарастващите отвъдморските икономики. Годишният темп на изменение на индекса на потребителските цени вероятно ще се увеличава постепенно към 2%, главно поради изоставането в производството, оставащо положително и средно-до дългосрочно повишаване на инфлационните очаквания. Рисковете за перспективата включват следното: макроико-

номическите политики на САЩ и тяхното въздействие върху световните финансови пазари; последиците от протекционистичните движения и техните последици; развитието на развиващите се икономики и икономиките, изнасящи стоки, включително ефектите от двата гореспоменати фактора; преговорите за излизането на Обединеното кралство от Европейския съюз (ЕС) и тяхното въздействие; и геополитически рискове. Банката ще продължи с "Количествено и качествено монетарно облекчение (QQE) с контрол на кривата на доходността", чиято цел е да постигне целева стабилност на цените от 2%, стига да е необходимо за поддържането на тази цел по стабилен начин. Тя ще продължи да разширява паричната база, докато годишният темп на нарастване на наблюдаваните ИПЦ (всички позиции без пресни храни) надвиши 2% и остане над целта по стабилен начин. Що се отнася до лихвените проценти, Банката възнамерява да запази сегашните изключително ниски нива на краткосрочните и дългосрочните лихвени проценти за продължителен период от време, като вземе предвид несигурността по отношение на икономическата активност и цените, включително ефектите от увеличението на данъка върху потреблението, планирано на ще разгледа рисковете, считани за най-важни за провеждането на паричната политика, и ще прави корекции на политиките, ако е целесъобразно, като отчита развитието на икономическата активност и цените, както и финансовите условия, с оглед запазване на динамиката на постигане на целта за ценова стабилност.

Народна банка на Китай

Китайската централна банка понижи нормата на задължителните резерви (RRR) пет пъти с общо 3,5%, за да запази ликвидността достатъчно адекватна. Китайската централна банка води низходящата тенденция на лихвените проценти. В края на февруари 2019 г. 10-годишната доходност на държавните облигации на Китай спадна над 70 базисни пункта в сравнение с началото на миналата година, намаляваше и лихвеният процент по кредитите. Китайската централна банка предостави повече подкрепа за политиката за кредитиране, емитиране на облигации от частни предприятия и въвеждане на инструмент за дялово финансиране от частни предприятия, наричани общо „три стрели“. Китайската централна банка постигна както вътрешен, така и външен баланс. Обменният курс на юана се запази като цяло стабилен на адаптивно и равновесно ниво, а валутните резерви са поддържани на над 3 трилиона долара. Китайската централна банка ефективно стабилизира коефициента на макроикономически левъридж. В края на 2018 г. коефициентът на макроикономическия левъридж на Китай възлиза на 249,4%, което е с 1,5% по-малко спрямо година по-рано.

Отговори на Управителя на Китайската централна банка И Ган на въпроси на пресата. През изминалата година положението беше несигурно и сложно, ситуация която рядко се е случвала от години. Външната несигурност възниква от непрекъснато увеличаването на лихвените проценти от Федералния Резерв и търговски търкания между и Китай и САЩ. Вътрешни проблеми са цикличните и структурни фактори, свързани с съвпадението на засилването на надзора и регулирането на дълговете на местните власти, което води до свиване кредитите, а също и значителните трудности и високите разходи за финансиране за малките и микро предприятия и частните предприятия като цяло. Последствията са нарастващ натиск върху икономиката на Китай. В отговор на промените в тенденциите в икономическите и финансовите операции, под ръководството на Комитета за финансова стабилност и развитие към Държавния съвет, Китайската централна банка извършва своевременни и проактивни корекции. Първо, Китайската централна банка понижи нормата на задължителните резерви (RRR) пет пъти с общо 3,5%, за да запази ликвидността достатъчно адекватна и да поддържа разумния растеж на парите, кредитите и съвкупното финансиране на реалната икономика (AFRE). Второ, Китайската централна банка води низходящата тенденция на лихвените проценти. В края на февруари 2019 г. 10-годишната доходност на държавните облигации на Китай спадна над 70 базисни пункта в сравнение с началото на миналата година, намаляваше и лихвеният процент по кредитите. Трето, Китайската централна банка изглади предаването на паричната политика по пазарен и законен начин. Китайската централна банка предостави повече подкрепа за политиката за кредитиране, емитиране на облигации от частни предприятия и въвеждане на инструмент за дялово финансиране от частни предприятия, наричани общо „три стрели“. Финансовият сектор предлага по-голяма подкрепа на МСП и частни предприятия. Четвърто, Китайската централна банка постигна както вътрешен, така и външен баланс. Обменният курс на юана се запази като цяло стабилен на адаптивно и равновесно ниво, докато платежният баланс се движеше към общо равновесие, а валутните резерви са поддържани на над 3 трилиона долара. Пето, Китайската централна банка ефективно

Март 2019 г.

стабилизира коефициента на макроикономически левъридж. Китайската централна банка ограничава общия размер на социалните кредити и пари, стабилизира растежа, като същевременно предотвратява рисковете, за да гарантира, че растежът на М2 и на парите, кредитите и съвкупното финансиране на реалната икономика е в съответствие с номиналния растеж на БВП. В края на 2018 г. коефициентът на макроикономическия левъридж на Китай възлиза на 249,4%, което е с 1,5% по-малко спрямо година по-рано. С поглед отблизо, може да откриете, че всичките пет аспекта, които споменах по-горе, показват състоянието на дилеми или трудни проблеми. Затова Китайската централна банка трябва да постигне баланс в справянето с тези дилеми и трудни проблеми. През 2019 г. се извършват нови промени както във вътрешната, така и във външната икономическа ситуация. Постигнатият напредък в икономическите и търговските преговори между Китай и САЩ, очакванията за повишаване на лихвените проценти от Федералния Резерв са отслабени и политиките, които уточняват финансовото регулиране и управлението на дълговете на местните власти, стабилизират пазарните очаквания. Разбира се, глобалните икономически перспективи остават сложни, световната икономика все още е под натиск за понижаване и Китай е изправен пред значителни предизвикателства, свързани с икономически и финансови рискове. Китайската централна банка ще действа в съответствие с изискванията на ЦК на ККП и Държавния съвет и ще продължи да прилага разумна парична политика, така че да предотврати и обезвреди финансовите рискове, да обслужва по-добре реалната икономика и да улесни висококачественото икономическо развитие.

Централна банка на Турция

Централната банка на Турция реши да запази строгата позиция на паричната политика, докато прогнозата за инфлацията не покаже значително подобрение и да запази постоянната ставка на лихвения процент (едноседмичен курс на репо сделките) на 24%. Въпреки че развитието на цените на вноса и условията на вътрешното търсене са довели до известно подобрение на показателите за инфлация, рисковете за ценовата стабилност продължават да преобладават. Централната банка ще продължи да използва всички налични инструменти за постигане на целта за ценова стабилност. Очаква се колективните усилия за превръщане на наскоро засилената координация между паричната и фискалната политика в устойчива и систематична структура да подкрепят постигането на ценова стабилност.

Резюме на заседанието на Комитета по паричната политика на 6 март 2019 г. Парична политика и рискове Тъй като забавянето на глобалния растеж стана по-ясно изразено, перспективите по отношение на позицията на паричната политика на развитите икономики допълнително се смекчиха в сравнение с предходния период на заседание на Комитета по парична политика. Тази перспектива предполага по-благоприятни условия по отношение на портфейлните потоци към нововъзникващите икономики, въпреки че повишените нива на несигурност по отношение на световната икономическа политика и глобалните финансови рискове поддържат рисковете за портфейла живи. Въпреки че развитието на цените на вноса и условията на вътрешното търсене са довели до известно подобрение на показателите за инфлация, рисковете за ценовата стабилност продължават да преобладават. Повишените нива на инфлацията и инфлационните очаквания, както и несигурността по отношение на разходните фактори и ценовото поведение продължават да представляват риск за прогнозите за инфлацията през следващия период. Съответно Комитетът реши да запази строгата позиция на паричната политика, докато прогнозата за инфлацията не покаже значително подобрение и да запази постоянната ставка на лихвения процент (едноседмичен курс на репо сделките) на 24%. Централната банка ще продължи да използва всички налични инструменти за постигане на целта за ценова стабилност. Инфлационните очаквания, ценовото поведение, забавеното въздействие на неотдавнашните решения за паричната политика, приносът на фискалната политика към процеса на ребалансиране и други фактори, влияещи върху инфлацията, ще бъдат наблюдавани внимателно и, ако е необходимо, ще бъде предприето допълнително затягане на паричната политика. Прогнозата на фискалната политика, на която се основава паричната политика, включва политическа позиция, която се фокусира върху ценовата стабилност и макроикономическото ребалансиране и която е съгласувана с паричната политика. Съответно позицията на паричната политика предполага, че администрираните цени и данъчни корекции са формулирани по начин, който ще спомогне за намаляване на поведението на индексация назад. Ако фискалната политика значително се отклони от тази рамка, което води до неблагоприятно въздействие върху средносрочната прогноза за инфлацията, позицията на паричната политика може да бъде преразгледана. Очаква се колективните усилия за превръщане на наскоро засилената координация между паричната и фискалната политика в устойчива и систематична структура да подкрепят постигане-

то на ценова стабилност. Освен това, продължаващите структурни стъпки, насочени към намаляване на сковаността и нестабилността на инфлацията, ще допринесат за ценовата стабилност и следователно за социалното благосъстояние.

Международни цени на борсови стоки

Петрол

Цените на петрола за 20.03.2019 г. не намират единна посока, притиснати от опасенията около икономическия растеж, които ограничават перспективите за потреблението на гориво. Суровият петрол се понижи с 0,16 долара за барел или с 0,27% до 58,76 в сряда 20 март от 58,92 през предишната търговска сесия. Цените на петрола сорт Brent се повиши с 0,08 долара за барел или с 0,12% до 67,57 в сряда 20 март от 67,49 през предишната търговска сесия. Според анализатори икономическото забавяне може скоро да намали потреблението на горива.

Цените на петрола за пореден ден не намират единна посока, притиснати от опасенията около икономическия растеж, които ограничават перспективите за потреблението на гориво. Те получават известна подкрепа от сделката за намаляване на предлагането от Организацията на страните износителки на петрол (ОПЕК) и санкциите на САЩ срещу Иран и Венецуела, съобщава Ройтерс. Суровият петрол се понижи с 0,16 долара за барел или с 0,27% до 58,76 в сряда 20 март от 58,92 през предишната търговска сесия. Цените на петрола сорт Brent се повиши с 0,08 долара за барел или с 0,12% до 67,57 в сряда 20 март от 67,49 през предишната търговска сесия. Според анализатори икономическото забавяне може скоро да намали потреблението на горива. Петролът поевтинява, след като цените на суровината се повишиха с над една четвърт тази година, подкрепени от сделката на ОПЕК+ да ограничи предлагането си с 1,2 млн. барела на ден, както и от санкциите на САЩ срещу петролните износители Иран и Венецуела. В същото време цените на петрола са подкрепени за нива от над 50 долара за барел, тъй като инвестициите в ръста на шистовото производство в САЩ ще спрат под тази цена.

Селскостопански продукти

Цените на основните зърнени култури по световните борсови пазари се пораздвижиха през периода до 15 март и трендът вече не беше така ясно очертан надолу. В Чикаго цената на пшеницата е с плюс 3,00 долара до 210,00 долара/тон, във Франция имаше плюс 2 евро до 193,00 евро/тон, а в Украйна и Русия цената се понижи с -6,00 долара до еднаквите 223,00 долара/тон. В Европа цените отиват нагоре благодарение на покупките от страна на Алжир и Турция за пшеница от ЕС и най-вече Франция и там контрактите са на 193,00 евро/тон за пшеница и плюс 1,25 евро до 171,00 евро/тон за царевича. У нас в подкръг „Зърно“ на Софийска стокова борса АД цените отбелязват промени надолу. Хлебна пшеница се търсеше на 270,00 лева/тон, продавачите оферираха с малък марж 290,00 лева/тон.

Цените на основните зърнени култури по световните борсови пазари се пораздвижиха през периода до 15 март седмичата и трендът вече не беше така ясно очертан надолу. В Чикаго цената на пшеницата е с плюс 3,00 долара до 210,00 долара/тон, във Франция имаше плюс 2 евро до 193,00 евро/тон, а в Украйна и Русия цената се понижи с -6,00 долара до еднаквите 223,00 долара/тон. При царевичата в САЩ няма никаква промяна и цената остана 171,00 долара/тон, Украйна минус -2,00 долара до 170,00 долара/тон. В Европа цените отиват нагоре благодарение на покупките от страна на Алжир и Турция за пшеница от ЕС и най-вече Франция и там контрактите са на 193,00 евро/тон за пшеница и плюс 1,25 евро до 171,00 евро/тон за царевича. В комбинация с добрите прогнози за бъдещата реколта в началото на пролетта и Германия излъчва оптимизъм. Рапицата в Европейския съюз /Euronext/ не отбеляза чувствителна промяна (минус -0,75 евро) и се котираше на 356,75 евро/тон, а ечемикът във Франция и Германия е с колебания нагоре – 177,00 и 179,00 евро/тон. Нерафинираното слънчогледово олио на борсата в Ротердам след сериозното снижение от преди 2 седмици отново се повиши с 5,00 евро и цената е вече 710,00 долара/тон. Рафинираната захар отново не показва стабилизиране в посоката на движение и след осезаемото поскъпване преди, сега гравитира на 339,80 долара/тон в Лондон. У нас в подкръг „Зърно“ на Софийска стокова борса АД цените отбелязват промени надолу. Хлебна пшеница се

Март 2019 г.

търсеше на 270,00 лева/тон, продавачите оферираха с малък марж 290,00 лева/тон. Царевичката е без котировки при търсенето, предлагането е на 300,00 лева/тон. Всички цени са без ДДС.

БЪЛГАРИЯ

ВЪНШЕН СЕКТОР

Платежен баланс

За януари 2019 г. текущата и капиталовата сметка е положителна и възлиза на 161,8 млн. евро и заема 0,3% от БВП.

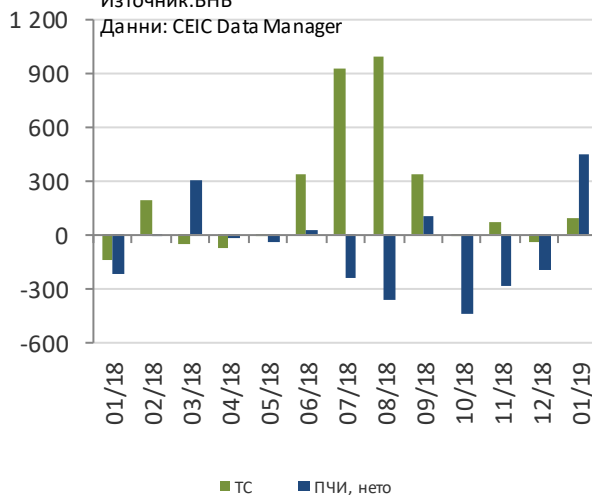
По данни на БНБ текущата и капиталова сметка е положителна и възлиза на 161,8 млн. евро (0,3% от БВП) при дефицит от 123,2 млн. евро (0,2% от БВП) за януари 2018 г. За януари 2019 г. салдото по текущата сметка е положително и възлиза на 88,7 млн. евро (0,2% от БВП) при дефицит от 139,4 млн. евро (0,3% от БВП) за януари 2018 г. Търговското салдо за януари 2019 г. е отрицателно в размер на 64,5 млн. евро (0,1% от БВП) при дефицит от 205,5 млн. евро (0,4% от БВП) за януари 2018 г. Износът на стоки е 2336,1 млн. евро (4% от БВП) за януари 2019 г., като се повишава със 180,2 млн. евро (8,4%) спрямо януари 2018 г. (2156 млн. евро, 3,9% от БВП). Износът за януари 2018 г. нараства на годишна база с 13,9%. Вносът на стоки за януари 2019 г. е 2400,6 млн. евро (4,1% от БВП), като нараства с 39,2 млн. евро (1,7%) спрямо януари 2018 г. (2361,4 млн. евро, 4,3% от БВП). Вносът за януари 2018 г. нараства на годишна база с 20%. Салдото по услугите е положително в размер на 110,1 млн. евро (0,2% от БВП) при положително салдо от 91,9 млн. евро (0,2% от БВП) за януари 2018 г. Салдото по статия Първичен доход (която включва доход, свързан с факторите на производството (работна сила, капитал или земя), данъци върху производството и вноса и субсидии) е положително в размер на 10,6 млн. евро при отрицателно салдо от 67,8 млн. евро (0,1% от БВП) за януари 2018 г. Салдото по статия Вторичен доход (която отразява преразпределението на доход) е положително в размер на 32,5 млн. евро (0,1% от БВП) при положително салдо от 42 млн. евро (0,1% от БВП) за януари 2018 г. Капиталовата сметка е положителна в размер на 73,1 млн. евро (0,1% от БВП) при положителна стойност от 16,3 млн. евро за януари 2018 г. Финансовата сметка за януари 2019 г. е отрицателна в размер на 32,8 млн. евро (0,1% от БВП) при отрицателна стойност от 121,1 млн. евро (0,2% от БВП) за януари 2018 г. Салдото по статия Преки инвестиции, представена съгласно изискванията на шестото издание на Ръководство по платежен баланс и международна инвестиционна позиция, е положително в размер на 448,2 млн. евро (0,8% от БВП) при отрицателно салдо от 224,5 млн. евро (0,4% от БВП) за януари 2018 г. Преките инвестиции – активи се понижават с 49 млн. евро (0,1% от БВП) при увеличение с 81,9 млн. евро (0,1% от БВП) за януари 2018 г. Преките инвестиции – пасиви намаляват с 497,2 млн. евро (0,8% от БВП) при увеличение с 306,4 млн. евро (0,6% от БВП) за януари 2018 г. Салдото по статия Портфейлни инвестиции е отрицателно в размер на 65,7 млн. евро (0,1% от БВП) при положителна стойност от 66,1 млн. евро (0,1% от БВП) за януари 2018 г. Портфейлните инвестиции – активи за януари 2019 г. се понижават с 33,6 млн. евро (0,1% от БВП) при увеличение със 194,2 млн. евро (0,4% от БВП) за януари 2018 г. Портфейлните инвестиции – пасиви за януари 2019 г. нарастват с 32,1 млн. евро (0,1% от БВП) при повишение със 128,1 млн. евро (0,2% от БВП) за януари 2018 г. Салдото по статия Други инвестиции е положително в размер на 334,9 млн. евро (0,6% от БВП) при положително салдо от 1392,3 млн. евро (2,5% от БВП) за януари 2018 г. Други инвестиции – активи се повишават с 487 млн. евро (0,8% от БВП) при увеличение с 1379,2 млн. евро (2,5% от БВП) за януари 2018 г. Други инвестиции – пасиви за януари 2019 г. се повишават със 152,2 млн. евро (0,3% от БВП) при намаление с 13,1 млн. евро за януари 2018 г. Резервните активи на БНБ се понижават със 715,2 млн. евро (1,2% от БВП) през отчетния месец при намаление с 1358,5 млн. евро (2,5% от БВП) за януари 2018 г. Статия Грешки и пропуски, нето е отрицателна в размер на 194,6 млн. евро (0,3% от БВП) при положителна стойност от 2,1 млн. евро за януари 2018 г.

Платежен баланс

EUR млн.

Източник: БНБ

Данни: CEIC Data Manager

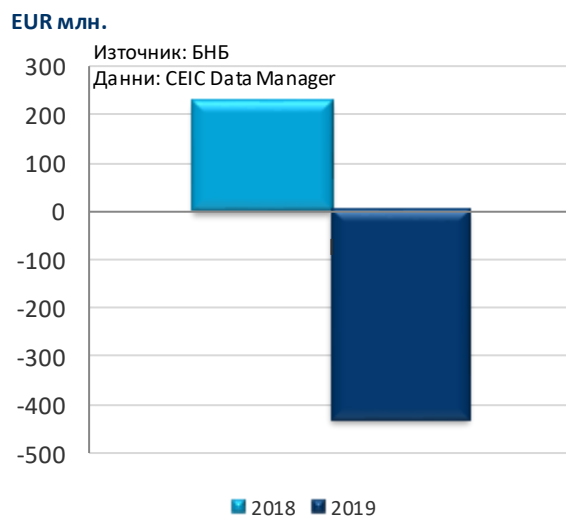

Преки чуждестранни инвестиции

За януари 2019 г., преките инвестиции нето в България възлизат на 448,2 млн. евро и заемат 0,8% от БВП.

По предварителни данни нетният поток на преките инвестиции в страната за януари 2019 г., отчетени съгласно принципа на първоначалната посока на инвестицията, е отрицателен и възлиза на 427,5 млн. евро (0,7% от БВП), като е по-малък с 656,2 млн. евро спрямо този за януари 2018 г. (228,7 млн. евро, 0,4% от БВП). Дяловият капитал (преведени/изтеглени парични и апортни вноски на нерезиденти в/от капитала и резервите на български дружества, както и постъпления/плащания по сделки с недвижими имоти в страната) е отрицателен и възлиза на 556,8 млн. евро за януари 2019 г. Той е по-нисък с 515,6 млн. евро от дяловия капитал за януари 2018 г., който е отрицателен в размер на 41,2 млн. евро. Нетният поток от инвестиции на чуждестранни лица в недвижими имоти е отрицателен в размер на 0,1 млн. евро, при положителен нетен поток от 2 млн. евро за януари 2018 г. За януари 2019 г. нетният поток по подстатия Дългови инструменти (промяната в нетните задължения между дружествата с чуждестранно участие и преките чуждестранни инвеститори по финансови, облигационни и търговски кредити) възлиза на 129,3 млн. евро, при 249,6 млн. евро за януари 2018 г. Най-големите нетни потоци по преки инвестиции в страната за януари 2019 г. са от Ирландия (69,9 млн. евро), Люксембург (24 млн. евро) и Холандия (22,4 млн. евро). По предварителни данни нетният поток на преките инвестиции в чужбина за януари 2019 г. е положителен и възлиза на 20,7 млн. евро, при положителна стойност от 4,3 млн. евро за януари 2018 г. Съгласно предварителните данни, размерът на преките инвестиции в страната към края на третото тримесечие на 2018 г. е 41 936,2 млн. евро, при 41 362,9 млн. евро в края на 2017 г. Подстатия Дялов капитал и реинвестиране на печалба е в размер на 32 046,8 млн. евро, като нараства със 172,8 млн. евро спрямо декември 2017 г. (31 874 млн. евро). Подстатия Дългови инструменти е в размер на 9889,4 млн. евро и се увеличава с 400,5 млн. евро спрямо декември 2017 г. (9488,9 млн. евро).

Преки инвестиции: Поток

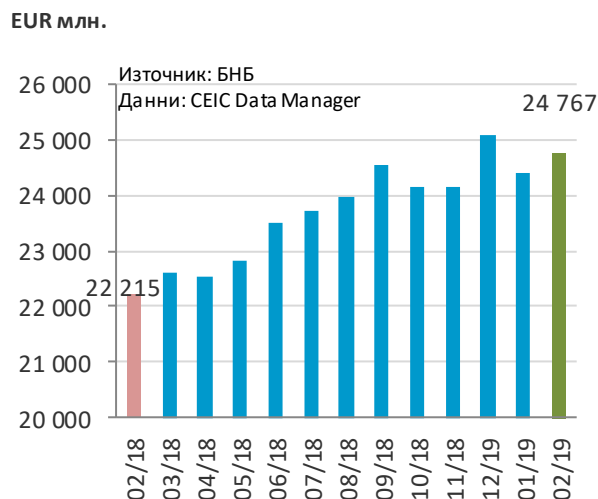

Международни резерви

През февруари 2019 г. чуждестранните резерви на БНБ са в размер на 48,4 млрд. лева (24,7 млрд. евро) и нарастват с 1,5% на месечна база и с 11,5% на годишна база.

По данни на БНБ през февруари 2019 г. чуждестранните резерви на БНБ са в размер на 48,4 млрд. лева (24,7 млрд. евро) и нарастват с 1,5% на месечна база и с 11,5% на годишна база. Причините средства и предоставените депозити в чуждестранна валута нарастват с 1% на месечна база и с 12,8% на годишна база. Инвестициите в злато нарастват с 0,5% на месечна база и със 7,3% на годишна база. Инвестициите в ценни книжа нарастват с 2% на месечна база и с 11% на годишна база до 26,9 млрд. лева. За същия период, парите извън банките надхвърлят 16 млрд. лева и нарастват с 0,2% на месечна база и с 11,6% на годишна база. Задълженията към банки са в размер на 14,2 млрд. лева и нарастват с 0,1% на месечна база и с 22,2% на годишна база. Задълженията към бюджета са в размер на 9,5 млрд. лева и нарастват със 7,5% на месечна база и с 0,3% на годишна база. Задълженията към други депозанти нарастват с 31,5% на годишна база до 2,1 млрд. лева. Депозитът на управление „Банково“ е в размер на 5,7 млрд. лева и нарастват с 2,4% на годишна база. Международната ликвидна позиция на България, изчислена като съотношение на чуждестранните резерви към краткосрочния външен дълг се подоб-

Чуждестранни резерви

ржава на 318% към края на декември 2018 спрямо 314.1% в края на 2017 г. и 289,3% в края на февруари 2018 г.

РЕАЛЕН СЕКТОР

Брутен вътрешен продукт

Сезонно изгладените данни за БВП по предварителни оценки показват растеж от 3,2% през четвъртото тримесечие на 2018 г. спрямо съответното тримесечие на 2017 година. Брутният вътрешен продукт (БВП) през четвъртото тримесечие на 2018 г. се увеличава с 0,3% в ЕС-28 спрямо предходното тримесечие по сезонно изгладени данни. За същия период БВП в България нараства с 0,8%.

По предварителни данни на НСИ през четвъртото тримесечие на 2018 г. произведеният БВП възлиза на 29 813 млн. лв. по текущи цени. На човек от населението се падат 4 240 лв. от стойностния обем на показателя. При среден за тримесечието валутен курс от 1.713595 лв. за щатски долар БВП възлиза на 17 398 млн. долара и съответно на 2 474 долара на човек от населението. Преизчислена в евро, стойността на БВП е 15 243 млн. евро, като на човек от населението се падат 2 168 евро. Създадената от отраслите на националната икономика брутна добавена стойност е в размер на 25 785 млн. лв. по текущи цени. През четвъртото тримесечие на 2018 г. спрямо същото тримесечие на предходната година относителният дял на аграрния сектор в добавената стойност на икономиката се понижава с 0,2 процентни пункта до 3,0%. Индустриалният сектор намалява относителния си дял в добавената стойност на икономиката с 2,6 процентни пункта до 23,5%. Относителният дял на добавената стойност, реализирана от дейностите в сферата на услугите, нараства до 73,5% при 70,7% през съответния период на предходната година. За крайното потребление се изразходва 81,0% от произведения БВП през четвъртото тримесечие на 2018 г. Инвестициите (бруто образуване в основен капитал) заемат 20,1% от произведения БВП. Външнотърговското салдо от стоки и услуги е отрицателно. По предварителни данни за четвъртото тримесечие на 2018 г. крайното потребление бележи спад от 0,1% спрямо предходното тримесечие, а бруто образуването в основен капитал нараства с 2,8%. Износът на стоки и услуги се увеличава с 3,1%, а вносът на стоки и услуги - с 2,4%. БВП нараства с 3,2% през четвъртото тримесечие на 2018 г. в сравнение със същото тримесечие на предходната година. През четвъртото тримесечие на 2018 г. спрямо същото тримесечие на предходната година брутната добавена стойност се увеличава с 2,9%. Динамиката на брутната добавена стойност се определя от регистрирания растеж в: „Финансови и застрахователни дейности“ - със 7,5%, „Операции с недвижими имоти“ - със 7,1%, „Създаване и разпространение на информация и творчески продукти“; „Далекосъобщения“ - с 4,4%, „Строителство“ - с 3,3%, „Професионални дейности и научни изследвания“; „Административни и спомагателни дейности“ и „Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети“; „Транспорт, складиране и пощи“; „Хотелиерство и ресторантьорство“ - с по 2,5%, „Държавно управление“; „Образование“; „Хуманно здравеопазване и социална работа - с 2,0%, „Промишленост“ - с 1,7%. По отношение на компонентите на крайното използване принос за реалното увеличаване на БВП има нарастването на индивидуалното потребление с 5,7% и на колективното с 4,0%. Бруто образуването на основен капитал се повишава с 6,6%. Вносът и износът на стоки и услуги отбелязват ръст съответно с 1,6 и 1,4% спрямо съответното тримесечие на предходната година. БВП за 2018 г., получен като сума от тримесечни данни, нараства в реално изражение с 3,1% спрямо 2017 година. За 2018 г. БВП достига номинален стойностен обем от 107 925 млн. лв. Преизчислен в щатски долари при средно годишен валутен курс от 1.65763 лв. за щатски долар, БВП възлиза на 65 108 млн. долара. На човек от населението се падат 15 311 лв. от обема на показателя, или 9 237 долара. Преизчислен в евро, БВП е съответно 55 181 млн. евро, като на човек от населението се падат 7 829 евро. Брутната добавена стойност възлиза на 93 513 млн. лева. Реалният стойностен обем на показателя е с 3,0% по-висок в сравнение с този, достигнат през 2017 година. Индустриалният сектор създава 27,4% от добавената стойност на икономиката, което е намаление с 1,0 процентни пункта в сравнение с 2017 година. Секторът на услугите създава 68,4%, а аг-

Ръст на БВП по тримесечия на годишна база, сезонно изгладени данни

Март 2019 г.

рарният сектор – 4,2% от добавената стойност, при съответно 66,9 и 4,7% през 2017 година.

БВП през четвъртото тримесечие на 2018 г. се увеличава с 0,3% в ЕС-28 спрямо предходното тримесечие по сезонно изгладени данни. За същия период БВП в България нараства с 0,8%. През четвъртото тримесечие на 2018 г. спрямо предходното тримесечие най-висок икономически растеж отчитат Естония – 2,2%, Литва – 1,3%, Латвия и Швеция – по 1,2%, и Кипър – 1,1%, докато спад отчитат Гърция и Италия – по 0,1%. В сравнение със същото тримесечие на предходната година сезонно изгладените данни показват нарастване на равнището на БВП в ЕС-28 с 1,4%, а в България – с 3,2%. През четвъртото тримесечие на 2018 г. в сравнение със същото тримесечие на предходната година най-висок икономически растеж се наблюдава в Латвия – 5,6%, Унгария – 4,9%, Полша – 4,6%, Естония – 4,3%, Румъния и Словакия – по 4,0%.

Бизнес климат

През февруари 2019 г. общият показател на бизнес климата остава на равнището си от предходния месец на 27,7%. Подобрене на стопанската конюнктура се наблюдава в строителството и сектора на услугите, докато в търговията на дребно запазва приблизително нивото си от януари. Единствено в промишлеността показателят се понижава.

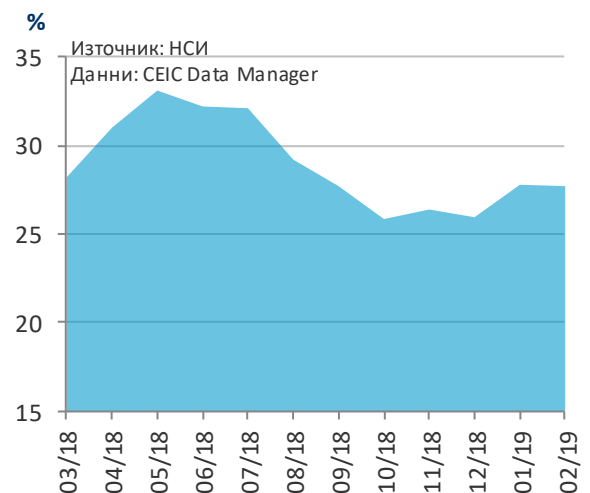
Промишленост. Съставният показател „бизнес климат в промишлеността“ намалява с 2,3 пункта до 26,1%, което се дължи на по-неблагоприятните оценки и очаквания на промишлените предприемачи за бизнес състоянието на предприятията. Същевременно има известно влошаване на осигуреността на производството с поръчки, което е съпроводено и с понижени очаквания за дейността през следващите три месеца. Несигурната икономическа среда и недостигът на работна сила остават основните пречки за развитието на бизнеса, посочени съответно от 35,3 и 33,9% от предприятията. По отношение на продажните цени в промишлеността очакванията на мениджърите са за запазване на тяхното равнище през следващите три месеца.

Строителство. През февруари 2019 г. съставният показател „бизнес климат в строителството“ се покачва с 1,3 пункта до 29,0% в резултат на подобрените очаквания на строителните предприемачи за бизнес състоянието на предприятията през следващите шест месеца. Анкетата регистрира увеличение на получените нови поръчки през последния месец, като и прогнозите за дейността през следващите три месеца са оптимистични. Основните фактори, затрудняващи предприятията в сектора, остават несигурната икономическа среда, недостигът на работна сила и конкуренцията в бранша. Относно продажните цени в строителството по-голяма част от мениджърите предвиждат те да останат без промяна през следващите три месеца.

Търговия на дребно. Съставният показател „бизнес климат в търговията на дребно“ запазва приблизително нивото си от януари на ниво 39,7%. Прогнозите на търговците на дребно за развитието на бизнеса в отрасъла през следващите шест месеца са по-благоприятни. Същевременно и очакванията им за обема на продажбите и поръчките към доставчиците през следващите три месеца остават оптимистични. Конкуренцията в бранша, несигурната икономическа среда и недостатъчното търсене продължават да бъдат основните пречки за дейността на предприятията. По отношение на продажните цени търговците на дребно очакват известно увеличение, макар преобладаващите мнения да са за запазване на тяхното равнище през следващите три месеца.

Услуги. През февруари 2019 г. съставният показател „бизнес климат в сектора на услугите“ нараства с 3,4 пункта до 17,6%, което се дължи на благоприятните оценки и очаквания на мениджърите за бизнес състоянието на предприятията. Относно търсенето на услуги през следващите три месеца прогнозите им продължават да се подобряват, което според тях ще доведе до допълнително наемане на персонал. Най-сериозните проблеми за дейността на предприятията остават конкуренцията в бранша и несигурната икономическа среда. Мениджърите в сектора на услугите предвиждат продажните цени да останат без промяна през следващите три месеца.

Общ показател на бизнес климата

Индекс на промишлено производство

По предварителни данни през януари 2019 г. индексът на промишленото производство, изчислен от сезонно изгладените данни, нараства с 3,2% в сравнение с декември 2018 година. През януари 2019 г. при календарно изгладения индекс на промишленото производство е регистриран ръст от 2,8% спрямо съответния месец на 2018 година.

През януари 2019 г. увеличение спрямо предходния месец е регистрирано в добивната промишленост - с 12,4%, в преработващата промишленост - с 4,1%, и в производството и разпределението на електрическа и топлоенергия и газ - с 2,1%. По-значителен ръст в преработващата промишленост се наблюдава при: производството на метални изделия, без машини и оборудване и производството на превозни средства, без автомобили - по 28,5%, производството на автомобили, ремаркета и полуремаркета - с 26,6%, производството на текстил и изделия от текстил, без облекло - с 15,0%, производството на хранителни продукти - с 11,8%. Спад е регистриран при: производството на тютюневи изделия - с 28,2%, производството на лекарствени вещества и продукти - със 7,3%. На годишна база ръст на промишленото производство, изчислен от календарно изгладените данни, е отчетен в добивната промишленост - с 16,4%, и в преработващата промишленост - с 2,9%, а спад е регистриран в производството и разпределението на електрическа и топлоенергия и газ - с 1,1%. По-значително увеличение в преработващата промишленост спрямо предходната година се наблюдава при: производството на текстил и изделия от текстил, без облекло - с 28,8%, ремонта и инсталирането на машини и оборудване - с 20,4%, производството на превозни средства, без автомобили - с 20,2%, производството на електрически съоръжения - с 13,4%. Намаление е отчетено при: производството на тютюневи изделия - с 44,6%, производството на основни метали - с 15,0%, производството на дървен материал и изделия от него, без мебели - с 8,3%, производството на мебели - с 6,4%.

Търговия на дребно

По предварителни сезонно изгладени данни през януари 2019 г. оборотът в раздел Търговия на дребно, без търговията с автомобили и мотоциклети по съпоставими цени нараства с 0,4% спрямо предходния месец.

През януари 2019 г. се наблюдава по-значителен ръст на оборота спрямо предходния месец при: търговията на дребно с битова техника, мебели и други стоки за бита - с 18,7%, търговията на дребно с разнообразни стоки - с 13,2%, и търговията на дребно с компютърна и комуникационна техника - с 10,8%. Най-голямо намаление е отчетено при търговията на дребно с фармацевтични и медицински стоки - с 11,8%. През януари 2019 г. в сравнение със същия месец на 2018 г. оборотът нараства по-съществено при: търговията на дребно с битова техника, мебели и други стоки за бита - с 19,0%, търговията на дребно чрез поръчки по пощата, телефона или интернет - с 13,7%, и търговията на дребно с разнообразни стоки - с 10,6%. Намаление е регистрирано при: търговията на дребно с хранителни стоки, напитки и тютюневи изделия - с 3,0%, и търговията на дребно с компютърна и комуникационна техника - с 2,0%.

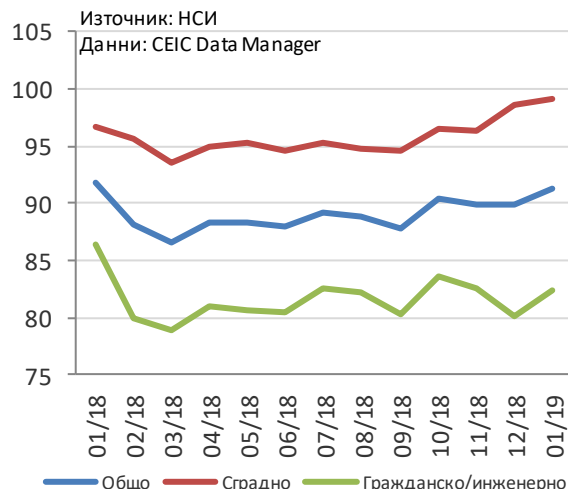

Строителство

По предварителни данни през януари 2019 г. индексът на продукцията в сектор „Строителство“, изчислен въз основа на сезонно изгладени данни, е с 1,5% над равнището от предходния месец. През януари 2019 г. в сравнение със същия месец на 2018 г. календарно изгладеният индекс на строителната продукция се увеличава с 0,9%.

През януари 2019 г. индексът на произведената строителна продукция, изчислен от сезонно изгладени данни, е над равнището от предходния месец, като продукцията от гражданското/инженерното строителство нараства с 2,8%, а от сградното строителство - с 0,6%. На годишна база увеличението на строителната продукция през януари 2019 г., изчислено от календарно изгладени данни, се определя от положителния темп при сградното строителство, където ръстът е с 4,6%, докато при гражданското/инженерното строителство е регистрирано понижение от 4,0%.

Индекс на строителната продукция, сезонно изгладени данни

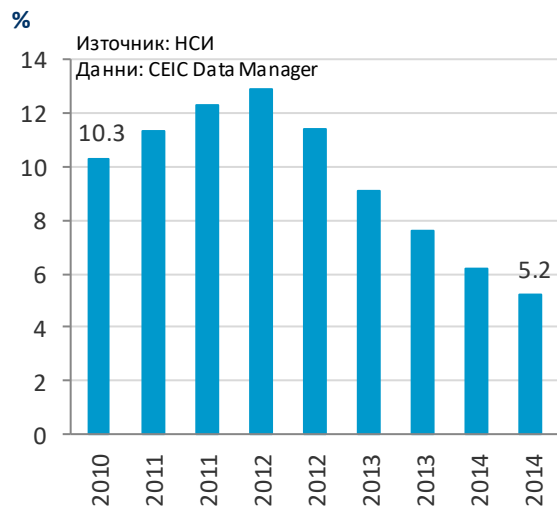

Безработица

През 2018 г. коефициентът на безработица е 5,2% и намалява с 1,0 процентен пункт в сравнение с 2017 година. Коефициентът на заетост за населението на възраст 20 - 64 навършени години е 72,4% и е с 1,1 процентни пункта по-висок в сравнение с 2017 година.

По данни на НСИ през 2018 г. безработните лица са 173,3 хил., от които 101,7 хил. са мъже и 71,6 хил. - жени. В сравнение с 2017 г. броят на безработните лица намалява с 16,2%. Коефициентът на безработица намалява с 1,0 процентен пункт в сравнение с 2017 г. и достига 5,2%. За същия период коефициентът на безработица при мъжете намалява с 0,7 процентни пункта, а този при жените - с 1,2 процентни пункта, като достига съответно 5,7 и 4,7%. Коефициентът на безработица за възрастовата група 15 - 29 навършени години е 8,3%. В сравнение с 2017 г. този коефициент намалява с 1,6 процентни пункта. Продължително безработни (от една или повече години) са 101,6 хил., или 58,6% от всички безработни лица. Коефициентът на продължителна безработица е 3,1% - съответно 3,4% за мъжете и 2,6% за жените. Икономически неактивните лица на възраст 15 - 64 навършени години са 1 291,4 хил., от които 552,5 хил. са мъже и 739,0 хил. са жени. Коефициентът на икономическа неактивност (15 - 64 навършени години) е 28,5% - съответно 24,1% за мъжете и 33,0% за жените. Броят на обезкуражените лица на възраст 15 - 64 навършени години е 81,4 хил., или 6,3% от всички икономически неактивни лица в същата възрастова група. Относителният дял на рано напусналите образование и обучение от населението на възраст 18 - 24 навършени години е 12,7%, без промяна в сравнение с 2017 година. Относителният дял на лицата с висше образование от населението на възраст 30 - 34 навършени години е 33,7%, с 0,9 процентни пункта по-висок в сравнение с 2017 година. Относителният дял на незаетите и неучастващи в образование и обучение от населението на възраст 15 - 29 навършени години е 18,1% (при 18,9% през 2017 година).

Равнище на безработица

През 2018 г. икономически активните лица на възраст 15 - 64 навършени години са 3 239,6 хил., или 71,5% от населението на същата възраст. Общият брой на заетите лица е 3 152,7 хил., или 52,4% от населението на 15 и повече навършени години. От тях 1 685,3 хил. (53,5%) са мъже и 1 467,3 хил. (46,5%) са жени. Заетите лица на възраст 15 - 64 навършени години са 3 068,9 хиляди. Коефициентът на заетост за населението в същата възрастова група е 67,7%, съответно 71,5%

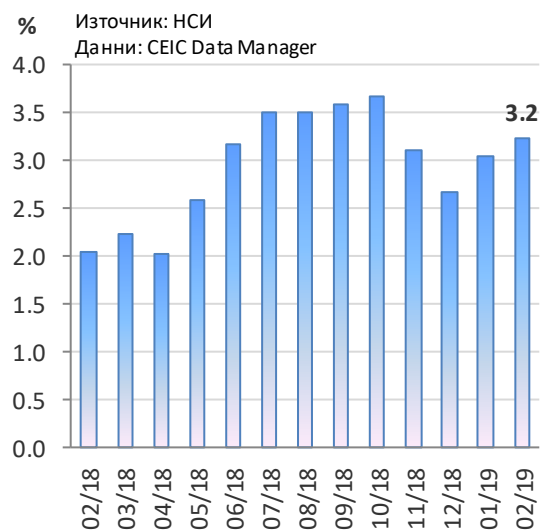
за мъжете и 63,9% за жените. Коефициентът на заетост за населението на възраст 20 - 64 навършени години е 72,4%, или с 1,1 процентни пункта по-висок в сравнение с 2017 година. При мъжете коефициентът на заетост за тази възрастова група се увеличава с 1,2 процентни пункта, а при жените - с 1,0 процентен пункт, като достига съответно 76,5 и 68,3%. Коефициентът на заетост за възрастовата група 55 - 64 навършени години достига 60,7% (65,4% за мъжете и 56,4% за жените). В сравнение с 2017 г. той нараства с 2,5 процентни пункта - с 2,9 процентни пункта при мъжете и с 2,1 процентни пункта при жените.

Инфлация

През февруари 2019 г. НСИ отчита 0,5% месечна инфлация и 3,2% годишна инфлация в резултат на нарастването на цените на горивата и хранителните стоки.

Индексът на потребителските цени за февруари 2019 г. спрямо януари 2019 г. е 100,5%, т.е. месечната инфлация е 0,5%. Инфлацията от началото на годината е 1,1%, а годишната инфлация за февруари 2019 г. спрямо февруари 2018 г. е 3,2%. Средногодишната инфлация за периода март 2018 - февруари 2019 г. спрямо периода март 2017 - февруари 2018 г. е 3,0%. Тласък на инфлацията през февруари отново дават горивата, както и хранителните стоки като група. Най-масовият бензин А95 поскъпва с 3,5%, дизеловото гориво – с 3%, а газът за автомобили – с 3,7%. Транспортът като цяло поскъпва с 1,2%. При течните горива за битови нужди ръстът на цените достига 3,4%. От храните най-силно поскъпване има при плодовете и зеленчуците, което варира от 35% по-високи цени на зелето до 3% ръст при цитрусовите плодове. В рамките на 1% поскъпват оризът, различните видове меса, колбаси, мляко и някои млечни продукти. Хармонизираният индекс на потребителските цени за февруари 2019 г. спрямо януари 2019 г. е 100,3%, т.е. месечната инфлация е 0,3%. Инфлацията от началото на годината е 0,5%, а годишната инфлация за февруари 2019 г. спрямо февруари 2018 г. е 2,4%. Средногодишната инфлация за периода март 2018 - февруари 2019 г. спрямо периода март 2017 - февруари 2018 г. е 2,8%.

Инфлация на годишна база

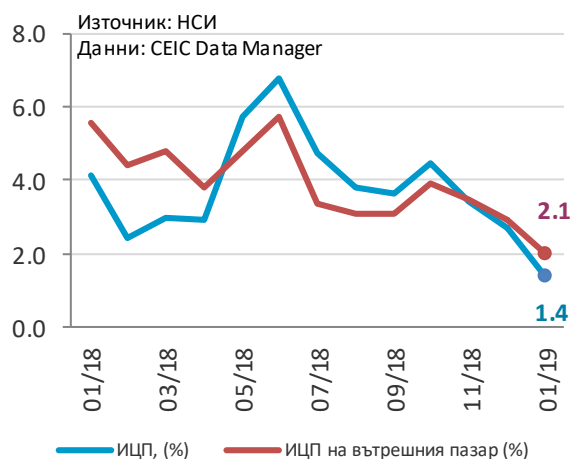

Общ индекс на цените на производител в промишлеността

Общият индекс на цените на производител през януари 2019 г. се понижава с 0,4% в сравнение с предходния месец и се покачва с 1,4% спрямо януари 2018 година. Индексът на цените на производител на вътрешния пазар през януари 2019 г. нараства с 0,1% спрямо предходния месец, а спрямо съответния месец на предходната година е регистриран ръст от 2,1%.

Общият индекс на цените на производител през януари 2019 г. се понижава с 0,4% спрямо предходния месец. По-ниски цени са регистрирани в преработващата промишленост - с 0,9%, а увеличение се наблюдава при производството и разпределението на електрическа и топлинна енергия и газ - с 0,9%, и в добивната промишленост - с 0,2%. По-съществено намаление на цените в преработващата промишленост е отчетено при производството на основни метали - с 5,2%, и при печатната дейност и възпроизвеждането на записани носители - с 0,2%, а покачване е регистрирано при производството на машини и оборудване с общо и специално предназначение - с 0,8%, и при производството на автомобили, ремаркета и полуремаркета - с 0,6%.

Индекс на цените на производител в промишлеността, % изменение на годишна база

Общият индекс на цените на производител през януари 2019 г. нараства с 1,4% в сравнение със същия месец на 2018 година. Увеличение на цените е регистрирано при производството и разпределението на електрическа и топлоенергия и газ - с 5,3%, и в преработващата промишленост - с 0,5%, а в добивната промишленост е отчетено намаление - с 3,6%. В преработващата промишленост по-съществен ръст на цените се наблюдава при: производството на тютюневи изделия - с 5,8%, обработката на кожи и производството на изделия от обработени кожи без косъм - с 4,8%, и производството на дървен материал и изделия от него, без мебели - с 4,7%. Намаление на цените е регистрирано при производството на основни метали - с 5,2%.

Индексът на цените на производител на вътрешния пазар през януари 2019 г. се покачва с 0,1% спрямо предходния месец. Повишение на цените се наблюдава при производството и разпределението на електрическа и топлоенергия и газ - с 0,9%, а понижение е регистрирано в добивната промишленост - с 3,3%, и в преработващата промишленост - с 0,1%. В преработващата промишленост по-ниски цени спрямо предходния месец се наблюдават при производството на основни метали - с 2,3%. По-високи цени са отчетени при производството на автомобили, ремаркета и полуремаркета - с 2,7%, и при производството на машини и оборудване с общо и специално предназначение - с 1,2%. Индексът на цените на производител на вътрешния пазар през януари 2019 г. нараства с 2,1% в сравнение със същия месец на 2018 година. Увеличение на цените е регистрирано при производството и разпределението на електрическа и топлоенергия и газ - с 4,1%, и в преработващата промишленост - с 1,6%, а в добивната промишленост е отчетено намаление на цените - с 8,3%. През януари 2019 г. по-високи цени в преработващата промишленост спрямо януари 2018 г. са отчетени при: производството на тютюневи изделия - със 7,4%, ремонта и инсталирането на машини и оборудване - с 3,7%, и обработката на кожи и производството на обработени кожи без косъм - с 3,6%. Намаление на цените се наблюдава при производството на основни метали – със 7,0%.

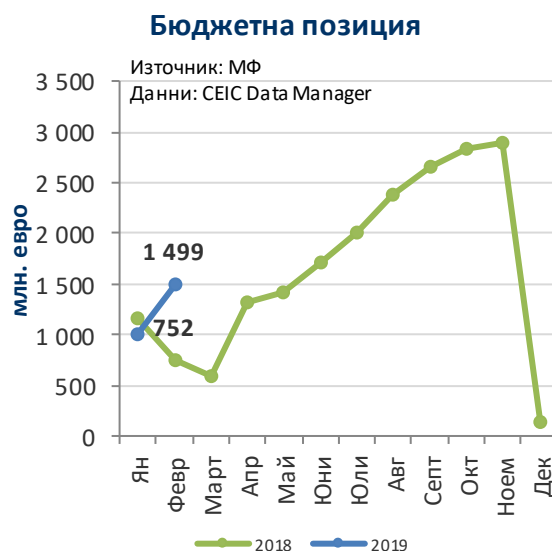
Индексът на цените на производител на международния пазар през януари 2019 г. се понижава с 1,3% в сравнение с предходния месец. В преработващата промишленост цените намаляват с 1,6%. По-съществен спад е регистриран при производството на основни метали - с 5,8%, а покачване се наблюдава при производството, неklasифицирано другаде - с 0,7%, и при производството на метални изделия, без машини и оборудване - с 0,6%. Индексът на цените на производител на международния пазар през януари 2019 г. нараства с 0,5% в сравнение със същия месец на 2018 година. В преработващата промишленост цените намаляват с 0,6%. По-ниски цени се наблюдават при производството на основни метали - с 4,8%, и при производството на лекарствени вещества и продукти - с 0,2%. Покачване е отчетено при производството на дървен материал и изделия от него, без мебели - с 6,5%, и при обработката на кожи и производството на изделия от обработени кожи без косъм - с 5,3%.

ФИСКАЛЕН СЕКТОР

Бюджетно салдо

Към края на януари 2019 г. салдото по КФП на касова основа е положително в размер на 1 005,9 млн. лв. или 0,9% от прогнозния БВП. Размерът на фискалния резерв към 31.01.2019 г. е 10,5 млрд. лв.

По данни от месечните отчети на първостепенните разпоредители с бюджет салдото по КФП на касова основа за месец януари 2019 г. е положително в размер на 1 005,9 млн. лв. (0,9% от прогнозния БВП) и се формира от излишък по националния бюджет в размер на 944,1 млн. лв. и излишък по европейските средства в размер на 61,7 млн. лева. Постъпилите приходи и помощи по КФП за януари 2019 г. са в размер на 3 717,9 млн. лв. или 8,5% от годишните разчети. Съпоставени със същия период на предходната година, приходите и помощите са близки по размер. Общата сума на данъчните постъпления, вкл. приходите от осигурителни вноски, възлиза на 3 034,4 млн. лв., което представлява 8,8% от планираните за годината данъчни приходи. Приходите от преки данъ-

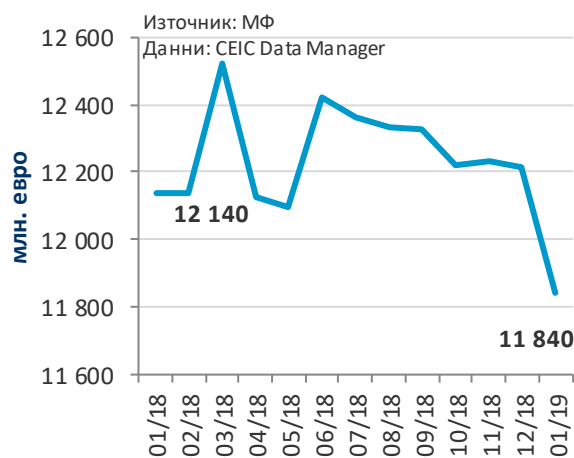
ци са в размер на 405,0 млн. лв. или 6,2% от предвидените в разчетите за годината, като спрямо същия период на предходната година постъпленията са близки по размер. Приходите от косвени данъци са в размер на 1 789,4 млн. лв., което е 10,9% от разчетите за годината. Постъпленията от ДДС са в размер на 1 354,4 млн. лв. или 12,5% от планираните. Размерът на невъзстановения ДДС към 31.01.2019 г. е 68,4 млн. лева. Приходите от акцизи възлизат на 408,5 млн. лв. (7,7% от разчетените за годината). Постъпленията от мита са 19,9 млн. лв. или 8,4% от годишните разчети. Постъпленията от други данъци (вкл. имуществени данъци и др. данъци по ЗКПО) са в размер на 54,4 млн. лв. или 4,6% изпълнение на годишните разчети. Приходите от социални и здравноосигурителни вноски са 785,6 млн. лв., което представлява 7,6% от разчетените за годината. Съпоставено със същия период на предходната година, приходите от осигурителни вноски нарастват номинално с 10,0%. Неданъчните приходи са в размер на 527,5 млн. лв., което представлява 8,0% от годишните разчети. Приходите от помощи са в размер на 156,0 млн. лева. Разходите по КФП (вкл. вноската на Република България в бюджета на ЕС) за януари 2019 г. възлизат на 2 712,1 млн. лв., което е 6,1% от годишните разчети. За сравнение разходите за същия период на предходната година са в размер на 2 543,8 млн. лева. Номиналното нарастване, съпоставено с януари 2018 г., е основно поради по-високия размер на вноската в общия бюджет на ЕС, на разходите за персонал, на социалните плащания (базов ефект от увеличението на пенсиите от юли 2018 г.), както и поради нарастване на капиталовите разходи и други. Нелихвените разходи са в размер на 2 472,1 млн. лв., което представлява 5,8% от годишните разчети. Текущите нелихвени разходи за януари 2019 г. са в размер на 2 352,9 млн. лв., капиталовите разходи (вкл. нетния прираст на държавния резерв) възлизат на 116,3 млн. лева. Предоставените текущи и капиталови трансфери за чужбина са в размер на 2,9 млн. лева. Лихвените плащания са в размер на 91,0 млн. лв. или 13,6% от планираните за 2019 година. Частта от вноската на Република България в бюджета на ЕС, изплатена към 31.01.2019 г. от централния бюджет, възлиза на 149,0 млн. лв., което е в изпълнение на действащото към момента законодателство в областта на собствените ресурси на ЕС. Размерът на фискалния резерв към 31.01.2019 г. е 10,5 млрд. лв., в т.ч. 9,3 млрд. лв. депозити на фискалния резерв в БНБ и банки и 1,2 млрд. лв. вземания от фондовете на Европейския съюз за сертифицирани разходи, аванси и други.

Държавен дълг

Към края на януари 2019 г. дългът на подсектор „Централно управление“ възлиза на 11 839,7 млн. евро. и заема 19,9% от прогнозния БВП.

Дългът на подсектор „Централно управление“ към края на януари 2019 г. възлиза на 11 839,7 млн. евро. Дългът намалява с 377,6 млн. евро спрямо края на декември 2018 г., което се дължи на плащанията по падежиралите през месеца ДЦК, емитирани на вътрешния пазар. Вътрешните задължения са 2 745,4 млн. евро, а външните 9 094,3 млн. евро. В края на отчетния период съотношението на дълга на подсектор „Централно управление“ БВП възлиза на 19,9%, като делът на вътрешния дълг е 4,6%, а на външния дълг – 15,3%. В структурата на дълга на подсектор „Централно управление“ в края на периода вътрешните задължения заемат дял от 23,2%, а външните – от 76,8%. Гарантираният дълг на подсектор „Централно управление“ към 31 януари 2019 г. е в размер на 89,0 млн. евро. Вътрешните гаранции са 34,8 млн. евро, а външните – 54,2 млн. евро. Съотношението гарантиран дълг на подсектор „Централно управление“/БВП е в размер на 0,1%. Съгласно водения от МФ, на основание на чл. 38, ал. 1 от Закона за държавния дълг (ЗДД), официален регистър на държавния и държавногарантирания дълг, държавният дълг към края на януари 2019 г. достига до 10 901,8 млн. евро или 18,3% от брутния вътрешен продукт (БВП). Вътрешните задължения са в размер на 2 408,0 млн. евро, а външните – в размер на 8 493,8 млн. евро. Държавногарантираният дълг през януари 2019 г. възлиза на 958,4 млн. евро. Вътрешните гаранции са 34,8 млн. евро, а съотношението държавногарантиран дълг/БВП - 1,6%.

Дълг подсектор "Централно управление"

Март 2019 г.

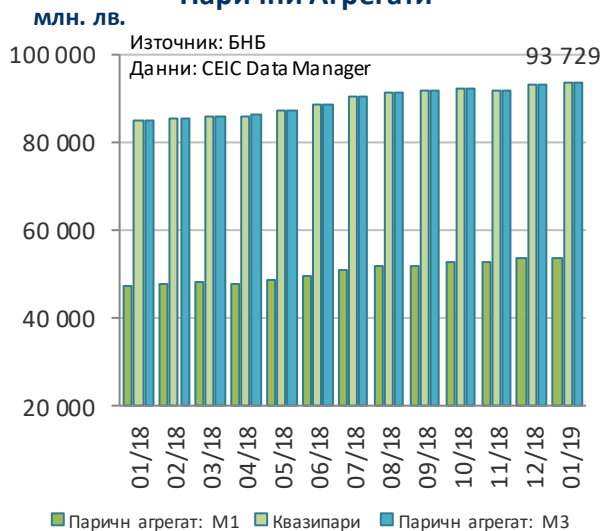
ПАРИЧЕН СЕКТОР

През януари 2019 г. широките пари (паричния агрегат М3) се увеличават с 10% на годишна база и достигат 93,729 млрд. лева. Вътрешният кредит, възлиза на 58,321 млрд. лв. и нараства спрямо януари 2018 г. с 8,6%.

По данни на БНБ през януари 2019 г. широките пари (паричния агрегат М3) се увеличават на годишна база с 10% при годишно нарастване от 8,8% през декември 2018 година. В края на януари 2019 г. широките пари са 93,729 млрд. лв. (81% от БВП) при 93,256 млрд. лв. към декември 2018 г. (86,4% от БВП). Най-бързоликвидният им компонент – паричният агрегат М1, се увеличава през януари 2019 г. с 13,5% на годишна база (12,2% годишен ръст през декември 2018 година). В края на януари 2019 г. депозитите на неправителствения сектор са 77,976 млрд. лв. (67,4% от БВП), като годишното им увеличение е 8,6% (7,3% годишно повишение през декември 2018 година). Депозитите на нефинансови предприятия са 23.039 млрд. лв. (19,9% от БВП) в края на януари 2019 година. В сравнение със същия месец на 2018 г. те се увеличават с 6,2% (5,2% годишно повишение през декември 2018 година). Депозитите на финансовите предприятия нарастват с 32,2% на годишна база през януари 2019 година (16,9% годишно повишение през декември 2018 г.)

и в края на месеца достигат 3,290 млрд. лв. (2,8% от БВП). Депозитите на Домакинства и НТООД са 51,647 млрд. лв. (44,7% от БВП) в края на януари 2019 година. Те се увеличават с 8,5% спрямо същия месец на 2018 г. (7,7% годишно нарастване през декември 2018 година). Нетните вътрешни активи са 58,687 млрд. лв. в края на януари 2019 година. Те се увеличават с 11% спрямо същия месец на 2018 г. (7,8% годишно повишение през декември 2018 година). В края на месеца основният им компонент – вътрешният кредит, възлиза на 58,321 млрд. лв. и нараства спрямо януари 2018 г. с 8,6% (7,5% годишно увеличение през декември 2018 година). През януари 2019 г. вземанията от неправителствения сектор се увеличават с 9,1%, като достигат 59,213 млрд. лв. (8,9% годишно увеличение през декември 2018 година). В края на януари 2019 г. кредитите за неправителствения сектор са 57,665 млрд. лв. (49,9% от БВП) при 57,354 млрд. лв. към декември 2018 г. (53,1% от БВП). През януари 2019 г. те се увеличават на годишна база с 8,5% (8,4% годишно повишение през декември 2018 година). Изменението в размера на кредитите за неправителствения сектор е повлияно и от нетните продажби на кредити от Други парично-финансови институции (Други ПФИ), чиито обем за последните дванадесет месеца е 270,7 млн. лева. На годишна база продадените кредити от Други ПФИ са 273,4 млн. лв. (в т. ч. 26.1 млн. лв. през януари 2019 година), а обратно изкупените кредити – 2,7 млн. лв. (през януари 2019 г. няма обратно изкупени кредити). Кредитите за Нефинансови предприятия нарастват с 5,8% на годишна база през януари 2019 г. (5,4% годишно повишение през декември 2018 г.) и в края на месеца достигат 32,914 млрд. лв. (28,5% от БВП). Кредитите за Домакинства и НТООД са 21,882 млрд. лв. (18,9% от БВП) в края на януари 2019 година. Спрямо същия месец на 2018 г. те се увеличават с 10,8% (11,2% годишно повишение през декември 2018 година). В края на януари 2019 г. жилищните кредити са 10,565 млрд. лв. и нарастват на годишна база с 11,1% (11,4% годишно увеличение през декември 2018 година). Потребителските кредити възлизат на 9,142 млрд. лв. и се увеличават със 17,6% спрямо януари 2018 г. (17,7% годишно повишение през декември 2018 година). На годишна база другите кредити намаляват с 27,5% (24,3% годишно понижение през декември 2018 г.), като достигат 847,5 млн. лева. Кредитите, предоставени на финансови предприятия, са 2,869 млрд. лв. (2,5% от БВП) в края на януари 2019 година. В сравнение с януари 2018 г. те се увеличават с 24,7% (23,7% годишно повишение през декември 2018 година).

Парични Агрегати

КАПИТАЛОВ ПАЗАР

Към края на февруари 2019 г. индексът на сините чипове SOFIX почти задържа нивото си от предходния месец на 585.4 пункта, а останалите борсови индекси отчитат месечен ръст: BGBX 40 до 116.13 пункта, BG REIT до 120.89 пункта.

Март 2019 г.

та и BGTR30 до 506.04 пункта.

По данни на БФБ-София към края на февруари 2019г. индекса на сините чипове SOFIX почти задържа нивото си на 585.4 пункта, останалите борсови индекси отчитат месечен ръст. BGBX 40 нараства с 1,1 процентни пункта до 116.13 пункта. BG REIT отчита леко нарастване с 0,1 процентни пункта до 120.89 пункта. BGTR30 нараства с 14 процентни пункта до 506.04 пункта. На проведено заседание на Съвета на директорите на БФБ на 7 март 2019 г. бе преразгледана базата на индекса на сините чипове SOFIX. Бяха определени и първите 15 емисии акции, отговарящи на разпоредбите в чл. 9 от Правилата на БФБ. От заседанието стана ясно, че теглото на икономическата група, включваща емисиите Софарма АД-София и Софарма трейдинг АД-София, надхвърля изискването от 20% за една икономическа група към началото на март 2019 г. В тази връзка от класирането по-горе се изключва емисията акции на Софарма трейдинг АД-София. Следващата по ред емисия съгласно класирането е емисията акции на Стара планина Холд. Състава на SOFIX напускат, заради неспазване на изискванията на БФБ - Монбат, Албена и Трейс груп холд. На тяхно

Индексите на БФБ на месечна база				
Дата	Sofix	BGBX40	BGREIT	BGTR30
02.2018	686.4	133.3	116.5	558.0
03.2018	649.2	128.5	114.9	536.3
04.2018	658.1	130.0	115.5	540.4
05.2018	636.6	126.3	115.5	528.3
06.2018	634.3	124.9	116.2	525.4
07.2018	634.0	122.7	115.9	525.5
08.2018	631.8	122.3	117.1	521.6
09.2018	624.4	121.9	117.8	520.3
10.2018	596.8	117.0	117.2	499.3
11.2018	592.1	115.1	117.5	489.6
12.2018	594.5	115.9	121.1	496.1
01.2019	585.8	115.0	120.8	492.0
02.2019	585.4	116.1	120.9	506.0

Източник: Българска фондова борса-София

място се добавят Градус, Индустриален Холдинг България и Доверие Обединен Холдинг. Влизането в състава на SOFIX е голям успех за Градус, което осъществи първичното си публично предлагане през изминалата година и още тогава се превърна в изключително важно за борсата дружество, в което инвестираха някои от най-големите институционални инвеститори у нас. Иначе другите две дружества, които влизат в състава на SOFIX, по-скоро се връщат отново към индекса. Можем да припомним, че при последното ребалансиране на бенчмарка през изминалата година, в състава му влязоха М+С Хидравлик и Елана Агрокредит, на мястото именно на Доверие Обединен Холдинг и Индустриален Холдинг България. Това, което е нетипично, е напускането на Монбат и Албена, които са почти постоянни членове на индекса. За последен път Албена се връща в индекса през 2013 г., откогато е постоянен компонент, докато Монбат е неизменна част от индекса, почти през целия му период на съществуване. На заседанието на БФБ бе преразгледана още и базата на другите основни индекси. В тази насока от индекса BGBX 40 бяха извадени емисиите на Лавена, ЕМКА, Билборд, Пароходство Българско речно плаване, Алкомет и Феър Плей Пропъртис АДСИЦ. На тяхно място се добавят - Градус, Холдинг Света София, Актив Пропъртис, Проучване и добив на нефт и газ, Фелграф Асет Мениджмънт и Инвестиционна Компания Галата. След преразглеждане на базата на индекса BG REIT, от него отпадна Булленд инвестмънтс АДСИЦ, който бе заменен с Актив Пропъртис АДСИЦ. Състава на BGTR30 напуснаха Неохим, Св. Св. Константин и Елена, Хидравлични елементи и системи, Индустриален Капитал Холдинг, Корадо-България, Тексим Банк, Синергон Холдинг, Агрива Груп Холдинг, Синтетика и Трейс груп холд. На техните места бяха добавени - Велграф Асет Мениджмънт, Градус, Холдинг Света София, Инвестиционна Компания Галата, Химснаб България, Родна Земя Холдинг, Северкооп Гъмза Холдинг, Болкан енд Сий Пропъртис, 235 Холдингс, Актив Пропъртис АДСИЦ. Всички промени на индексите влизат в сила от 18 март 2019 г.

БАНКОВ СЕКТОР

През януари 2019 г. агрегираната нетна печалба на банковата система в България е в размер на 77 млн. лева и намалява с 34.2% на годишна база.

По данни на БНБ през януари 2019 г. печалбата на банковата система възлиза на 77 млн. лв. (при 117 млн. лв. година по-рано) и отчита спад от 34,2% на годишна база. Извършените през месеца разходи за обезценка на финансови активи, които не се отчитат по справедлива стойност в печалбата или загубата, са 24 млн. лв., или с 8 млн. лв. по-малко спрямо тези към 31 януари 2018 г.

Март 2019 г.

Показател (BGN'000)	31.01.2018	31.01.2019	Годишно изменение (%)
Приход от лихви	246 981	255 653	3.5
Разход за лихви	26 514	25 172	-5.1
Нетен лихвен доход	220 467	230 481	4.5
Обезценки	31 843	23 953	-24.8
Приходи от такси и комисиони	95 831	102 424	6.9
Разходи за такси и комисиони	14 663	17 599	20.0
Нетен доход от такси	81 168	84 825	4.5
Административни разходи	131 320	132 570	1.0
Разходи за персонал	70 033	74 512	6.4
Нетен оперативен приход	300 438	258 741	-13.9
Нетна печалба	116 914	76 945	-34.2

Източник: БНБ, Изчисления: ОББ

През януари 2019 г. активите на банковата система нарастват с 1.4 млрд. лв. (1.3%) до 107 млрд. лв. Увеличават се основно инвестициите в дъщерни, съвместни и асоциирани предприятия, кредитите и авансите и материалните активи. В края на отчетния месец сумата на дълговите и на капиталовите инструменти заема 12.3% от общите активи на банковата система. На месечна база размерът на позицията пари и парични салда при централни банки и други депозити на виждане не се променя съществено и в края на януари делът ѝ в общите активи възлиза на 19.0%. В структурата на балансовата позиция намаляват паричните наличности и паричните салда в централни банки, докато другите депозити на виждане нарастват. Брутният кредитен портфейл на банковата система (без кредитите и авансите за секторите „централни банки“ и „кредитни институции“) се увеличава през месеца с 384 млн. лв. (0.6%). Нарастват всички сегменти на портфейла. Кредитите за нефинансови предприятия и за домакинства нарастват съответно с 0.7% и 0.3% спрямо края на декември 2018 г., а кредитите за сектор „държавно управление“ и за други финансови предприятия – съответно с 3.9% и 1.5%. В структурата на брутните кредити и аванси се увеличават също и вземанията от кредитни институции (с 1.6 млрд. лв., 12.7%). Намаляват кредитите и авансите за сектор „централни банки“ (с 1.0 млрд. лв., 6.8%). Спрямо края на декември 2018 г. депозитите от клиенти в банковата система се увеличават с 0,6% на месечна база и с 9,15 на годишна база. Нарастват тези от домакинства, с 0.3% на месечна база и с 8,5% на годишна база, от други финансови предприятия с 9.6% на месечна база, от сектор „държавно управление“ с 4.6% на месечна база. Депозитите на нефинансови предприятия намаляват с 0.7% на месечна база, но нарастват с 6% на годишна база.

България	31.01.2018	31.12.2018	31.01.2019	Изменение	Изменение	Изменение	Дял в
Показатели за посредничество	BGN'000	BGN'000	BGN'000	m/m (%)	y/y (%)	yend (%)	БВП (%)
АКТИВИ НА БАНКОВАТА СИСТЕМА	96 929 889	105 556 619	106 951 701	1.3	10.3	1.3	91.9
Кредити за държавно управление	593 067	741 199	770 336	3.9	29.9	3.9	0.7
Кредити за нефинансови предприятия	33 206 378	34 871 435	35 117 162	0.7	5.8	0.7	30.2
Кредити на финансови предприятия	2 494 165	3 220 084	3 267 099	1.5	31.0	1.5	2.8
Кредити на домакинствата общо, в т.ч.	19 888 561	22 075 378	22 137 259	0.3	11.3	0.3	19.0
Жилищни	9 765 974	10 906 245	10 945 140	0.4	12.1	0.4	9.4
Потребителски	9 000 627	10 332 669	10 362 336	0.3	15.1	0.3	8.9
Микро и други кредити	1 121 960	836 464	829 783	-0.8	-26.0	-0.8	0.7
ОБЩО КРЕДИТИ	56 182 171	60 908 096	61 291 856	0.6	9.1	0.6	52.7
ПРИВЛЕЧЕНИ СРЕДСТВА ОТ КЛИЕНТИ в т.ч.	77 887 823	84 571 339	84 971 027	0.5	9.1	0.5	73.0
Депозити на Държавно управление	2 143 210	2 696 635	2 820 346	4.6	31.6	4.6	2.4
Депозити на Нефинансови предприятия	23 671 650	25 277 991	25 089 973	-0.7	6.0	-0.7	21.6
Депозити на Други финансови предприятия	2 730 552	3 213 474	3 521 897	9.6	29.0	9.6	3.0
Депозити на Домакинства	49 342 411	53 383 239	53 538 811	0.3	8.5	0.3	46.0
Собствен капитал	12 242 650	13 857 523	13 991 945	1.0	14.3	1.0	12.0
Нетна печалба	116 914	1 677 846	76 945		-34.2		
Банкови показатели (%)							
ROE	11.5	12.1	6.6	-5.5	-4.9	-5.5	
ROA	1.4	1.6	0.9	-0.7	-0.6	-0.7	
Капиталова адекватност	n.a	n.a	n.a				
Ликвидно покритие (%)	n.a	294.1	281.5	-0.4	1.1	-0.4	
Проблемни кредити	n.a	7.6	n.a				
БВП	108 141 000	108 141 000	116 412 000				
EUR/BGN	1.95583	1.95583	1.95583				

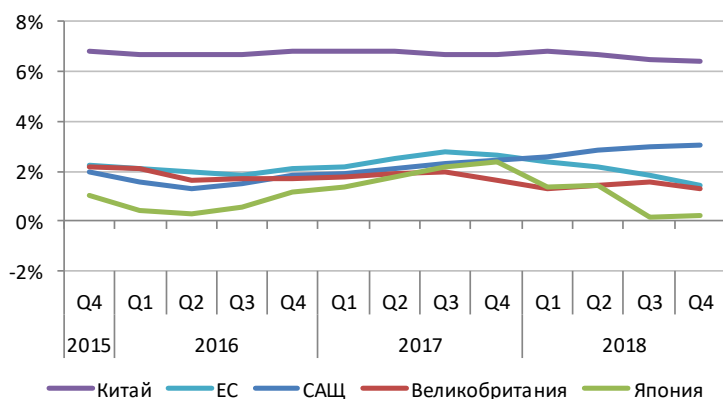
Източник: БНБ, МФ; Изчисления: ОББ

Март 2019 г.

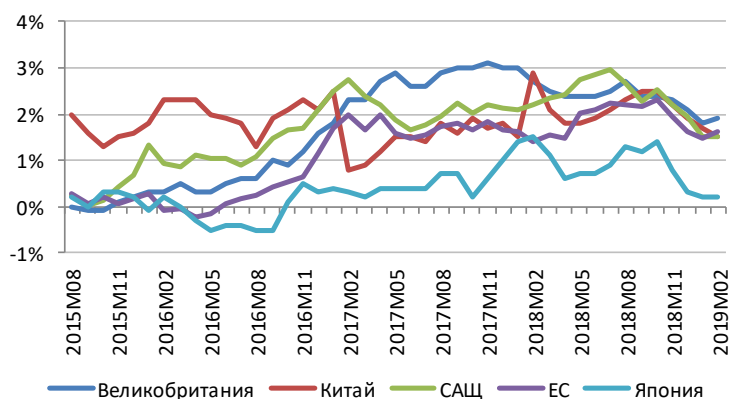
Собственият капитал в баланса на банковата система през месеца се увеличава със 134 млн. лв. (1.0%). Принос за това има прирастът на другите резерви и на натрупания друг всеобхватен доход. Ликвидният буфер и нетните изходящи ликвидни потоци в края на отчетния месец са съответно 27.9 млрд. лв. и 9.9 млрд. лв. Отношението на ликвидно покритие, е 281.5%.

ПРИЛОЖЕНИЕ

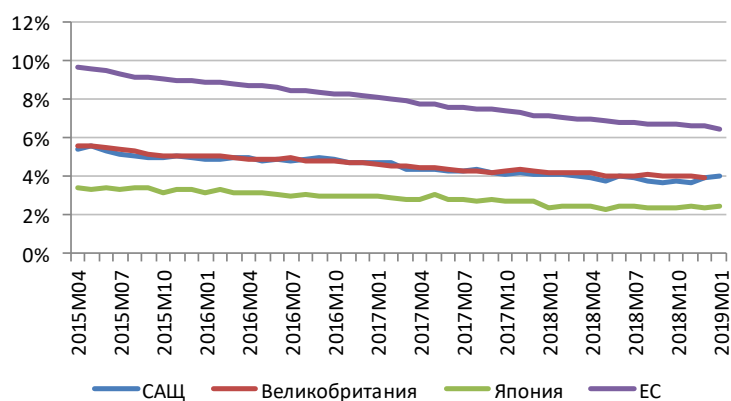
Напреднали икономики: Ръст на БВП спрямо съответното тримесечие на предходната година

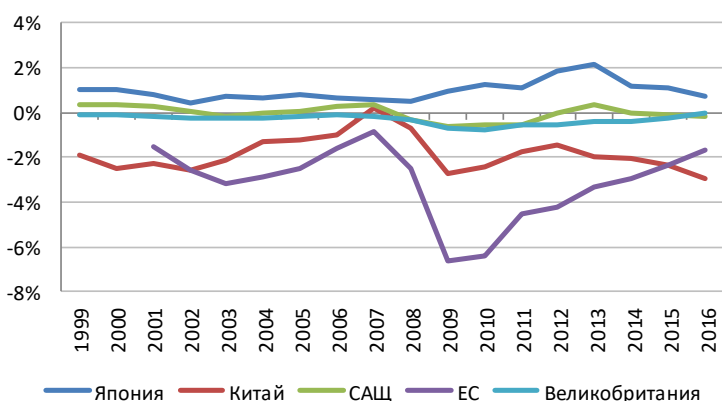
Напреднали икономики: Инфлация по страни, месечно (на годишна база)

Напреднали икономики: Коефициент на безработица (%) по страни, месечно

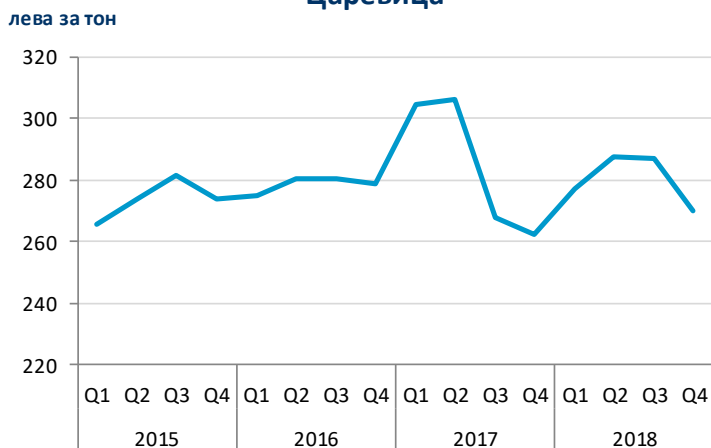

Напреднали икономики: Съотношение на Бюджетен излишък/дефицит към БВП (%)

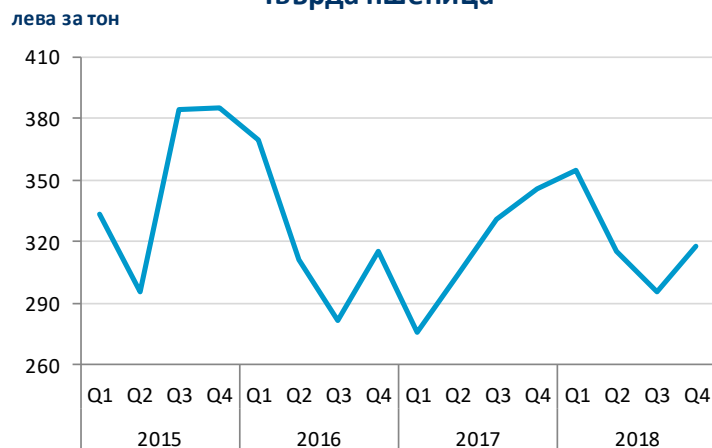

България: Цени на селскостопански продукти

Царевица

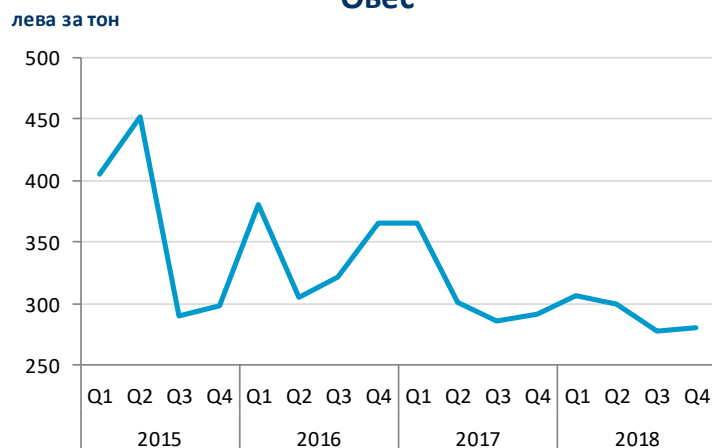
Твърда пшеница

Ечемик

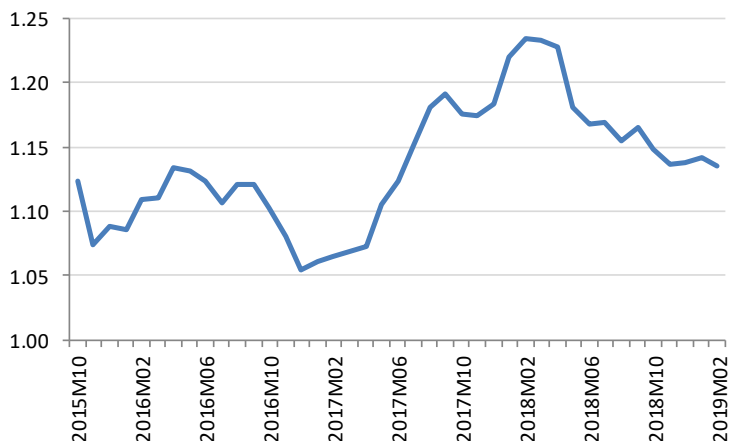

Овес

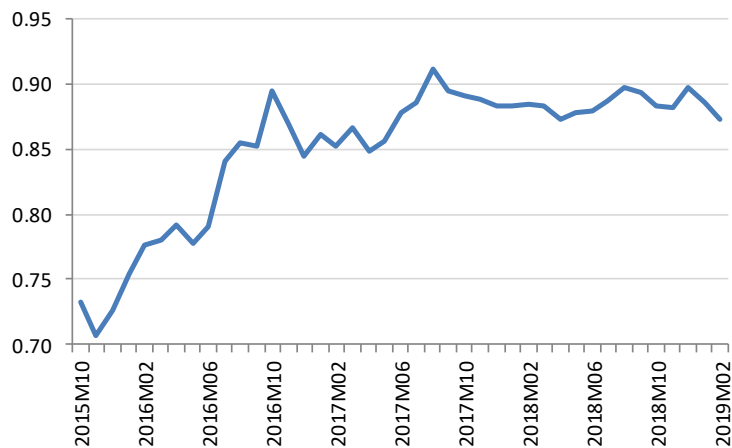

Международни валутни курсове

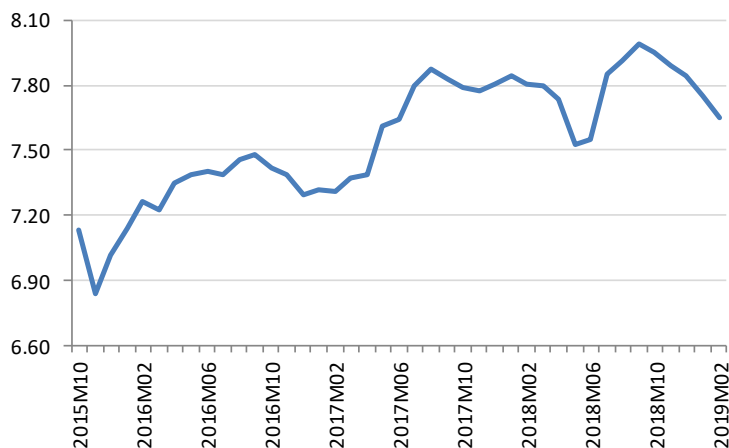
EUR/USD

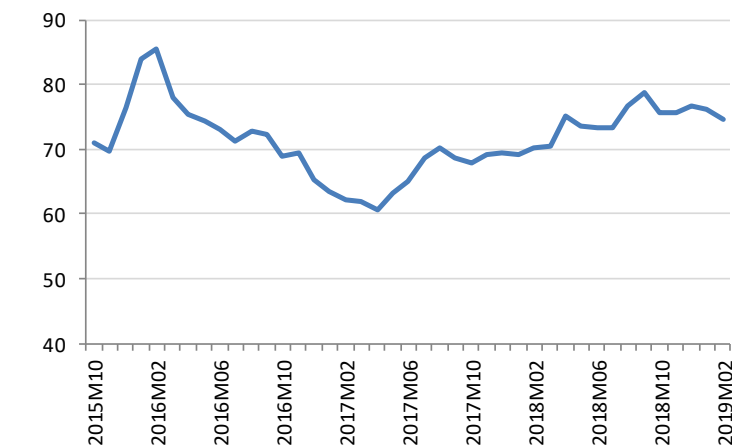
EUR/GBP

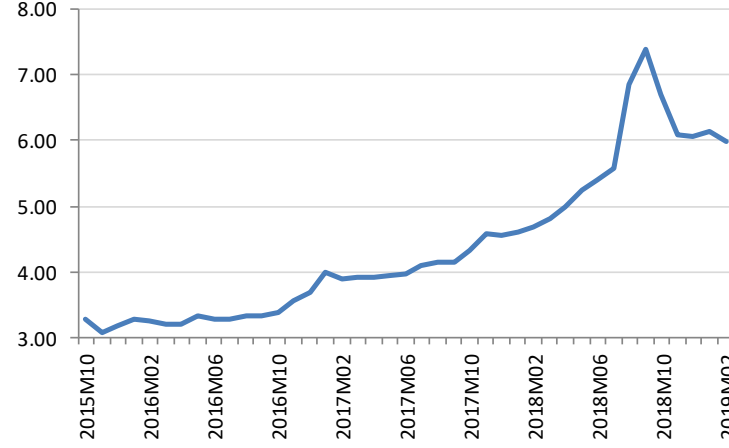
EUR/CNY

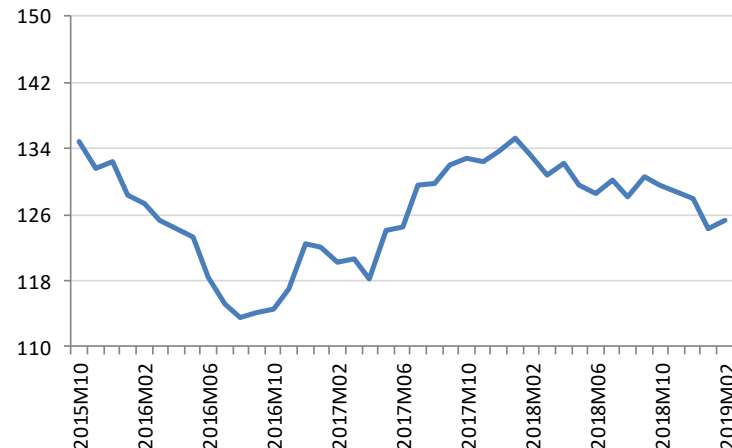
EUR/RUB

EUR/TRY

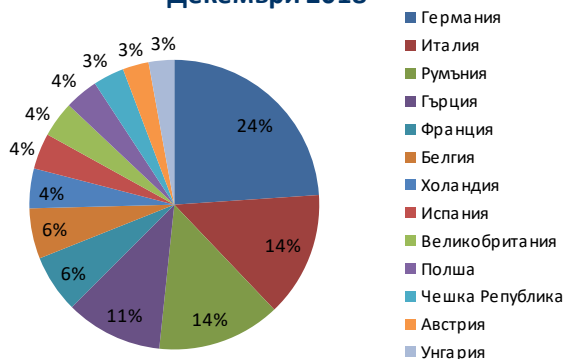

EUR/JPY

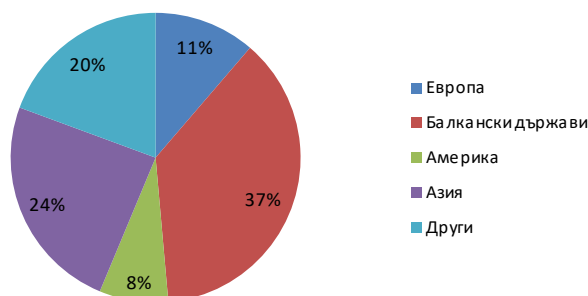

България: Външен сектор

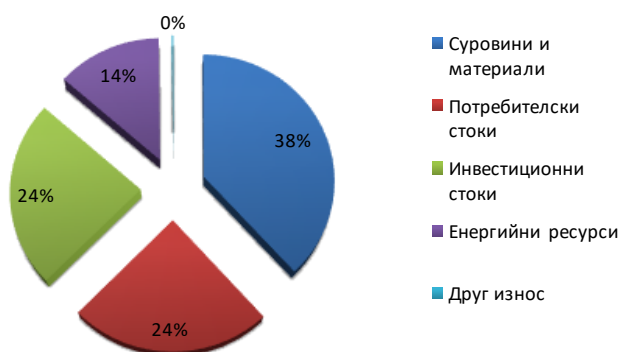
Износ: FOB по държави от ЕС: Януари - Декември 2018

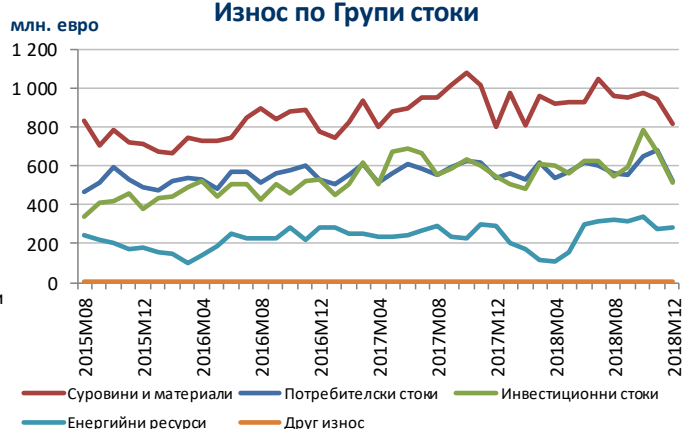
Износ: FOB по държави извън ЕС: Януари - Декември 2018

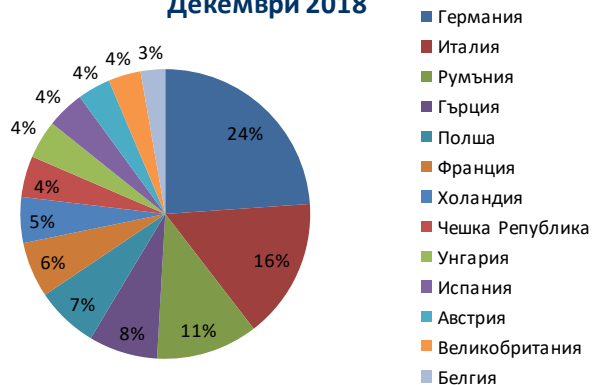
Износ: FOB: Групи стоки - относителен дял към Декември 2018

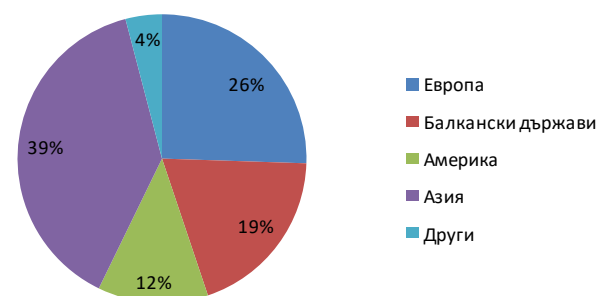
Износ по Групи стоки

Внос: CIF по държави от ЕС: Януари - Декември 2018

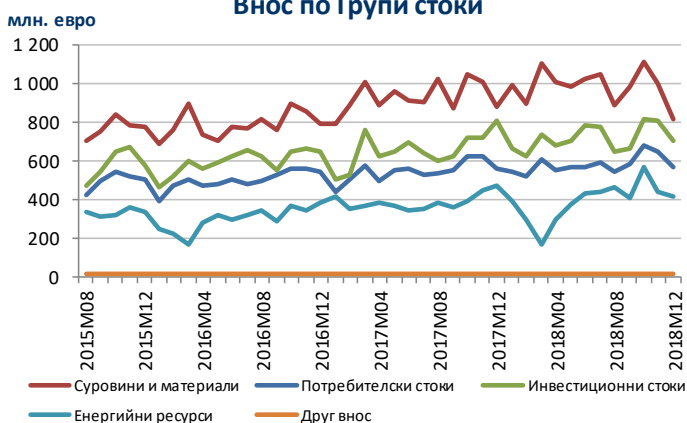
Внос: CIF по държави извън ЕС: Януари - Декември 2018

Внос: CIF - Групи стоки - относителен дял към Декември 2018

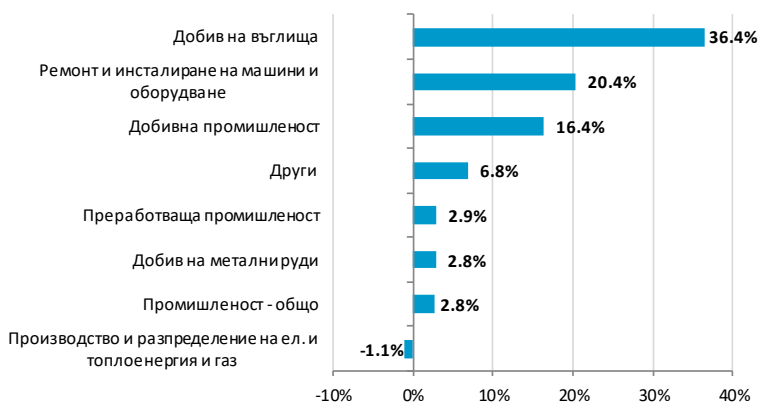

Внос по Групи стоки

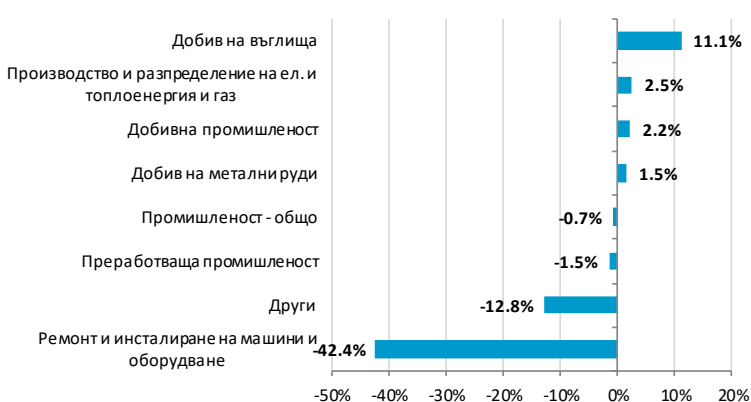

България: Реален сектор

Индекс на промишленото производство: %
изменение през Януари 2019 г. на годишна база

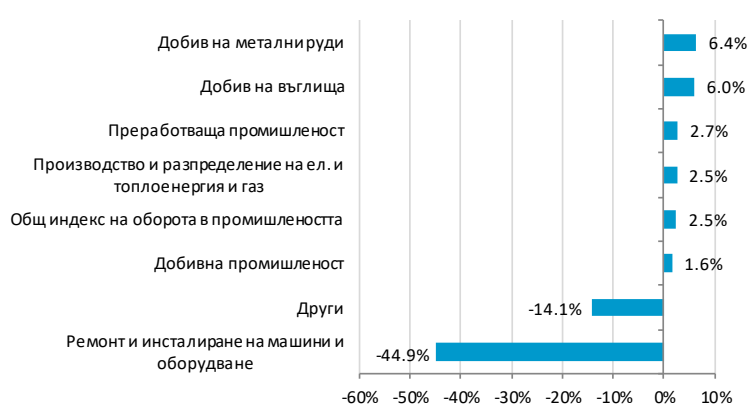
Индекс на промишленото производство: %
изменение през Януари 2019 г. на месечна база

Индекс на оборота в промишлеността: %
изменение през Януари 2019 г. на годишна база

Индекс на оборота в промишлеността: %
изменение през Януари 2019 г. на месечна база

Индекс на оборота в раздел "Търговия на дребно": %
изменение през Януари 2019 г. на годишна база

Индекс на оборота в раздел "Търговия на дребно": %
изменение през Януари 2019 г. на месечна база

България: Реален сектор

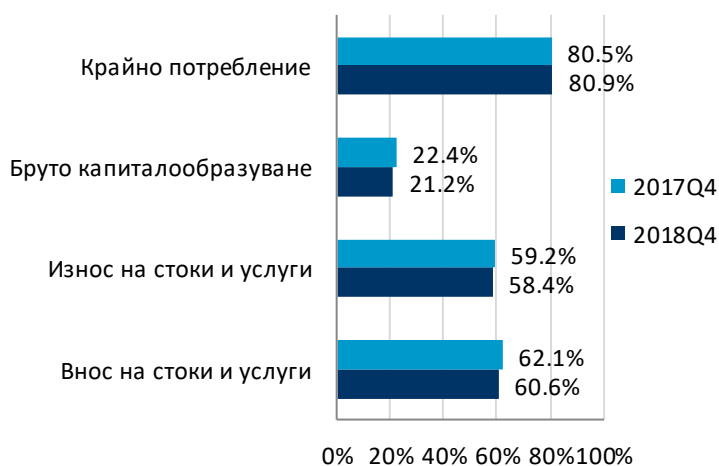
Брутна добавена ст-ст по ик. сектори: Ръст - IV-то трим. на 2018 г. спрямо предходното тримесечие

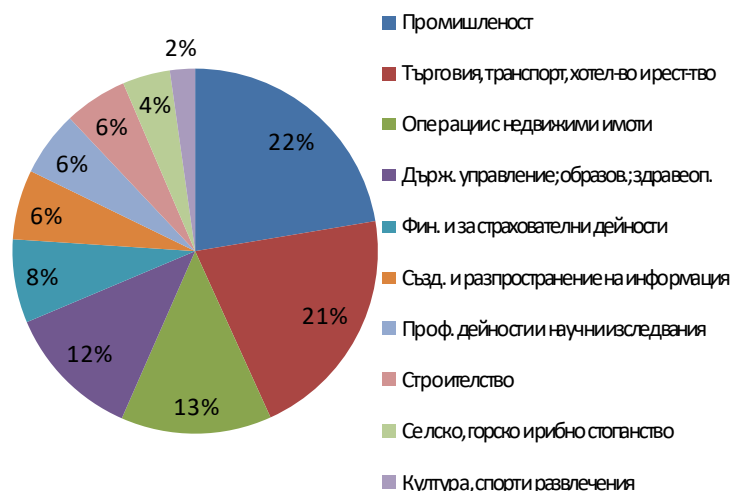
Брутна добавена ст-ст по ик. сектори: Ръст - IV-то трим. на 2018 г. спрямо съответното тримесечие на предх. година

БВП по елементи на крайно използване през четвърто тримесечие на 2017 и 2018 г.

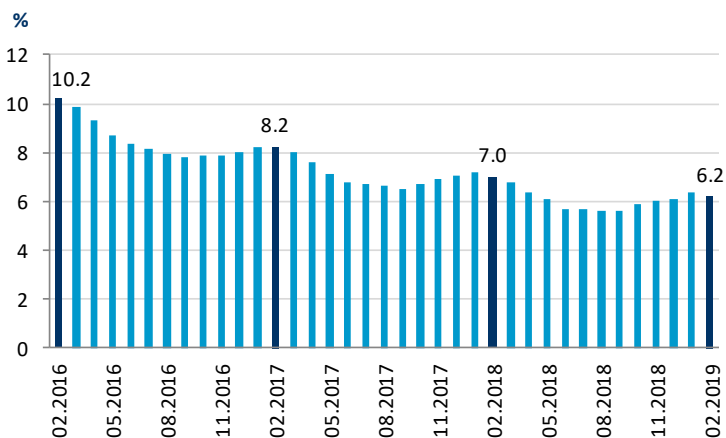

България: Отн. дял на ик. отрасли към Брутната добавена стойност (%) Q4 2018 г.

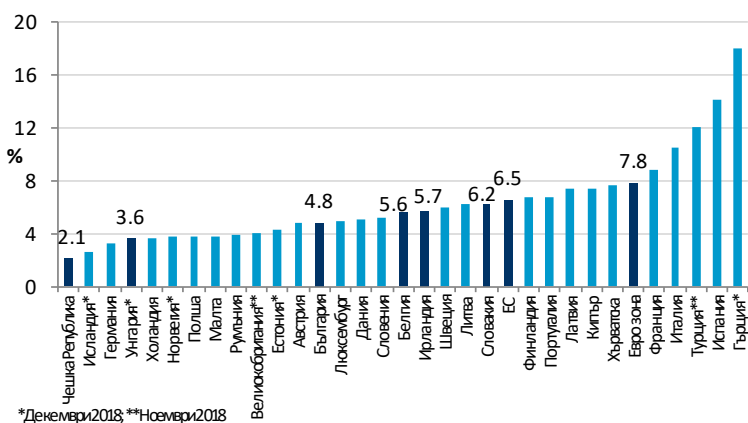

България: Реален сектор

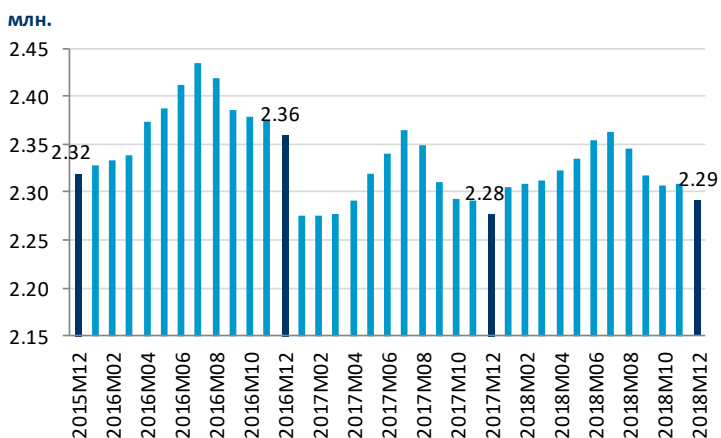
Равнище на безработица: Агенция по заетостта

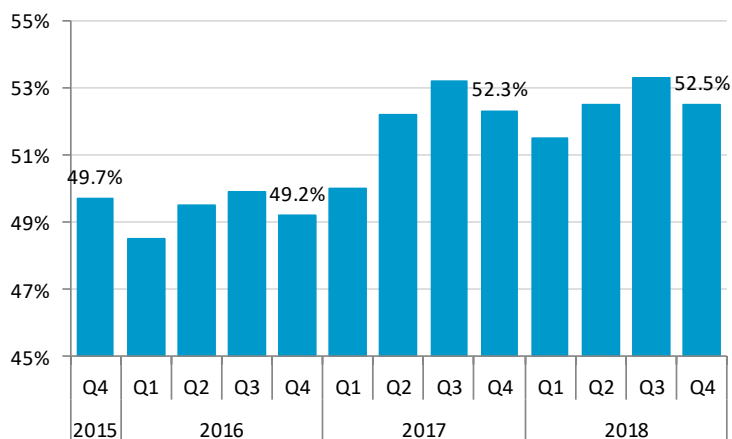
ЕС: Коефициент на безработица, сезонно изгладени данни, по страни към Януари 2019г.

България: Брой наети лица

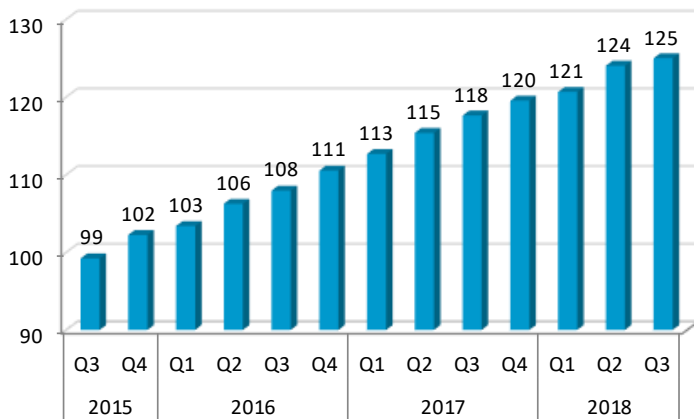

България: Коефициент на заетост

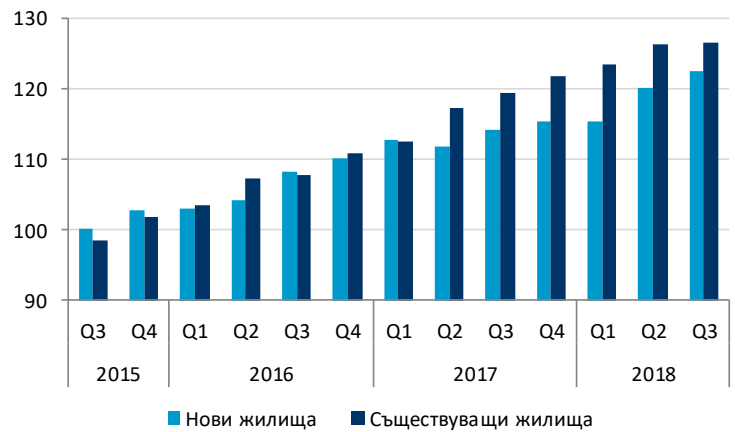

България: Реален сектор

Индекс на цените на жилища (ИЦЖ)

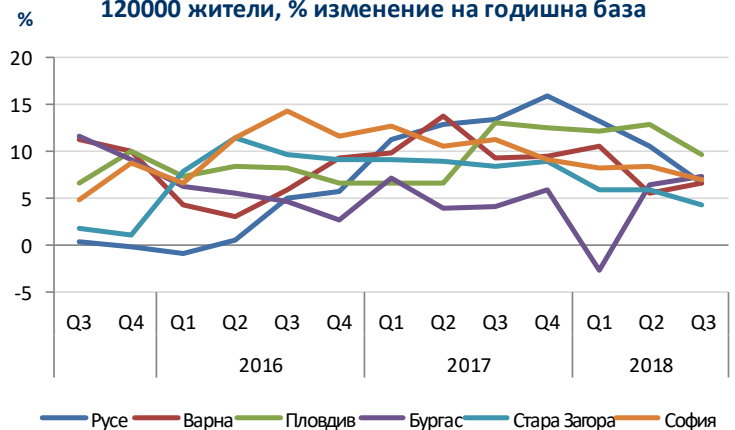
ИЦЖ: Нови и съществуващи жилища

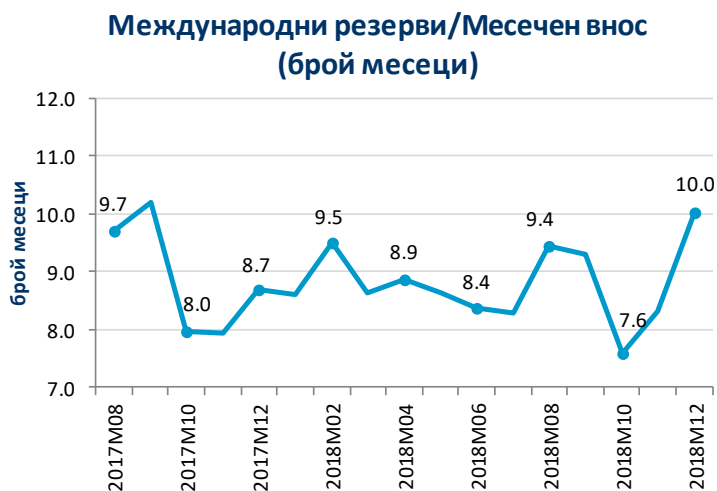
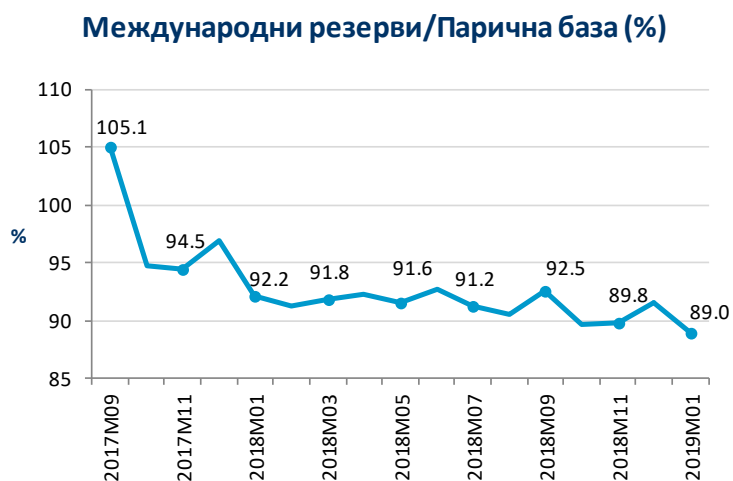
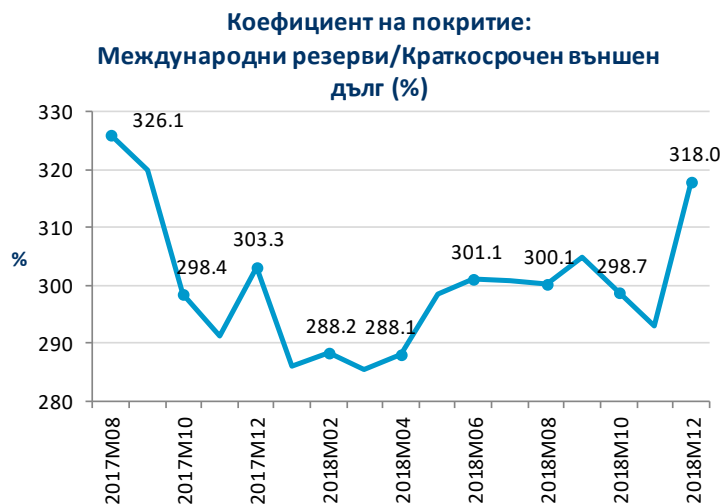
Индекс на цените на жилищата по региони

ИЦЖ за 6-те града в България с население над 120000 жители, % изменение на годишна база

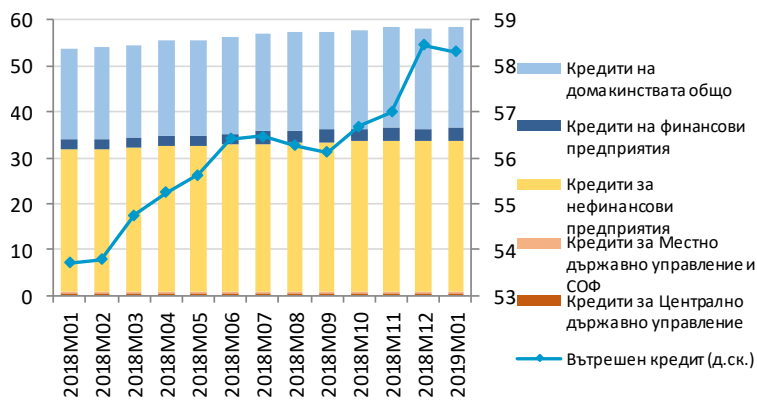

България: Паричен сектор

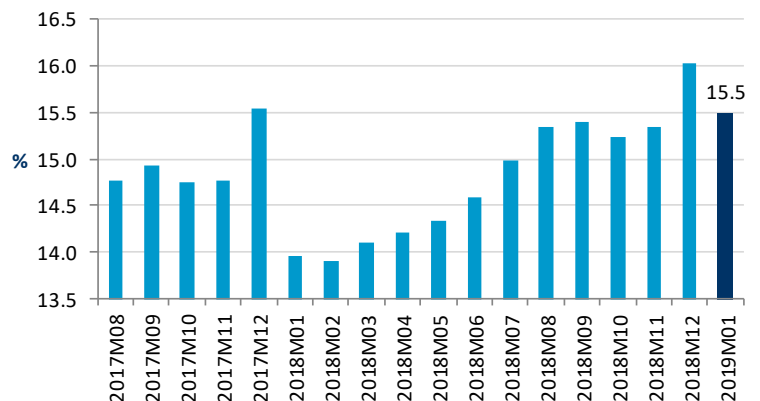

България: Паричен сектор

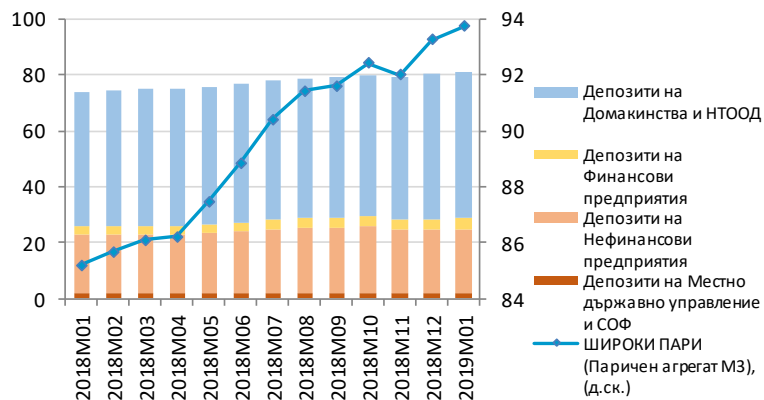
Кредити и вътрешен кредит (млрд. лв.)

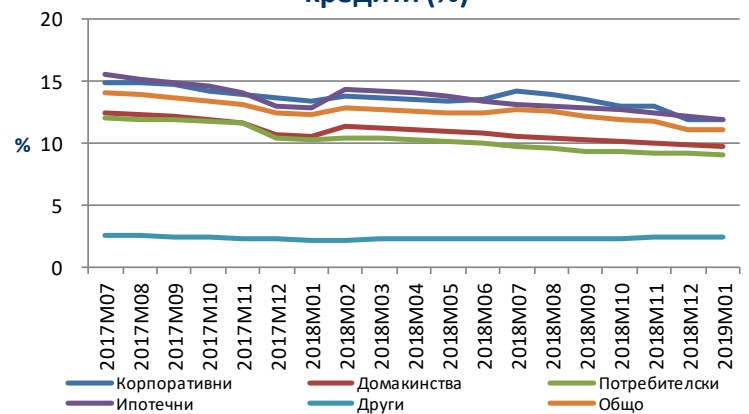
Пари в обращение/БВП (%)

Депозити и широки пари (М3), (млрд. лв.)

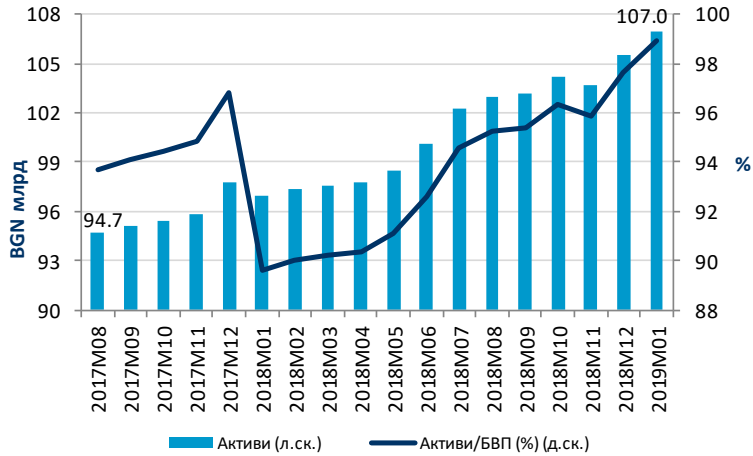

Банков сектор: Лоши и преструктурирани кредити (%)

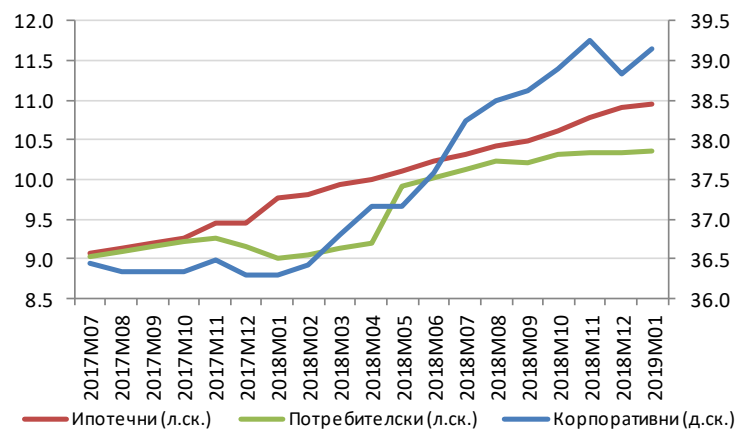

България: Банков сектор

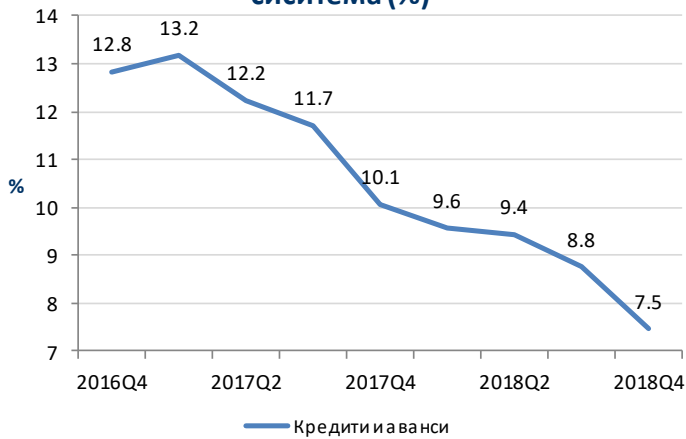
Активи

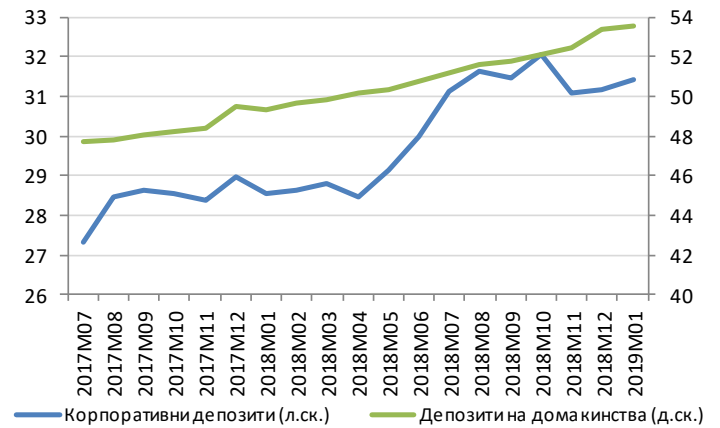
Кредити (BGN млрд)

Необслужвани кредити в банковата система (%)

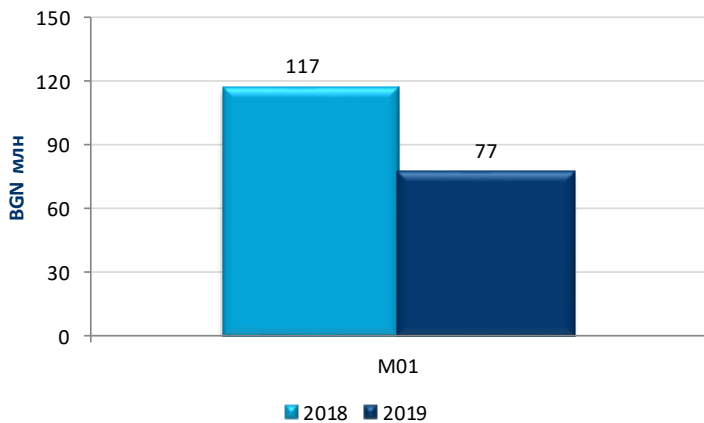

Депозити (BGN млрд)

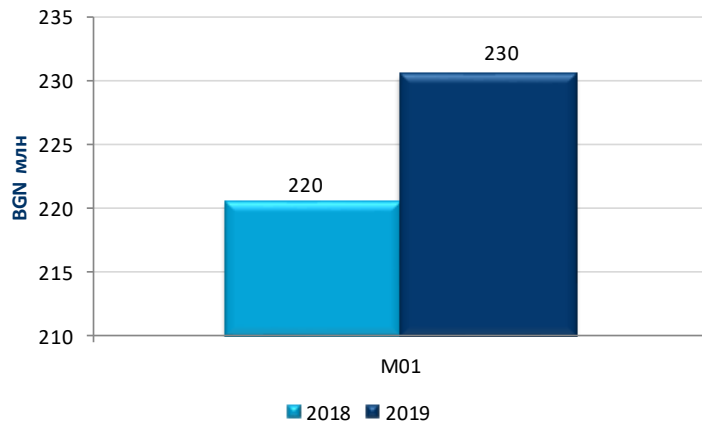

България: Банков сектор

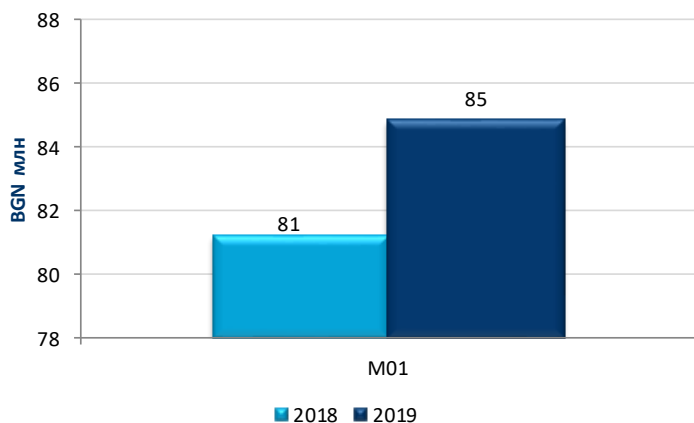
Нетна печалба

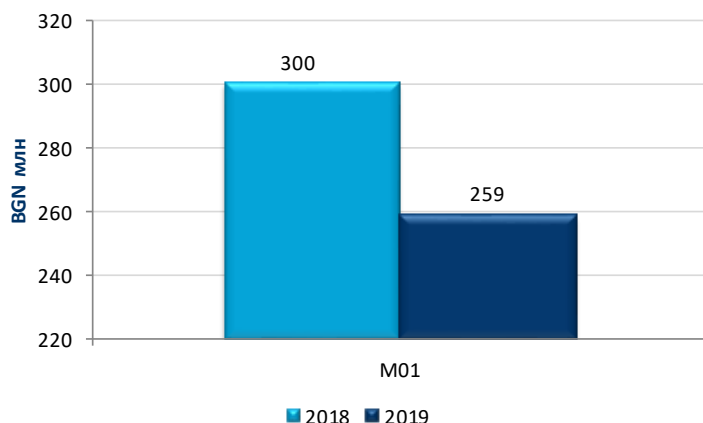
Нетен лихвен доход

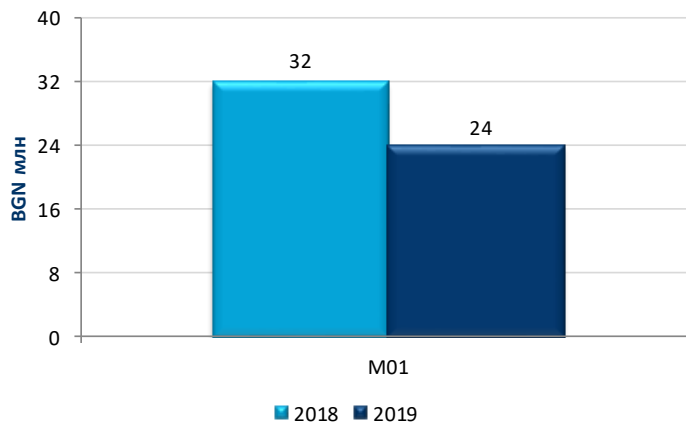
Нетен доход от такси

Нетен оперативен доход

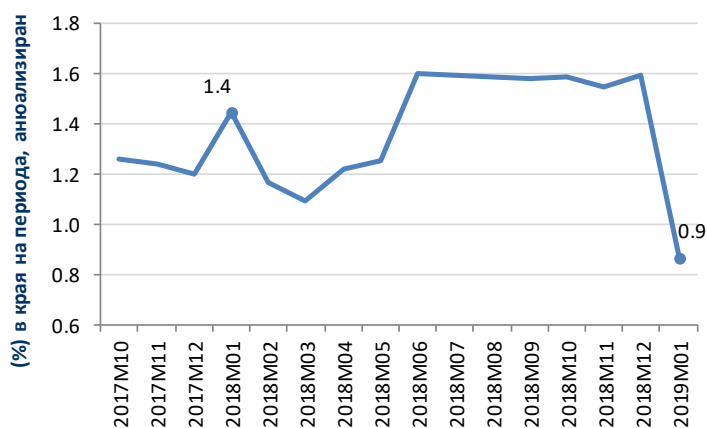

Обезценки

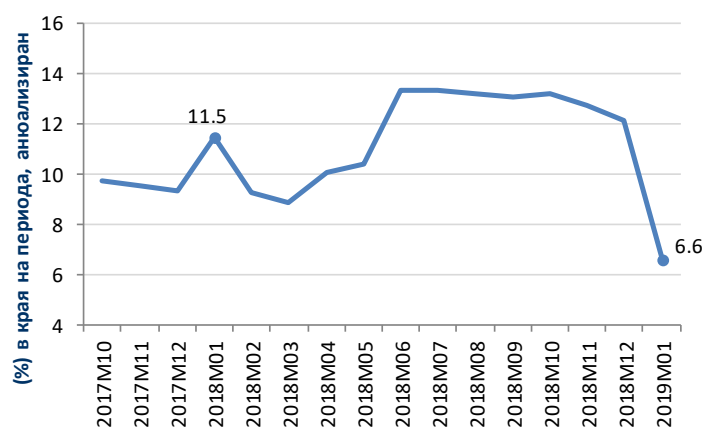

България: Банков сектор

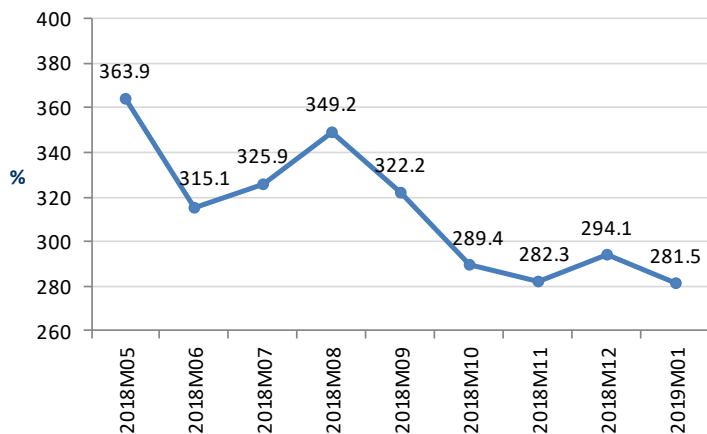
Възвръщаемост на активите (ROA)

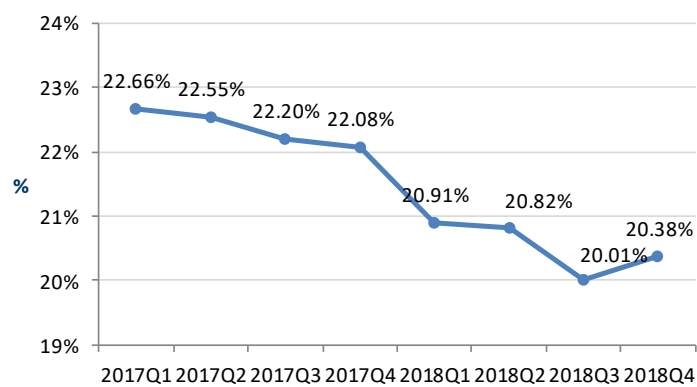
Възвръщаемост на капитала (ROE)

Коефициент на ликвидно покритие, %

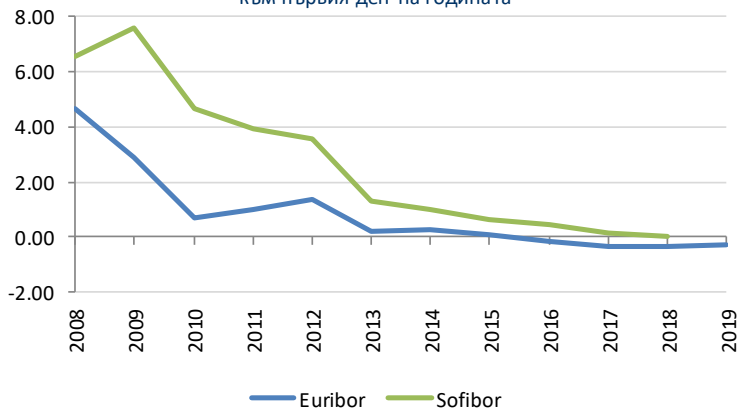
Съотношение на капиталова адекватност

България: Индекси и лихвени проценти

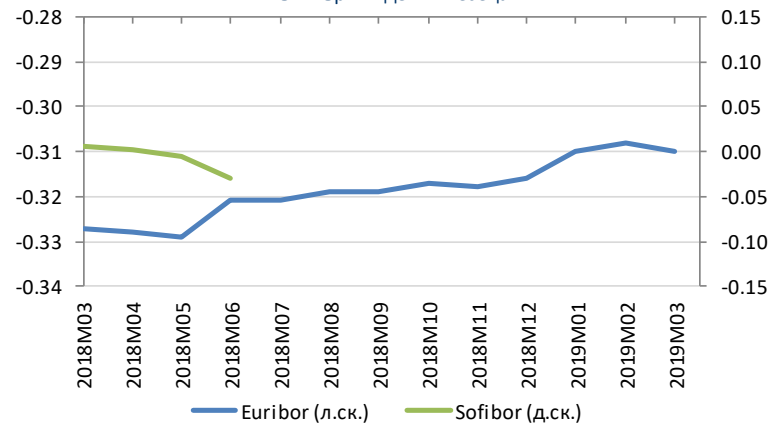
3-месечни индекси

към първия ден на годината

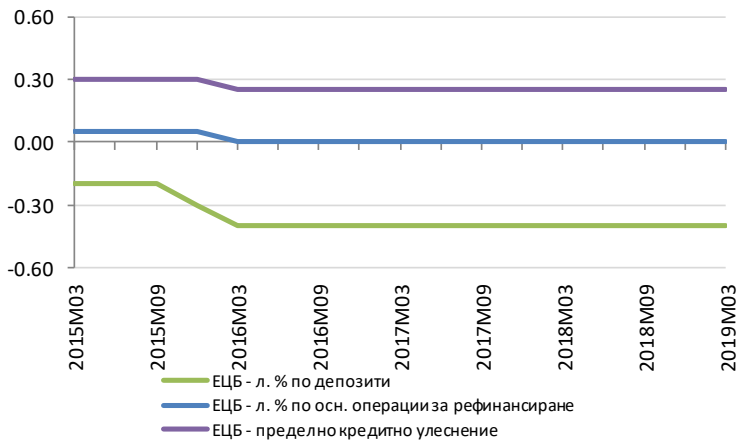

3-месечни индекси

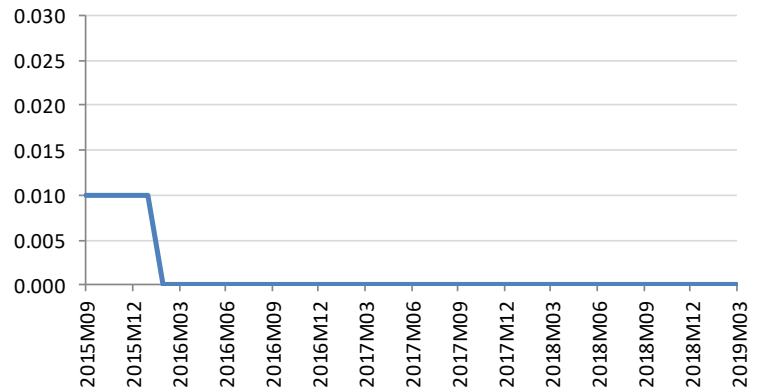
към първия ден в месеца

Лихвени проценти (%)

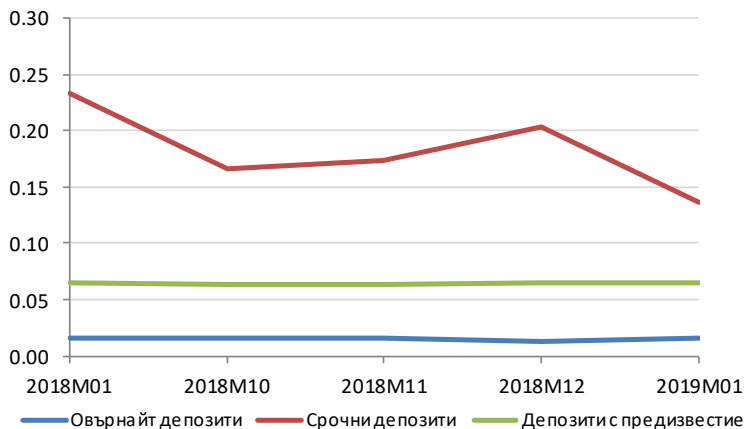

Основен лихвен процент на БНБ (%)

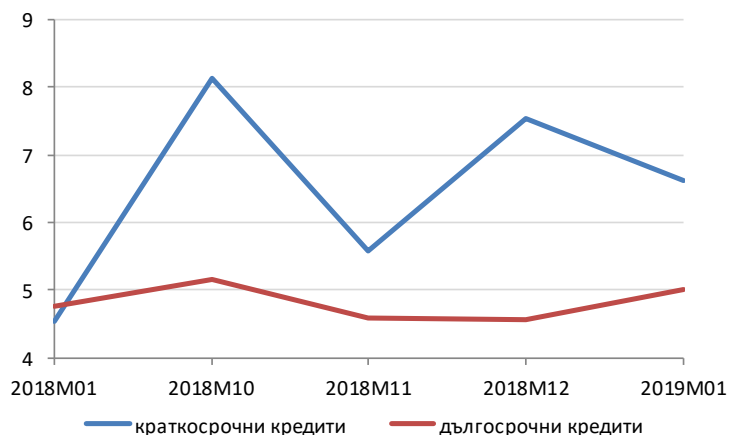

България: Лихвените проценти по нов бизнес по депозити и кредити

Лихвени проценти (%) в BGN

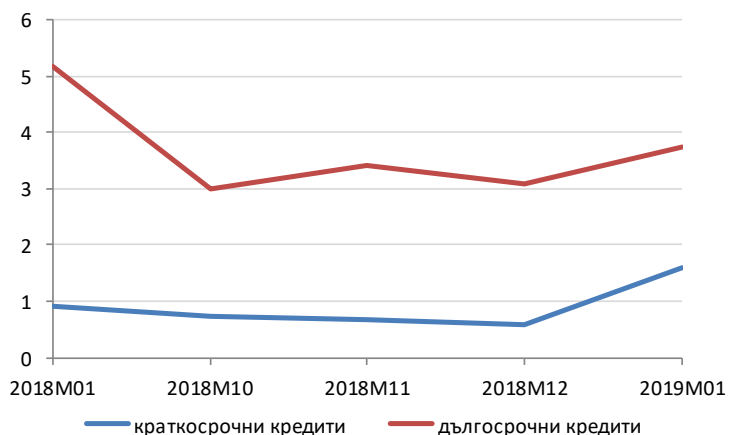
Лихвени проценти (%) в BGN

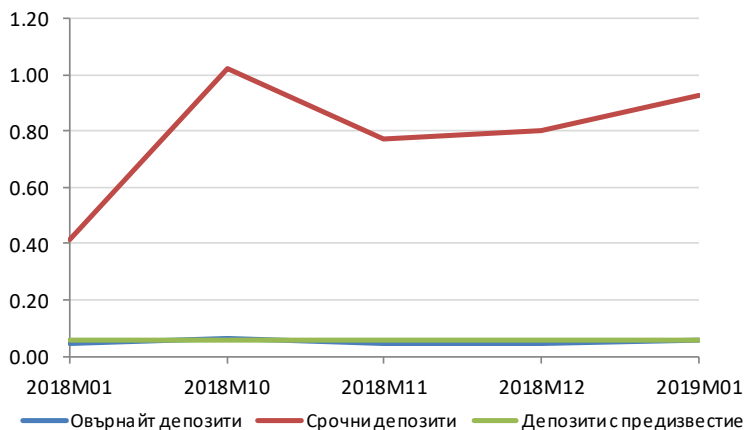
Лихвени проценти (%) в EUR

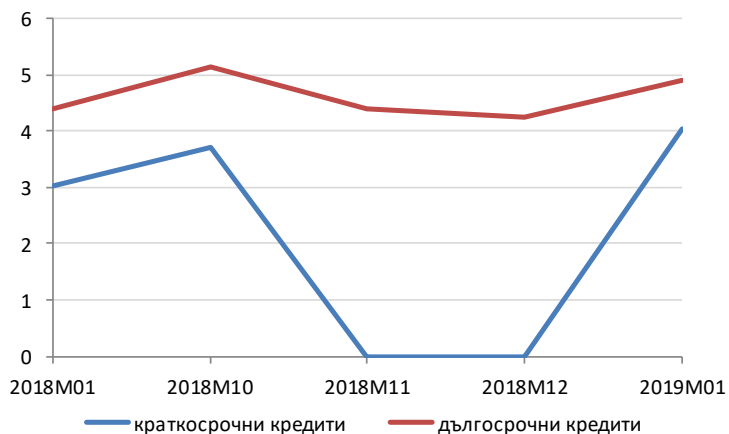
Лихвени проценти (%) в EUR

Лихвени проценти (%) в USD

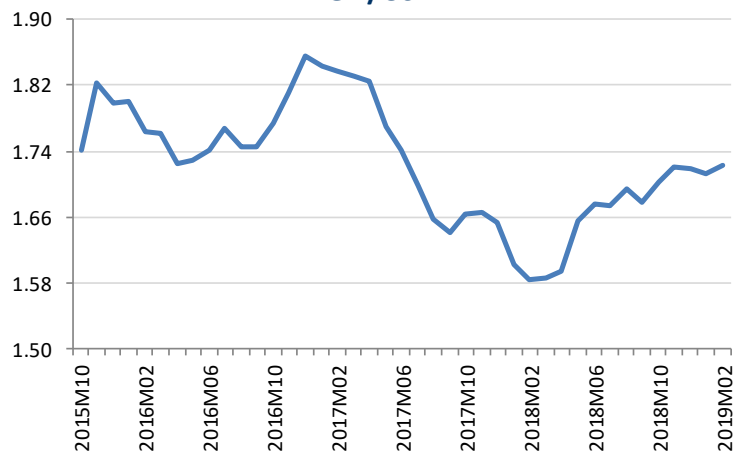

Лихвени проценти (%) в USD

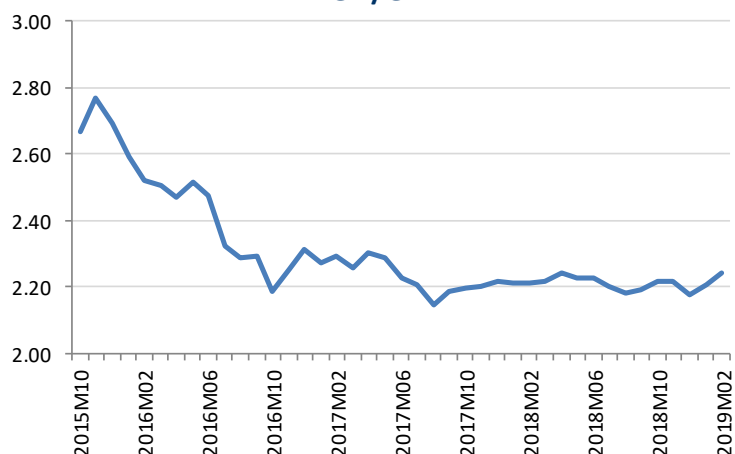

България: Валутни курсове

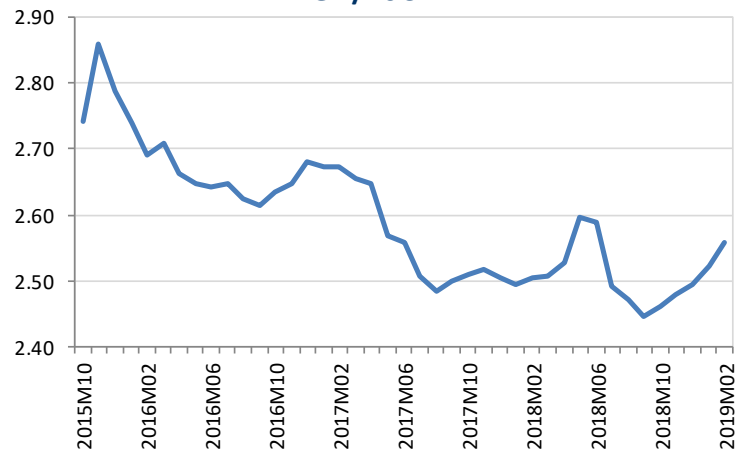
BGN/USD

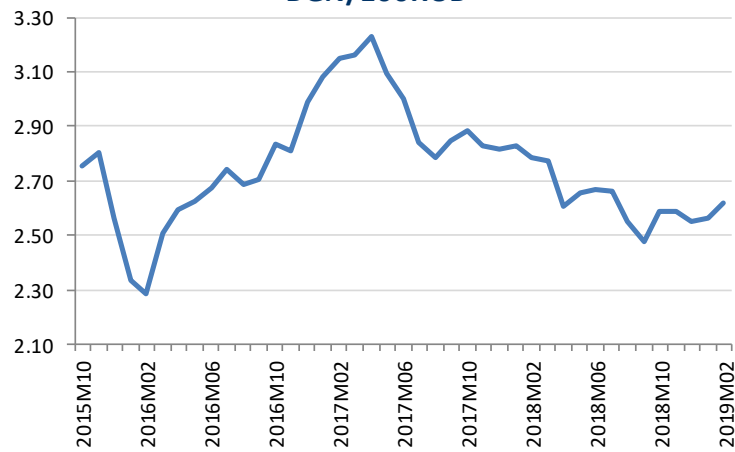
BGN/GBP

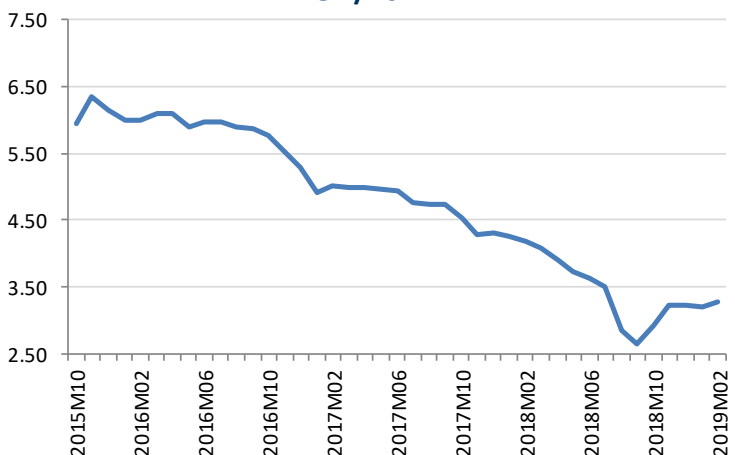
BGN/10CNY

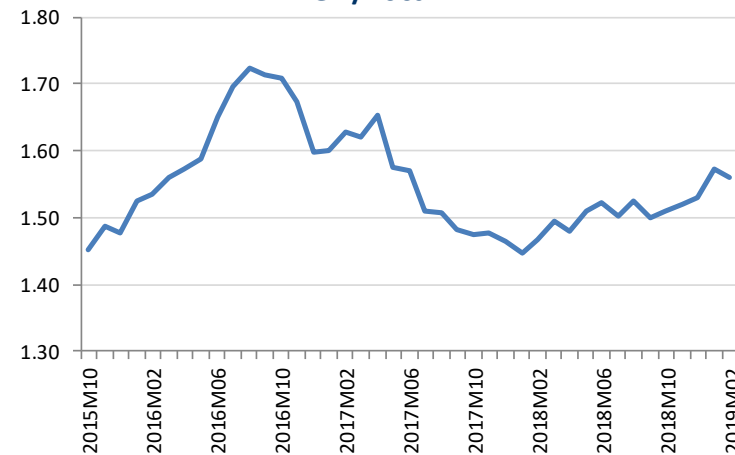
BGN/100RUB

BGN/10TRY

BGN/100JPY

ДЕФИНИЦИИ И МЕТОДОЛОГИЧЕСКИ БЕЛЕЖКИ

Управителният съвет на ЕЦБ определя основните лихвени проценти за еврозоната, както следва: Лихвеният процент по основните операции по рефинансиране (MRO), който осигуряват основната ликвидност на банковата система. Процентът на MRO определя цената, при която банките могат да получат заем от централната банка за период от една седмица. Процентът на депозитното улеснение, който банките могат да използват за овърнайт депозити в Евросистемата. Лихвеният процент на депозитното улеснение е един от трите лихвени процента, който ЕЦБ определя на всеки шест седмици като част от своята парична политика. Ставката определя лихвата, която банките получават за внасяне на пари в централната банка за една нощ. От юни 2014 г. този процент е отрицателен. Ставката на пределното кредитно улеснение, която предлага овърнайт кредит на банките от Евросистемата. Ако банките имат нужда от пари през нощта, те могат да заемат от пределното кредитно улеснение срещу по-висок процент.

ВЪНШЕН СЕКТОР

ТЕКУЩА СМЕТКА

От 17 април 2015 г. в съответствие с Календара за разпространение на статистически данни БНБ започна регулярното публикуване на месечни данни за платежния баланс, съставени по шестото издание на Ръководството по платежен баланс и международна инвестиционна позиция (МВФ, 2008). В европейския съюз преминаването към новите методологически изисквания на шестото издание на Ръководството бе координирано от европейската система на централните банки и европейската статистическа система. С шестото издание на Ръководството по платежен баланс и международната инвестиционна позиция (МВФ, 2008) се въвеждат съществени методологически промени в отчитането на търговията със стоки и на търговията с услуги. На основата на тяхната икономическа същност отделни подстатии се прекласифицират от статия Стоки (внос и износ) в статия Услуги (внос и износ), и обратно. Тези методологически промени водят до различия между данните за износа и вноса на стоки, съставяни от БНБ за статистиката на платежния баланс, и тези съставяни от НСИ за статистиката на външната търговия. Поради това няма равенство между данните за износа, вноса и търговско салдо, съставяни от НСИ, и данните за износа, вноса и търговско салдо, съставяни от БНБ за статистиката на платежния баланс. Съгласно статистиката на външната търговия, износет на стоки за първите два месеца на 2015 г. е в размер на 3483,1 млн. EUR, като се увеличава с 249,1 млн. EUR (7,7 %) в сравнение със същия период на 2014 г. (3234 млн. EUR). Вносът на стоки за януари – февруари 2015 г. възлиза на 3856,9 млн. EUR, като се повишава с 58,9 млн. EUR (1,6 %) спрямо същия период на 2014 г. (3797,9 млн. EUR). За отчетния период на 2015 г. търговското салдо е отрицателно в размер на 373,8 млн. EUR (0,9 % от БВП), като дефицитът намалява със 190,2 млн. EUR спрямо януари – февруари 2014 г. (дефицит в размер на 564 млн. EUR, 1,3 % от БВП). Предвид аналитичното значение на данните за износа и вноса на стоки от статистиката на външната търговия БНБ ще продължи практиката да подготвя кратък текст за динамиката на външната търговия, както и поддържането на съответните серии от данни. Тези материали се съдържат в публикацията Платежен баланс и са публикувани на интернет страницата на БНБ. По-подробна информация за тези методологически промени има в материала Съставяне на статистиката на платежния баланс съгласно методологията на шестото издание на Ръководството по платежен баланс и международната инвестиционна позиция. По отношение на преките инвестиции с шестото издание на Ръководството по платежен баланс и международна инвестиционна позиция се въвежда съществено различен принцип при представянето им в платежния баланс – принципът Актив/Пасив. Предвид аналитичното значение на досегашното представяне – на база на принципа на първоначалната посока на инвестицията, в приложението Преки инвестиции към публикацията Платежен баланс и в таблиците за преките инвестиции данните ще продължат да бъдат представяни и в съответствие с принципа на първоначалната посока на инвестицията. В съответствие с принципа на първоначалната посока на инвестицията, преките чуждестранни инвестиции в страната за февруари възлизат на 53,9 млн. EUR (при 94,7 млн. EUR за февруари 2014 г.). За януари – февруари 2015 г. преките чуждестранни инвестиции в страната са в размер на 128,2 млн. EUR (при 137,7 млн. EUR за януари – февруари 2014 г.). Преките инвестиции в чужбина за февруари възлизат на 9,4 млн. EUR (при 5,7 млн. EUR за февруари 2014 г.). За януари – февруари 2015 г. преките инвестиции в чужбина са отрицателни в размер на 16,6 млн. EUR (при положителни в размер на 108,7 млн. EUR за януари – февруари 2014 г.). По-подробна информация за преките инвестиции има в приложението Преки инвестиции (януари – февруари 2015 г.) на публикацията Платежен баланс, а данни – в таблица 10 – Преки инвестиции на публика-

цията. Текущата сметка обхваща получаването и предоставянето на стоки и услуги, доход и текущи трансфери между страната и останалия свят. Потоците, записани в кредитната страна, представляват тази част на brutния вътрешен продукт, предоставени на останалия свят (износ на стоки и услуги), както и предоставянето на фактори на производство, изразени чрез получен (или който следва да бъде получен) доход – компенсация на наетите и инвестиционен доход (лихви, дивиденди и др.). Включват се също така и компенсиращи записи за безвъзмездно получени реални и финансови ресурси (трансфери). Потоците в дебитната страна представляват brutния продукт, създаден в останалата част на света и придобит от националната икономика (внос на стоки и услуги), както и придобиването на фактори на производство, изразени чрез платен (или който следва да се плати) доход. Включват се също така и компенсиращи записи за безвъзмездно предоставени реални и финансови ресурси. Статията Стоки в текущата сметка на платежния баланс обхваща преносими стоки, за които е налице смяна на собствеността между резиденти и нерезиденти. Данните за вноса и износа FOB (Free on board) са базирани на митнически декларации като кодовете, използвани в тях са по „Хармонизираната система за описание и кодиране на стоките“, на Световната митническа организация, въведена през 1988 и допълнена през 1992. Считано с данните за януари 2006 Българската народна банка и Националният статистически институт съвместно прилагат разработена от тях методология за оценка на вноса по цени fob и на приходите и разходите за товарен транспорт. Методологията се базира на анализ на съотношенията cif – fob при вноса на стоки в зависимост от различните видове доставки по вноса, както и от използвания транспорт и националност на превозвача. При представяне на географското разпределение на данните за износа и вноса в платежния баланс на страната се следват следните правила:

Съгласно EURпейските Регламенти, при търговия със страни членки на ЕС:

- при пристигания - страната партньор е страната членка, от която стоките се изпращат за България.
- при изпращания - страната партньор е страната членка, за която се изпращат стоките.

При данните за търговията със страни извън ЕС:

- при внос - страната партньор е тази, която е произвела стоката, наречена „страна на произход“.
- при износа - страната партньор е тази, която ще потребява стоките наречена „страна на потребление“.

Статията Услуги обхваща транспортни, туристически и други услуги.

Българската народна банка извлича данните за товарния транспорт от данните за външната търговия и за пътническият транспорт от данните за туризма на базата на оценки. Считано с данните за м. януари 2006 БНБ въведе нова методология за оценка на приходите и разходите за товарен транспорт. Приходите от товарен транспорт се формират от оценката на приходите на местни превозвачи свързани с износа на стоки на страната. Разходите се калкулират като оценка на разходите направени от местни лица в полза на чуждестранни превозвачи, свързани с вноса на стоки в страната. Приходите и разходите се оценяват по типове транспорт и националност на превозвача. С въвеждането на системата „ИНТРАСТАТ“, от януари 2007 настъпиха промени и в начина на оценяване на приходите и разходите от товарен транспорт на България с останалите страни – членки на ЕС. Поради по-големия срок за получаване от НСИ на подробни данни за търговията на България с останалите страни – членки на ЕС, към датата на публикуване на първоначалния отчет за платежния баланс за съответния месец (42 дни след края на отчетния период) предварителната оценка за приходите и разходите от товарен транспорт е изчислена на база на данните от предходни години. Тези оценки подлежат на ревизия след получаване на предварителните подробни данни (с детайли по страни и стоки) за търговията с останалите страни – членки на ЕС за отчетния месец.

Статия Пътувания обхваща стоки и услуги, включително тези, свързани със здравни и образователни услуги, предоставени на туристи, пътуващи служебно или лично. До края на 2006 данните за туризма се базират на данни от Министерството на вътрешните работи относно броя на туристите, пресекли границата, както и на оценки на разходите, извършени от един турист на база на методология за оценяване на приходите и разходите от туристически услуги – „Методология за оценка на приходите и разходите от пътувания и туризъм в платежния баланс на България“ (Българска народна банка, Министерство на търговията и туризма, 18 ноември 1999). От началото на 2007 данните за броя на чуждестранните граждани, посетили страната се базират на информация от НСГП и дооценки на НСИ. С данните за м. януари 2010 БНБ въведе нова методология за оценка на приходите и разходите за пътувания и пътнически транспорт. Най-общо моделът за оценка на статия Пътувания се базира на производението на броя на презграничните пътувания по размера на направените разходите за едно пътуване от съответния тип (за по-подробна информация виж „Методология за оценка на статии „Пътувания“, „Пътнически транспорт“ и „Компенсация на наетите - кредит“ на платежния баланс на България“ (Българска народна банка, март 2010)). Оценките за броя и структурата на презграничните пътувания се базират на данни от Министерството на вътрешните работи относно броя на пресичанията на държавната граница и дооценки на Национал-

Март 2019 г.

ният статистически институт. Оценка на размера на разходите, направени по време на едно пътуване са построени в резултат на данните събрани от проведеното от БНБ Проучване на границата сред пътуващите български и чуждестранни граждани (юли 2007 – август 2008). С публикуването на данните за месец януари 2010 бяха ревизирани данните за периода 2007 - 2009.

Статията Други услуги обхваща постъпленията и плащанията по всички останали категории услуги, различни от тези, свързани с транспорт или пътувания (съобщителни, строително-монтажни, финансови, застрахователни, лизингови, услуги в областта на науката, културата и спорта и др.). Източници на информация по тази статия до края на 2009 са отчетите на банките за извършения от тях и техните клиенти износ и внос на нефакторни услуги и на фирмите, които предоставят тримесечна информация за сметките си в чужбина. От 1 януари 2010 влезе в сила Регламент (ЕО) № 924/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 16 септември 2009 относно презграничните плащания в рамките на Общността и за отмяна на Регламент (ЕО) № 2560/2001, с който се повиши до 100 000 BGN прага, под който са премахнати задълженията за отчитане въз основа на сетълмент, наложени на доставчиците на платежни услуги за целите на статистическото отчитане на платежния баланс, които са свързани с платежни операции на техни клиенти. Качеството и обхвата на събираната от банките информация зависи в голяма степен от размера на прага, над който банките докладват на БНБ информация за извършвани от тях операции между резиденти и нерезиденти. Въвеждането на праг от 50 000 EUR, считано от 1 януари 2010, при липса на алтернативен източник, би довело до силно влошаване качеството на данните за платежния баланс на страната и преди всичко на текущата сметка. Направеният анализ показва, че загубата на информация при някои видове услуги би достигнала до 90 %. Поради това БНБ промени методологията за събиране на данни за износа и вноса на услуги и някои други операции в текущата сметка на платежния баланс. От 1 януари 2010 влезе в сила Регламент (ЕО) № 924/2009 на европейския парламент и на Съвета от 16 септември 2009 относно презграничните плащания в рамките на Общността и за отмяна на Регламент (ЕО) № 2560/2001, с който се повиши до 100 000 BGN прага, под който са премахнати задълженията за отчитане въз основа на сетълмент, наложени на доставчиците на платежни услуги за целите на статистическото отчитане на платежния баланс, които са свързани с платежни операции на техни клиенти. Качеството и обхвата на събираната от банките информация зависи в голяма степен от размера на прага, над който банките докладват на БНБ информация за извършвани от тях операции между резиденти и нерезиденти. Въвеждането на праг от 50 000 EUR, считано от 1 януари 2010, при липса на алтернативен източник, би довело до силно влошаване качеството на данните за платежния баланс на страната и преди всичко на текущата сметка. Направеният анализ показва, че загубата на информация при някои видове услуги би достигнала до 90 %. Поради това БНБ промени методологията за събиране на данни за износа и вноса на услуги и някои други операции в текущата сметка на платежния баланс. От началото на 2010 БНБ провежда регулярно тримесечно проучване на постъпленията и плащанията между местни и чуждестранни лица във връзка с получаването и предоставянето на услуги, възнаграждения, осигуровки и безвъзмездните постъпления и плащания, които се включват в текущата сметка на платежния баланс. На база на данните събрани от това проучване, с данните за януари 2011 са публикувани ревизирани данни за месеците на 2010 За целите на месечното отчитане на платежния баланс се използват данните от банките за постъпленията и плащанията, свързани с износ и внос на услуги над прага от 100 000 BGN, както и дооценки на БНБ за постъпления и плащания под прага от 100 000 BGN След получаване на тримесечните данни от проучването сред предприятията извършващи внос и износ на други услуги данните подлежат на ревизия.

Статията Доход включва две категории: (1) компенсация на наетите и (2) инвестиционен доход. Компенсациите на наетите обхващат надници, заплати и други плащания към нерезиденти, работещи в страната, или получени от резидентите, работещи в чужбина. Компенсациите на наетите обхващат и доход реализиран в резултат на неофициална заетост. За периода от април 2001 до декември 2006 БНБ оценява този поток съгласно "Методология за оценка на потоците, дължащи се на неофициална заетост", 14 март 2006. С данните за януари 2010 бе въведена нова методология за оценка на кредитната страна на статия Компенсациите на наетите (виж „Методология за оценка на статии „Пътувания“, „Пътнически транспорт“ и „Компенсация на наетите - кредит“ на платежния баланс на България” (Българска народна банка, март 2010). С публикуването на данните за месец януари 2010 бяха ревизирани данните за периода 2007 - 2009. Инвестиционният доход покрива постъпления и плащания на доход, свързан с външни финансови активи и пасиви – по директни инвестиции (дивиденди и реинвестирана печалба), портфейлни инвестиции, други инвестиции и по резервни активи.

Трансфери са всички реални ресурси и финансови средства, предоставени безвъзмездно от една икономика на друга. Текущите трансфери засягат пряко нивото на разполагаемия доход на една икономика и потреблението на стоки и услу-

ги. В този смисъл, текущите трансфери намаляват дохода и потребителските възможности на страната донор и увеличават дохода и потребителските възможности на страната получател. В Текущи трансфери се включват постъпилите средства по предприсъединителните и присъединителните фондове на европейския съюз, парични преводи от частни лица, както и дарения, помощи, наследство, печалби от лотарии, пенсии, данъци, вноски за социални осигуровки и др. С данните за м. януари 2010 БНБ въведе нова Методология за оценка на статия „Парични преводи от българи, живеещи постоянно в чужбина“.

Статията „Парични преводи от българи, живеещи постоянно в чужбина“ е подстатия на статията „Текущи трансфери, кредит“ в текущата сметка на платежния баланс и е балансираща статия за безвъзмездно получени ресурси в брой или в натура. Въвеждането на новата методология за отчитане на тези потоци се налага основно поради промяна в официалния праг на отчитане на търговските банки и поради необходимост от обхващане на трансферите, извършени не само по официален път, но и по неофициални канали. Оценка на емигрантските преводи се базира на умножението на броя български емигранти, превеждащи пари към техни близки, по сума на средния трансфер. Тези изчисления се правят съответно за официалния и неофициалния канал на трансфериране. Сумирането на средствата трансферирани по двата канала представлява общата сума на преводите от български емигранти. Данните за броя на българските емигранти се базира на информация от Държавната агенция за българите в чужбина, българските посолства в чужбина и данни на EURстат. Данните за процента на български емигранти, трансфериращи към техни близки в страната, за дела на трансфериращи по официален канал и неофициален канал и за средния трансфер за всеки от трансферните канали се базира на данни от Проучване на границата сред пътуващите български и чуждестранни граждани (август 2007– юли 2008), проведено от БНБ чрез външен изпълнител. С публикуването на данните за месец януари 2010 бяха ревизирани данните за периода 2007 - 2009.

КАПИТАЛОВА СМЕТКА

Капиталовата сметка включва две категории: (1) капиталови трансфери и (2) придобиване или предоставяне на нематериални, нефинансови активи. Когато са в натура, капиталовите трансфери включват (1) прехвърляне на собственост на основни средства, или (2) безвъзмездно опрощаване на пасив от страна на кредитора. Когато е налице плащане, един трансфер е капиталов, когато е свързан със или зависим от придобиване или предоставяне на основни средства (например инвестиционни субсидии).

ФИНАНСОВА СМЕТКА

Финансовата сметка обхваща всички транзакции (реално извършени и начислени) във външните финансови активи и пасиви на една икономика. Външните активи и пасиви са класифицирани основно според типа на инвестицията. Финансовата сметка включва (1) преки инвестиции, (2) портфейлни инвестиции и (3) други инвестиции. Преки инвестиции включва преки инвестиции в чужбина, преки инвестиции в страната и сливания и придобивания. Пряка инвестиция е категория в международните инвестиции, при която резидент на една икономика – директен инвеститор – придобива дълготраен интерес (поне 10 % от дяловия капитал или правото на глас) в предприятие, намиращо се в друга икономика – директно инвестиционно предприятие. Директната инвестиция включва както първоначалната транзакция, чрез която се установява отношението между директния инвеститор и директното инвестиционно предприятие, така и всички последващи транзакции между тях. Транзакциите могат да касаят промяна в участието на директния инвеститор в капитала на инвестиционното предприятие, промяна във вътрешнофирмената задлъжнялост, както и дела на директния инвеститор в неразпределената печалба/загуба на предприятието за отчетния период. Преките инвестиции в чужбина се отчитат като актив, преките инвестиции в страната – като пасив

В подстатията Сливания и придобивания се отразяват всички сделки по сливания и придобивания, с цел да се елиминира тяхното влияние върху отчитаните данни за преките инвестиции в страната. Международната практика показва, че извършването на такива транзакции като цяло не води до увеличаване на производствените мощности и на заетостта, както и че направените изводи от анализа на данните за преките инвестиции в които са включени данните за сделки по сливане и придобиване могат да бъдат неточни относно размера на инвестициите, тяхната динамика, отраслова и географска структура. (Виж “European Central Bank, Eurostat, Foreign Direct Investment Task Force Report”, March 2004, para.332).

Март 2019 г.

Портфейлни инвестиции включва портфейлни инвестиции, активи и портфейлни инвестиции, пасиви. Портфейлните инвестиции са вложения в акции, когато техният размер не надвишава 10 % от дяловия/акционерен капитал на дружеството, вложения в облигации, бонове, инструменти на паричния пазар или други търгуеми ценни книжа.

Други инвестиции включва търговски кредити, заеми, валутни депозити и други активи и пасиви.

В платежния баланс под търговски кредит се разбират вземания между партньори по търговска сделка, които не са секюритизирани с търгуеми ценни книжа.

Статия Заеми включва получени и изплатени главници по дългосрочни и краткосрочни заеми между резидент и нерезидент, които заеми не са секюритизирани с търгуеми ценни книжа. От статия Заеми, пасиви се изключват транзакциите, свързани с получаване или погасяване на главници по кредити, отпуснати от МВФ, както и получаването на главници по заеми, отпуснати в подкрепа на платежния баланс. Последните се записват в съответните статии на група Д. Резерви и друго финансиране.

Статията Валута и депозити представя в актива си измененията във валутните депозити на резиденти в чужбина, а в пасива си – измененията в задълженията на банките, опериращи на територията на България към нерезиденти в местна и чужда валута. Съгласно основните принципи, залегнали в „Ръководството по платежен баланс“ (МВФ, 1993), при отчитане на промените във валутните депозити, Българската народна банка елиминира промените в тях, дължащи се на валутно-курсови разлики.

Статиите Други активи и Други пасиви включват осъществените транзакции по разни разчети, непокрити в останалите категории и натрупаните просрочия на дъл

Грешки и пропуски (нето) е компенсаторна статия. Тя съществува в представянето на платежния баланс, защото системата за набиране на данни, която Българската народна банка използва, не е затворена, а представлява комбинация от различни източници на информация. За разлика от други статистически отчети, като например паричната статистика, набирането на информацията, необходима за съставяне на платежния баланс, не може да се ограничи само до използването на счетоводните отчети на банките като единствен източник на данни. Колебанията в Грешки и пропуски (нето), както в знака, така и в размера, се дължат главно на: (1) ревизии на данните за вноса и износа (2) усъвършенстване на методологията за компилиране на отделните статии на платежния баланс и (3) съществуването на обективни ограничения при събиране на информацията по отделни статии на баланса.

РЕЗЕРВИ И ДРУГО ФИНАНСИРАНЕ

Резервните активи включват тези външни активи, които са на разположение и са контролирани от централната банка (правителството), и се използват за пряко финансиране на дефицити на платежния баланс. Резервните активи включват монетарно злато, специалните права на тираж, резервната позиция при МВФ, валутните активи (включващи валутни депозити и ценни книжа) и други вземания. Записванията в тази категория се отнасят до транзакциите по активите на управление „Емисионно“ на БНБ. Данните за промените в резервните активи се включват в платежния баланс, като се изчистват от промените, предизвикани от валутно-курсевите разлики и ценовата преоценка.

Тази група в аналитичното представяне на платежния баланс включва също и Ползвани кредити от МВФ и статията Извънредно финансиране. Извънредното финансиране обхваща кредитите, получени в подкрепа на платежния баланс, както и отсрочени/преструктурирани плащания и плащания на просрочия, произтичащи от проблеми с платежния баланс. В съответствие с методологията за отчитане на операциите по извънредното финансиране („Ръководството по платежен баланс“ (МВФ, 1993), т. 454), платените главници по кредитите, получени в подкрепа на платежния баланс се отразяват във Финансовата сметка в позицията Други инвестиции – Пасиви – Заеми – Държавно управление.

РЕАЛЕН СЕКТОР

БВП – производствен метод - национално ниво

Брутният вътрешен продукт, изчислен по производствения метод, характеризира крайния резултат от икономическата дейност и се измерва с добавената стойност, създадена при производството на стоки и услуги от единиците, резиденти на икономическата територия на страната. По производствения метод БВП по пазарни цени се изчислява като сума от брутната добавена стойност по базисни цени общо за икономиката и корективите, които включват нето данъци върху

продуктите, неприпадаем данък върху добавената стойност и мита върху вноса.

БВП - Метод на доходите - национално ниво

Методът на доходите е съставна част от сметките за първично разпределение на доходите. Чрез метода се отразяват доходите като елементи на добавената стойност създадена в процеса на производство. Балансова позиция на метода на доходите е брутният опериращ излишък/брутен смесен доход.

БВП - Разходи за крайно потребление - национално ниво

БВП по метода на крайното използване се изчислява като сума от индивидуалното потребление (вкл. крайни потребителски разходи на домакинствата, крайни потребителски разходи на нетърговските организации, обслужващи домакинствата, крайни разходи на правителството за индивидуално потребление), колективното потребление (крайните разходи на правителството за колективно потребление, които задоволяват потребностите на обществото като цяло), бруто образуване на основен капитал (направените инвестиции за дълготрайни активи), изменението на запасите и външнотърговското салдо на стоки и услуги (разликата между износа и вноса на стоки и услуги).

Наблюдение на бизнес тенденциите в промишлеността, строителството, търговията и услугите

Бизнес наблюденията в промишлеността, строителството, търговията на дребно и сектора на услугите събират информация за мненията на предприемачите по отношение на състоянието и развитието на техния бизнес. Отговорите на въпросите, включени в отделните анкетни карти са представени в тристепенна категорийна скала. Резултати са под формата на баланси, които от своя страна се получават като разлика между позитивните и негативните варианти за отговор. Изчисляват се и така наречените съставни показатели, като: показател на доверието (средна аритметична от балансите на мненията на определени показатели), показател на бизнес климата (средна геометрична на балансите за настоящата и очаквана бизнес ситуация). Част от показателите представляват числова оценка, например осигуреност на производството с поръчки (брой месеци), натоварване на мощностите (%) и други.

Наблюдение на потребителите

Изследването е част от хармонизираната програма на Европейския съюз за наблюдения на бизнес тенденциите и наблюдение на потребителите и е представително за населението на 16 и повече години.

Обект на изследването са лицата на 16 и повече години, методът на подбор - случаен, гнездови и пропорционален на населението по райони, в т.ч. селско/градско население (154 гнезда с по 8 лица в гнездо). Методът на анкетиране е интервю - лице в лице. Анкетата съдържа стандартизирани въпроси, свързани с финансовото състояние на домакинствата, общата икономическа ситуация в страната, инфлацията, безработицата, спестяванията, намеренията за извършване на основни разходи за предмети с дълготрайна употреба и покупка на жилище или кола. Предлаганите варианти на отговор създават възможност за степенуването им от оптимистични през неутрални към песимистични. Балансът на мненията се получава като разлика между относителните дялове на положителните и относителните дялове на негативните мнения със следната особеност: на силно положителното и силно негативното мнение се дава коефициент 1, а на по-умерено положителните и по-умерено негативните мнения - коефициент 0,5.

С резултатите от наблюденията се цели да се улови посоката на изменение на изследваните променливи, в т.ч. в „нивото на доверие“ на потребителите, което, от своя страна, дава възможност да се изследват тенденциите в развитието на общественото мнение по основни икономически процеси и явления.

Показателят на доверие на потребителите е средна аритметична на балансите на очакванията за развитието през следващите дванадесет месеца на: финансовото състояние на домакинствата, общата икономическа ситуация в страната, спестяванията на домакинствата и безработицата, като последният баланс се взема с обратен знак.

Инвестиционна активност в промишлеността

Наблюдението събира информация за извършените инвестиции и инвестиционните планове на предприятията. Анкетирването на мениджърите се провежда два пъти в годината - през м. март и м. октомври, като въпросниците имат различно съдържание. На базата на резултатите от мартенското наблюдение се изчислява очакваното процентно изменение на инвестициите през текущата спрямо инвестициите през предходната. Въз основа на данните, получени от октомвриското наблюдение, се изчислява процентното изменение на инвестициите през текущата спрямо инвестициите през предходната, както и прогнозните инвестиции през следващата спрямо инвестициите през текущата.

Индекси на промишленото производство, индекси на оборота в промишлеността

Индексът на промишленото производство е най-важният краткосрочен икономически бизнес показател, който има за цел да измери месечните изменения в промишленото производство в продължение на дълъг период от време. Месечното наблюдение позволява да се проследи икономическото развитие в най-ранния му стадий т.е. навременният индекс на промишленото производство е подходящ за краткосрочно наблюдение на развитието на икономиката. Индексът на оборота отразява развитието на пазара на стоки и услуги, като измерва изменението в приходите от продажби на предприятията, включително приходите от продажби на стоки (купени и препродадени без допълнителна обработка) и приходите от услуги, предоставени на трети страни. Месечните индекси на производството и оборота измерват измененията в произведената продукция и оборота на промишлените предприятия. Тази информация е подходяща за проследяване на текущото икономическо развитие и за краткосрочни прогнози. Индексите не измерват действителното равнище на производството, а оценяват средното изменение на производството между два времеви периода.

Туризм

При наблюдението и разработката на данните за туризма Националният статистически институт (НСИ) е възприел дефинициите, препоръчани от Световната организация по туризъм и Методологическото ръководство на Евростат. Съгласно тези дефиниции международен турист е всеки посетител, пристигащ в друга страна, която не е страната на неговото постоянно местоживее, поне за 24 часа, но за не повече от една година, и чиято основна цел не е извършване на дейност срещу заплащане.

Целите на посещение в дадена страна могат да бъдат:

- екскурзия, почивка или развлечения (посещения на културни или исторически забележителности, спортни мероприятия и др.);
- гостуване (при близки или познати);
- служебна цел (командировки, участие в конференции, конгреси и симпозиуми и др.);
- други (образование, лечение и др.).

Статистическите данни за пътуванията на българи в чужбина и посещенията на чужденци в България са получени на базата на месечна информация от Министерството на вътрешните работи (МВР) и извадково изследване на НСИ сред преминаващите български и чужди граждани през граничните пунктове на страната.

Данните за броя на пътуванията на граждани от Европейския съюз представляват оценки на базата на информация от МВР и летищните власти. Данните за влезлите в страната граждани на „трети страни“ са получени директно от МВР. Данните за целите на пътуванията са получени въз основа на регулярно провежданото от НСИ месечно извадково изследване сред преминаващите български и чужди граждани през граничните пунктове на страната.

Индекси на потребителските цени (ИПЦ)

Индексът на потребителските цени е официален измерител на инфлацията в Република България. Той оценява общото относително изменение на цените на стоките и услугите, използвани от домакинствата за лично (непроизводствено) потребление, и се изчислява, като се прилага структурата на крайните парични потребителски разходи на българските домакинства. Основен източник на информация за разходите е изследването на бюджетите на домакинствата в страната. ИПЦ в година t се изчислява при структура на разходите от година $t - 1$.

Хармонизирани индекси на потребителските цени (ХИПЦ)

Хармонизираният индекс на потребителските цени е сравнима мярка на инфлацията на държавите от ЕС. Той е един от критериите за ценовата стабилност и за присъединяването на България към еврозоната. ХИПЦ, както и ИПЦ, измерва общото относително изменение в равнището на цените на стоките и услугите. Двата индекса се изчисляват от една и съща кошница от стоки и услуги и от едни и същи цени, но се различават по използваните тегла. ХИПЦ се изчислява с тегла, представляващи относителните дялове по групи стоки на индивидуалното и колективното потребление на всички домакинства (включително институционалните и чуждестранните) на икономическата територия на страната. Основен източник на информация за теглата са данните от националните сметки. ХИПЦ в година t се изчислява с тегла от година $t - 2$.

В изпълнение на изискванията на Регламент (ЕС) № 2015/2010 от началото на 2016 беше сменена базисната година за ХИПЦ и всички индекси се изчисляват и публикуват при база 2015 година.

Индекси на цени на производител на вътрешния и на международния пазар в промишлеността

Индексите на цени на производител са един от основните краткосрочни икономически показатели, характеризиращи икономическата конюнктура в страната. Индексите измерват средното изменение на цените на промишлените продукти, произвеждани и продавани от българските предприятия на базата на постоянна извадка от групи продукти, произведени от дейността и продадени на вътрешния пазар или директно изнесени на международния пазар, която е представителна за цялото производство.

Нетни чуждестранни активи – получават се като разлика между brutните чуждестранни активи и пасиви на банковия сектор. Brutните чуждестранни активи са представени по инструменти и включват международните валутни резерви на страната и други чуждестранни активи на БНБ и търговските банки. Brutните чуждестранни пасиви отразяват задълженията на БНБ и търговските банки към външния сектор.

Индекси на цените на производител в селското стопанство

Изследванията за цените в селското стопанство се провеждат в съответствие с основните изисквания за Методологията на Евростат за индексите на селскостопанските цени (Handbook for Agricultural Price Indices). По този начин се постига хармонизация в областта на статистиката на цените и индексите в селското стопанство с практиката в ЕС по отношение на:

- използваните дефиниции;
- механизмите за регистрация на цените;
- типа на изчисляваните индекси;
- периодичността при провеждане на наблюденията;
- използваните номенклатури;
- дефинирането на подбраните продукти чрез качествени, количествени, видови и други ценообразуващи характеристики.

Обект на наблюдение са цените на производител на произведените от земеделските стопанства растителни и животински продукти и селскостопански животни и на стоките и услугите за текущо потребление, използвани в селското стопанство.

Цената на производител в селското стопанство е цената, която земеделското стопанство получава за продадените от него селскостопански продукти/живи животни. Тя се отчита на първия пазарен етап от движението на стоките - „цена от производителя за пазара”. Цената на производител не включва получените от стопанството субсидии върху селскостопанските продукти/животни, транспортните разходи и данъците. ДДС също се изключва при формирането на цената.

Изследването за цените на стоките и услугите за текущо потребление, използвани в селското стопанство (Input I), се осъществява чрез провеждането на пет наблюдения, в рамките на които се наблюдават цените на:

- минералните торове;
- фуражите;
- продуктите за растителна защита;
- ветеринарномедицинските продукти;

- посевния и посадъчния материал.

Наблюдаваната цена е цената, която купувачът действително е платил за средствата за закупуването на стоките и услугите за текущо потребление. Тя включва данъците и таксите и изключва субсидиите (ако има такива) и приспадаемия ДДС.

Единици на наблюдение

Единиците за наблюдение в рамките на изследванията на селскостопанските цени са земеделските стопанства - юридически и физически лица, и селскостопанските и ветеринарните аптеки. За всяко от наблюденията се формира списък от респонденти, като през годините се поддържа стабилен брой регистрации на цени по продукти/категории животни и средства за производство.

Наблюденията са изчерпателни и включват всички единици над определен стойностен праг. Критерий за подбора е стойността на продажбите на селскостопански продукти/животни - за цените на производител в селското стопанство, и стойността на разходите за покупки на стоки и услуги за междинно потребление - за цените на стоките и услугите за текущо потребление, използвани в селското стопанство. За осигуряване на представителност на цените освен поддържането на определен брой регистрации в отчетния период се осигурява обхват на поне 50 % от стойността на продажбите за всеки отделен продукт/категория животни или от стойността на покупките на стоки и услуги за междинно потребление за съответната година.

Източници на информация

Източник на информация са еднократни статистически формуляри за събиране на данни за качествените и количествените характеристики на селскостопанските продукти/категории животни и стоки и услуги за текущо потребление и тримесечни въпросници за цените на производител на селскостопанските продукти/живите животни и за цените на стоките и услугите за текущо потребление в селското стопанство.

С еднократните въпросници се осигурява информация за изграждането на номенклатура на наблюденията. Актуализация на номенклатурите се извършва периодично - обикновено в годините, завършващи на 0 и на 5, при смяна на базата на Евростат.

С тримесечните въпросници се осигурява регулярно информация за цените на включените в номенклатурите на наблюденията селскостопански продукти/категории животни и стоки и услуги за текущо потребление в селското стопанство.

Изчисляване на средни цени

В рамките на тримесечните изследвания се изчисляват средни месечни и тримесечни цени. Месечните цени се изчисляват като средни аритметични стойности от всички регистрирани цени. Тримесечните цени се изчисляват като средни аритметични стойности от месечните.

Изчисляване на индекси

Изчисляването на ценовите индекси се извършва по формулата на Ласпер. Този тип индекс има постоянна теглова структура, като базисният период за теглата и цените е един и същ. Като тегла за изчисляването на индексите на цените на производител в селското стопанство се използват стойностите на продажбите на селскостопанска продукция, а за индексите на цените на стоките и услугите за текущо потребление, използвани в селското стопанство - стойностите на покупките на междинно потребление. Теглата се изчисляват в рамките на сателитните икономически сметки за селското стопанство.

Индексите се изчисляват при три бази: предходна година, съответно тримесечие на предходната година и година, завършваща на 0 или 5 (база на Евростат).

За изчисляването на общия индекс на стоките и услугите за текущо потребление (Input 1) освен индексите, изчислени за всяка от петте групи продукти, се използват и индекси на стоки и услуги, наблюдавани в рамките на наблюдението на потребителските цени.

Използвани класификации

За изчисляването на индексите на цените на производител в селското стопанство е използвана Националната класификация на продукцията в селското, горското и рибното стопанство в България (ПРОДАГРО). Класификацията ПРОДАГРО се използва като база за разпад на продуктите за наблюдение съгласно техните качествени и количествени характеристики. За наблюденията на цените на стоките и услугите за текущо потребление се използват собствени класификации, изградени в рамките на еднократните проучвания за съставяне на списък с представителните продукти. За изчисляване и предоставяне на Евростат на хармонизирани индекси на цените в селското стопанство се използва класификацията PRAG (класификация на селскостопанските цени в базата данни на Евростат New CRONOS).

Март 2019 г.

Отчитане на влиянието на качеството върху цените на селскостопанските продукти

За да бъдат елиминирани различията в цените, свързани с измененията в качеството, вида, количеството и опаковките, подобрите продукти са дефинирани чрез качествени, количествени, видови и други характеристики, които оказват влияние върху изменението на цените. Когато даден конкретен продукт отпада от изследването, той се заменя с нов, с близки характеристики на отпадналия от изследването. Новият продукт също трябва да бъде представителен.

Изчисляване на индекси на стоките и услугите с инвестиционно предназначение, използвани в селското стопанство (Input II)

Изчисляването на ценови индекс на стоките и услугите с инвестиционно предназначение в селското стопанство също се извършва по формулата на Ласпер, като използваните тегла са стойностите на направените от земеделските стопанства покупки на стоки и услуги с инвестиционно предназначение, изчислени в рамките на сателитните икономически сметки за селското стопанство. За изчисляването на общия индекс на стоките и услугите с инвестиционно предназначение се използва информация от изследвания, провеждани от НСИ в областта на статистиката на потребителските цени, външната търговия и краткосрочната бизнес статистика.

На базата на изчислените индекси на стоките и услугите за текущо потребление и на стоките и услугите с инвестиционно предназначение се изчислява общ индекс на цените на средствата за производство в селското стопанство (Total Input).

ПАРИЧНИ АГРЕГАТИ

Вътрешен кредит – обединява кредита за консолидирания сектор държавно управление и за неправителствения сектор. Кредитът за консолидирания сектор държавно управление обхваща нетните вземания от централното държавно управление и брунтните вземания от местното държавно управление и социално-осигурителните фондове. Кредитът за неправителствения сектор включва брунтните вземания от нефинансови предприятия, финансови предприятия, домакинства и НТООД.

Широки пари (парично предлагане) – състоят се от пасиви с паричен характер на банките към резидентния сектор с изключение на тези към централното държавно управление и банковия сектор (сектори, притежаващи пари). Инструментите в паричните агрегати са групирани по степен на ликвидност и са представени по валута и по сектори. Използват се следните парични агрегати: М1, М2 и М3. Агрегат М1, известен като тесни пари, включва най-бързо ликвидните инструменти, използвани за разплащане (пари извън банките и овърнайт депозити в левове и чуждестранна валута). Квазипарите и паричният агрегат М1 съставят паричния агрегат М2. Квазипарите се състоят от депозити с договорен матуритет до 2 години и депозити, договорени за ползване след предизвестие (вкл. спестовни депозити) до 3 месеца. Най-ниско ликвидните финансови инструменти са репосделките и издадените дългови ценни книжа до 2 години. Те са в левове и чуждестранна валута и заедно с паричния агрегат М2 формират най-широкия паричен агрегат М3, който е известен като парично предлагане (широки пари).

Дългосрочни пасиви на парично-финансовите институции – дългосрочните финансови пасиви включват пасивите на парично-финансовите институции с матуритет над 2 години или период на предизвестие над 3 месеца, както и капитала и резервите. Капитал и резерви включва основния капитал на банковата система; резервите и финансовия резултат.

Паричното предлагане се основава на мултиплицирането на паричната база (пари извън банките и банковите резерви) от търговските банки. За неговото определяне се използват паричните агрегати М1, М2 и М3.

Паричната база (резервните пари) се състои от парите извън банките и средствата на търговските банки (банковите резерви). Последните включват депозитите на търговските банки в БНБ и парите в касите им. Депозитите на търговските банки обхващат задължителните минимални резерви и свръхрезервите (овърнайт и депозити с договорен матуритет). Динамиката на резервите зависи от размера на задължителните резерви (които са фиксирана част от депозитите) и от свръхрезервите. Размерът на задължителните резерви се определя от УС на БНБ и е единственият инструмент на паричната политика на централната банка в условията на паричен съвет. Равнището на свръхрезервите отразява ликвидното състояние на търговските банки и склонността им към по-голяма сигурност.

Механизъм на паричното предлагане

Паричното предлагане (М3) може да се представя като произведение на паричната база и променливата паричен мултипликатор.

Паричен мултипликатор – характеризира степента на мултипликационния ефект от дейността на търговските банки. Измерва се чрез съотношенията на широки пари (М3) или на отделните агрегати (М1 и М2) към резервните пари. Парич-

Март 2019 г.

ният мултипликатор е функция на съотношението пари извън банките / депозити и на банковите резерви към депозитите, известни като фактори за определяне на паричното предлагане. Съотношението между парите извън банките и депозитите зависи преди всичко от поведението на широката публика, а съотношението между банковите резерви и депозитите е резултат от поведението на търговските банки.

Източници на резервните пари

При стабилен паричен мултипликатор чрез въздействие върху източниците на резервните пари може да се повлияе върху общото предлагане на пари.

Чуждестранни активи (нето) – те отразяват увеличението/намалението на валутния резерв на страната. В условията на паричния съвет изменението на валутните резерви, когато е за сметка на депозитите на правителството, не влияе пряко върху паричната база и автоматично се стерилизира.

Вземания от централното държавно управление (нето) – нетната позиция се получава в резултат от нетиране на активите на централното държавно управление (салдата по левови заеми, отпуснати преди юни 1997 по силата на тогава действащия Закон за БНБ, и по валутните заеми съгласно чл. 45 на Закона за БНБ) с неговите пасиви.

Вземания от търговските банки – в баланса се отчитат салда по разрешени преди юни 1997 кредити и непогасените лихви по тях. Останали позиции (нето) включват неклассифицирани към някоя от останалите позиции активи и пасиви.

КАПИТАЛОВ ПАЗАР

Индекс SOFIX: Базисна дата: 20 октомври 2000; Базисна стойност: 100. SOFIX е индекс, базиран на пазарната капитализация на включените емисии обикновени акции, коригирана с фрий-флоута на всяка от тях. Индексът се състои от 15-те емисии акции, отговарящи на общите изисквания при избор на емисии, които са с най-голяма пазарна стойност на фрий-флоута. Емисия, включена в изчислението на SOFIX, трябва да отговаря и на следните допълнителни условия: 1) да се е търгувала на пазар, организиран от Борсата, не по-малко от 3 (три) месеца преди включването ѝ в индекса. В случаите, когато дадена емисия е преминала за търговия между различни сегменти, за начална дата на търговията се приема първата дата на въвеждане за търговия; 2) да има пазарна капитализация, не по-малка от 40 000 000 (четиредесет милиона) BGN и фрий-флоут не е по-малък от 25 (двадесет и пет)* на сто от размера на емисията, или пазарна стойност на фрий-флоута не по-малка от 10 000 000 (десет милиона) BGN; броят акционери, притежатели на емисията, да не е по-малък от 500 (петстотин); 3) реализираният оборот през последната една да не е по-малък от 2 000 000 (два милиона) BGN; 4) броят на сключените сделки през последната една да не е по-малък от 750 (седемстотин и петдесет). * Размерът на фрий-флоута за изчисляване на SOFIX се определя, както следва: 1) от 1 септември 2010 – 15 (петнадесет) на сто; 2) от 1 март 2011 – 20 (двадесет) на сто; 3) от 1 септември 2011 – 25 (двадесет и пет) на сто.

Индекс BG REIT: Базисна дата: 03 септември 2007; Базисна стойност: 100

BG REIT е индекс, базиран на пазарната капитализация, коригирана с фрий-флоута и се състои от 7-те емисии обикновени акции на дружества със специална инвестиционна цел за секюритизация на недвижими имоти или земя с най-голяма пазарна стойност на фрий-флоута и най-висока медианна стойност на седмичния оборот за последните 6 месеца. Двата критерия имат еднаква тежест. Освен на общите изисквания при избор на емисии, емисия, включена в изчисляването на BG REIT, трябва да отговаря и на следните допълнителни условия: 1) да се е търгувала на пазар, организиран от Борсата, не по-малко от 3 (три) месеца преди включването ѝ в индекса. В случаите, когато дадена емисия е преминала за търговия между различни сегменти, за начална дата на търговията се приема първата дата на въвеждане за търговия; 2) да има пазарна капитализация, не по-малка от 5 000 000 (пет милиона) BGN; 3) фрий-флоутът да е равен на поне 25 (двадесет и пет)* на сто от размера на емисията; * Размерът на фрий-флоута за изчисляване на BG REIT се определя, както следва: 1) от 1 септември 2010 – 15 (петнадесет) на сто; 2) от 1 март 2011 – 20 (двадесет) на сто; 3) от 1 септември 2011 – 25 (двадесет и пет) на сто;

Индекс BG 40: Базисна дата: 01 февруари 2005; Базисна стойност: 100

BG 40 е индекс, базиран на изменението на цената на емисиите и се състои от 40-те емисии обикновени акции на дружествата с най-голям брой сделки и най-висока медианна стойност на дневния оборот за последните 6 месеца, като двата критерия имат еднаква тежест. Освен на общите изисквания емисия, включена в изчисляването на BG 40, трябва да отговаря и на следното допълнително условие: 1) да се е търгувала на пазар, организиран от Борсата не по-малко от

Март 2019 г.

3 (три) месеца преди включването ѝ в индекса. В случаите, когато дадена емисия е преминала за търговия между различни сегменти, за начална дата на търговията се приема датата ѝ на първа котировка; 2) При повече от три компании от една икономическа група, отговарящи на допълнителното условие по-горе, до класацията се допускат само трите емисии на компании от дадена икономическа група с най-голям брой сделки и най-висока медианна стойност на дневния оборот. Ако в резултат на класирането се окаже, че две или повече емисии на компании от дадена икономическа група заемат едно и също място в него, приоритет при включването имат тези с по-голям брой сделки за последните 6 месеца.

Индекс BG TR30 : Базисна дата: 03 Септември 2007; Базисна стойност: 1000

BG TR30 е индекс, базиран на промяната на цените на обикновените акции, включени в него, като всяка една от участващите емисии е с равно тегло. Емисиите, включени в изчисляването на BG TR30, трябва да отговарят на следните условия: 1) да имат пазарна капитализация, не по-малка от 10 000 000 (десет милиона) BGN; 2) фрий-флоутът (общият брой акции в акционери, притежаващи не повече от 5 (пет) на сто от гласовете в общото събрание на емитента), да е равен на поне 10 (десет) на сто от размера на емисията; 3) броя акции от емисията да е не по-малък от 250 000 (двеста и петдесет хиляди) акции. Всички емисии, които отговарят на горепосочените условия се класират по следните критерии, имащи еднаква тежест: 1) Пазарна капитализация; 2) Брой сделки за последните шест месеца; 3) Оборот за последните шест месеца; 4) Фрий-флоут.

Отказ от права: Този документ е само за информация. Анализиранията цифрова информация е осигурена от надеждни, институционални източници като KBC, НСИ, МФ, БНБ, ОИСР, ЕЦБ, ЕК, ЕБВР, МВФ, СБ, EMIS Internet Securities-Bulgaria, CEIC Internet Securities-Bulgaria, EMD Holdings LLC. Обединена Българска Банка (ОББ) приема официално прецизността и пълнотата на изготвените от тях данни. Нито степенята, в която хипотезите, рисковете и прогнозите в този материал отразяват пазарните очаквания, нито техните реални шансове могат да бъдат гарантирани. Прогнозите са индикативни. Данните в тази публикация са от общ характер и е само за информационни цели. Тази публикация не следва да се използва като препоръка или предложение за закупуването или продажбата на никакви финансови инструменти и ценни книжа и не представлява предложение или проспект по смисъла на Закона за публично предлагане на ценни книжа, Закона за пазарите на финансови инструменти или други сходни регулаторни актове, включително чуждестранни. ОББ и KBC не носят отговорност за точността и пълнотата на тази информация. Повече информация по темите можете да получите при допълнително поискване.